

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRİZM İŞLETMECİLİĞİ ANA BİLİM DALI

**ÖN LİSANS DÜZEYİNDE TÜRİZM EĞİTİMİ ALAN
ÖĞRENCİLERİN PRATİK EĞİTİME İLİŞKİN
GÖRÜŞLERİNİN UYGULAMA OTELİ
PERSPEKTİFİNDEN BELİRLENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MEHMET ESEN

GAZİANTEP
HAZİRAN 2020

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TURİZM İŞLETMECİLİĞİ ANA BİLİM DALI

**ÖN LİSANS DÜZEYİNDE TURİZM EĞİTİMİ ALAN
ÖĞRENCİLERİN PRATİK EĞİTİME İLİŞKİN
GÖRÜŞLERİNİN UYGULAMA OTELİ
PERSPEKTİFİNDEN BELİRLENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MEHMET ESEN

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Atınç OLCAY

GAZİANTEP
HAZİRAN 2020

ETİK BEYAN

Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun bir şekilde hazırladığım tez çalışmada;

- Tez içerisinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlâk kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullandığım verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu,

bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Mehmet ESEN

ÖZET

ÖN LİSANS DÜZEYİNDE TURİZM EĞİTİMİ ALAN ÖĞRENCİLERİN PRATİK EĞİTİME İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN UYGULAMA OTELİ PERSPEKTİFİNDEN BELİRLENMESİ

ESEN, Mehmet
Yüksek Lisans Tezi, Turizm İşletmeciliği ABD
Tez Danışmanı: Doç. Dr. Atınç OLCAY
HAZİRAN 2020, 167 sayfa

Turizm sektörü her geçen gün hızlı bir gelişim ve büyüme göstermektedir. Bununla birlikte önemli oranda istihdam olanaklarını da beraberinde getirmektedir. Dolayısıyla turizm sektörünün ihtiyacı olan nitelikli insan kaynağının turizm eğitimi almış kişilerden olması kaçınılmaz bir gerçektir. Turizm sektöründen en yüksek faydanın sağlanabilmesi ancak etkin ve kaliteli bir turizm eğitimi ile mümkündür.

Bu araştırmanın temel amacı, Gaziantep Üniversitesi Turizm ve Otelcilik Meslek Yüksekokulu ile Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu'nda turizm eğitimi alan ön lisans öğrencilerinin uygulama oteli algılarının değerlendirilmesidir. Bu amacın gerçekleştirilebilmesi için 03.10.2019-07.10.2019 tarihleri arasında Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu'nda turizm eğitimi alan 147 ön lisans öğrencisine, 10.10.2019-15.10.2019 tarihleri arasında ise Gaziantep Üniversitesi Turizm ve Otelcilik Meslek Yüksekokulu'nda turizm eğitimi alan 259 öğrenciye anket uygulanmıştır.

Araştırma kapsamında öğrencilerin uygulama oteli algılarının belirlenmesi için hazırlanan anket formu, "Mesleki Deneyim Kazanma ve Mesleki Eğitim İmkânları" olmak üzere 2 boyuttan oluşmaktadır. Nicel yöntemin kullanıldığı bu çalışmada elde edilen verilerin aritmetik ortalama, standart sapma, frekans ve yüzde değerleri hesaplanmış ve değişkenler arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını belirlemek amacıyla Mann-Whitney U Testi ile Kruskal Wallis H Testi yapılmıştır.

Araştırmanın sonucunda, turizm eğitimi alan ön lisans öğrencilerinin uygulama oteline yönelik algılarının cinsiyet, sınıf, okunan bölüm ve program değişkenlerine göre anlamlı farklılıklar gösterdiği tespit edilmiştir. Diğer taraftan mezun olunan lise, turizm sektöründe mesleki deneyim sahibi olma, uygulama otelinde çalışma durumu ve bağlı olunan üniversite değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Ayrıca araştırmaya katılan 406 ön lisans turizm öğrencisinin okudukları meslek yüksekokulunda uygulama otelinin olmasından memnuniyet duydukları ve turizm eğitimi veren her meslek yüksekokulunda da uygulama otelinin olması gerektiğini düşündükleri tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Uygulama oteli, turizm eğitimi, ön lisans turizm öğrencileri, Gaziantep, Adıyaman

ABSTRACT

DETERMINATION OF THE OPINIONS OF STUDENTS RECEIVING TOURISM EDUCATION AT ASSOCIATE DEGREE LEVEL FROM PRACTICAL HOTEL PERSPECTIVE

ESEN, Mehmet

Master Thesis, Department of Tourism Management

Thesis Advisor: Assoc. Dr. Atınc OLCAY

JUNE 2020, 167 pages

The tourism sector is developing and growing rapidly every single day. With its growth, it also brings significant employment opportunities. Therefore, it is an inevitable fact that the qualified human resources needed by the tourism sector are those who have received tourism education. The highest benefit from the tourism sector is only possible with an effective and quality tourism education.

The main purpose of this research is to evaluate associate students' perceptions of the practice hotel who study tourism at Gaziantep University, Tourism and Vocational School of Hotel Management Department and Adıyaman University Vocational School of Social Sciences. To achieve this aim, a questionnaire was applied to 147 students who are students of Adıyaman University Vocational School of Social Sciences between the dates 03.10.2019-07.10.2019 and the 259 students who are students of Gaziantep University, Tourism and Vocational School of Hotel Management Department between the dates of 10.10.2019-15.10.2019.

Within the scope of the research, the questionnaire form prepared for determining students' perceptions of the practice hotel consists of 2 dimensions as "Gaining Professional Experience" and "Vocational Training Opportunities". The arithmetic means, standard deviation, frequency and percentage values of the data obtained in this study using the quantitative method were calculated and Mann-Whitney U Test and Kruskal Wallis H test were performed to determine whether there was a significant difference between the variables.

As a result of the research, it has been determined that the perceptions of the associate students who have received tourism education differed according to gender, class, department and program variables. On the other hand, no significant differences were determined according to the high school graduated, having professional experience in the tourism sector, working status in the application hotel and university variables. Besides, it has been determined that 406 associate degree tourism students who participated in the research are pleased to have practice hotels in their vocational school and they think that there should be a practice hotel in every vocational school that provides tourism education.

Keywords: Practice hotel, tourism education, associate tourism students, Gaziantep, Adıyaman

ÖNSÖZ

Bu araştırmada, ön lisans eğitimi alan turizm öğrencilerinin uygulama oteli algıları değerlendirilmiştir. Öğrencilerin okudukları meslek yüksekokullarında bulunan uygulama oteline ilişkin algıları cinsiyet, sınıf, mezun olunan lise, turizm sektöründe çalışma durumu, uygulama otelinde çalışma durumu, okudukları bölüm ve program değişkenlerine göre anlamlı farklılıklar gösterip göstermediği ortaya konulmuştur. Buna göre öğrencilerin uygulama oteli hakkında olumlu algılar sergiledikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Yapılan bu araştırma 5 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, turizm ve turizm eğitiminden bahsedilerek araştırmanın temel hatları ortaya konulmuştur. İkinci bölümde turizm sektörü ve turizm sektörü için hayati önem arz eden nitelikli insan kaynağı hakkında alanyazın bilgisine yer verilmiştir. Üçüncü bölümde, turizm eğitimi ve Türkiye'de turizm eğitiminin yapısı hakkında bilgiler yer almaktadır. Dördüncü bölümde araştırmanın materyal ve yöntem kısmı yer almaktadır. Bu bölümde, araştırmanın problemi, araştırmanın önemi, araştırmanın amacı, araştırmanın sınırlılıkları ve varsayımları, araştırmanın evren ve örnekleme, anket formun içeriği ve veri çözümleme yöntemi, uygulama ve ölçümün güvenilirliği ve faktör analizine ilişkin bulgular yer almaktadır. Beşinci bölümde ise araştırma kapsamında elde edilen bulgulara ve beşinci bölümde ise bu bulgular ışığında elde edilen sonuçlar ile tartışma kısmı yer almaktadır. Bununla beraber elde edilen sonuçlar doğrultusunda bazı öneriler geliştirilmiştir.

"Ön Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Pratik Eğitime İlişkin Görüşlerinin Uygulama Oteli Perspektifinden Belirlenmesi" isimli tezin tamamlanma sürecinde her türlü bilgi ve birikimlerini benden esirgemeyen, hoşgörü ve sabırla yaklaşan, insani ve ahlâki değerleriyle de bana ilham olan sayın hocam Doç. Dr. Atınç OLCAY'a sonsuz şükranlarımı sunarım.

Yüksek lisans eğitimim süresince derslerde ve diğer zamanlarda engin bilgi ve tecrübelerini benden esirgemeyen hocalarım Doç. Dr. Nalân IŞIK, Doç. Dr. İbrahim GİRİTLİOĞLU ve Öğr. Gör. Dr. Metin SÜRME'ye teşekkür ederim.

Son olarak, bugünlere ulaşmamda maddi ve manevi desteğini hiğbir zaman üzerimden eksik etmeyen, her zaman yanımda olan, her kararımda arkamda duran ve sevgisini hiç eksik etmeyen annem Semahat ESEN’e, babam Mehmet Fevzi ESEN’e ve kardeşlerime sonsuz teşekkür ederim.

MEHMET ESEN
HAZİRAN, 2020

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
ABSTRACT	ii
ÖNSÖZ	iii
İÇİNDEKİLER	v
TABLolar LİSTESİ	viii
ŞEKİLLER LİSTESİ	x
EKLER LİSTESİ	xi
KISALTMALAR	xii
BİRİNCİ BÖLÜM	1
GİRİŞ	1
İKİNCİ BÖLÜM	4
TURİZM VE NİTELİKLİ İNSAN KAYNAĞI	4
2.1. TÜRKİYE'DE TURİZM.....	4
2.2. TURİZMDE NİTELİKLİ İNSAN KAYNAĞI VE ÖNEMİ	9
2.2.1. Nitelikli İnsan Kaynağının Yetiştirilmesinde Turizm Sektörünün Beklentileri ve Karşılaşılan Sorunlar	12
2.3. TURİZM EĞİTİMİNDE NİTELİKLİ İNSAN KAYNAĞININ YETİŞTİRİLEBİLMESİ İÇİN SUNULAN İMKÂNLAR	18
2.3.1. Kurum Dışı Uygulama İmkânları	20
2.3.1.1. Turizm Sektöründe Faaliyet Gösteren İşletmeler	20
2.3.1.2. Kamu Kurumları Bünyesinde Faaliyet Gösteren Kuruluşlar	20
2.3.1.3. Sivil Toplum Kuruluşları Bünyesinde Faaliyet Gösteren İşletmeler	21
2.3.2. Kurum İçi Uygulama İmkânları	22
2.3.2.1. Uygulama Laboratuvarları	22
2.3.2.2. Konukevi, Misafirhane, Sosyal Tesis Uygulama Merkezleri	23
2.3.2.3. Turizm Araştırma ve Uygulama Merkezleri	23
2.3.2.4. Uygulama Otelleri	23
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	30
TURİZM EĞİTİMİ VE TÜRKİYE'DE MEVCUT DURUM.....	30

3.1. TURİZM EĞİTİMİNİN TANIMI, AMACI VE ÖNEMİ	30
3.2. TÜRKİYE'DE TURİZM EĞİTİMİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ VE GENEL YAPISI	35
3.3. YAYGIN TURİZM EĞİTİMİ	38
3.4. ÖRGÜN TURİZM EĞİTİMİ	39
3.4.1. Ortaöğretim Düzeyinde Turizm Eğitimi	39
3.4.2. Yükseköğretim Düzeyinde Turizm Eğitimi	40
3.4.2.1. Ön lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi	41
3.4.2.2. Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi	56
3.4.2.3. Lisansüstü Düzeyinde Turizm Eğitimi	57
3.5. UYGULAMALI EĞİTİM VE TURİZM EĞİTİMİNDE UYGULAMA YÖNTEMLERİ	64
3.5.1. Uygulamalı Bir Turizm Eğitimi Olarak Staj	65
3.5.2. Uygulamalı Dersler	66
3.6. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	67
3.6.1. İlgili Yerli Araştırmalar	67
3.6.2. İlgili Yabancı Araştırmalar	71
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	74
MATERYAL VE YÖNTEM	74
4.1. Araştırmanın Problemi	74
4.2. Araştırmanın Amacı	76
4.3. Araştırmanın Önemi	77
4.4. Araştırmanın Sınırlılıkları ve Varsayımları	78
4.5. Araştırmanın Evren ve Örneklemi	78
4.6. Anket Formunun İçeriği ve Veri Çözümleme Yöntemi	80
4.7. Uygulama ve Ölçümün Güvenilirliği	81
4.8. Faktör Analizine Yönelik Bulgular	82
4.9. Normal Dağılım Testlerine İlişkin Bulgular	85
4.10. Araştırmanın Hipotezleri	87
BEŞİNCİ BÖLÜM	88
BULGULAR	88
5.1. Demografik ve Tanıtıcı Değişkenlere İlişkin Bulgular	88
5.2. Anket Formunda Yer Alan İfadelerle İlişkin Tanımlayıcı Analiz Bulguları	90

5.3. Bağımsız Değişkenlere İlişkin Bulgular	95
5.3.1. Ön Lisans Öğrencilerinin Uygulama Oteline İlişkin Algılarının Cinsiyete Göre Farklılaşma Durumu.....	96
5.3.2. Ön Lisans Öğrencilerinin Uygulama Oteline İlişkin Algılarının Mezun Oldukları Lise Türüne Göre Farklılaşma Durumu	99
5.3.3. Ön Lisans Öğrencilerinin Uygulama Oteline İlişkin Algılarının Okudukları Sınıfa Göre Farklılaşma Durumu	100
5.3.4. Ön Lisans Öğrencilerinin Uygulama Oteline İlişkin Algılarının Turizm Sektöründe Deneyim Sahibi Olma Durumlarına Göre Farklılaşma Durumu	103
5.3.5. Ön Lisans Öğrencilerinin Uygulama Oteline İlişkin Algılarının Uygulama Otelinde Çalışma Durumlarına Göre Farklılaşma Durumu	104
5.3.6. Ön Lisans Öğrencilerinin Uygulama Oteline İlişkin Algılarının Okudukları Üniversiteye Göre Farklılaşma Durumu	105
5.3.7. Ön Lisans Öğrencilerinin Uygulama Oteline İlişkin Algılarının Okudukları Bölüme Göre Farklılaşma Durumu	106
5.3.8. Ön Lisans Öğrencilerinin Uygulama Oteline İlişkin Algılarının Okudukları Programa Göre Farklılaşma Durumu	109
5.4. Ön Lisans Öğrencilerine Göre Uygulama Otelinin Avantajlarını Belirlemeye Yönelik Bulgular	113
5.5. Araştırma Hipotezlerinin Kabul-Red Durumları.....	114
SONUÇ VE TARTIŞMA	117
ÖNERİLER	125
KAYNAKLAR.....	127
EKLER	149
EK 1: Anket Formu	150
ÖZGEÇMİŞ.....	152
VITAE.....	152

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Türkiye'nin Yıllara Göre Turizm İstatistikleri.....	7
Tablo 2: Türkiye'nin Yıllara Göre Tesis Ve Yatak Sayıları.....	8
Tablo 3: Ön Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Veren Meslek Yüksekokullarının Uygulama İmkânları.....	24
Tablo 4: Türkiye'de Turizm Eğitiminin Genel Yapısı	36
Tablo 5: Türkiye'de Ön lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Veren Meslek Yüksekokulları.....	42
Tablo 6: 2019 Yılı İtibariyle Türkiye'de Turizm Alanında Yüksek Lisans Ve Doktora Eğitimi Veren Üniversiteler Ve Öğrenci Sayıları	59
Tablo 7: Belirli Büyüklükteki Evrenler İçin Kabul Edilebilir Örneklem Büyüklükleri	80
Tablo 8: Cronbach's Alpha (A) Katsayısının Aralık Değerleri (Akbulut, 2010: 80)	82
Tablo 9: Kmo Ve Barlett Testine Ait Bulgular	82
Tablo 10: Faktör Analizine İlişkin Bulgular	83
Tablo 11: Anket Formu Veri Setinin Çarpıklık (Skewness), Basıklık (Kurtosis) Ve Aritmetik Ortalama Değerleri.....	85
Tablo 12: Kolmogorov- Smirnov Testi Sonuçları	87
Tablo 13: Ön Lisans Düzeyinde Eğitim Gören Turizm Öğrencilerinin Demografik ve Tanıtıcı Özelliklerine İlişkin Bulgular.....	88
Tablo 14: Aritmetik Ortalamaların İsabet Ettiği Seçeneklerin Aralık Değerlerine Göre Dağılımı	81
Tablo 15: Ön Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Uygulama Oteline Yönelik Algılarının Anket Formu İfadelerine Göre Tanımlayıcı İstatistikler, Aritmetik Ortalama, Standart Sapma Değerleri ve Sonuçları ..	90
Tablo 16: Ön Lisans Öğrencilerinin Uygulama Oteline İlişkin Algılarının Cinsiyete Göre Farklılaşma Durumu	96

Tablo 17: Ön Lisans Öğrencilerinin Uygulama Oteline İlişkin Algılarının Cinsiyete Göre Farklılaşma Durumu	97
Tablo 18: Ön Lisans Öğrencilerinin Uygulama Oteline İlişkin Algılarının Mezun Oldukları Lise Türüne Göre Farklılaşma Durumu.....	99
Tablo 19: Ön Lisans Öğrencilerinin Uygulama Oteline İlişkin Algılarının Okudukları Sınıfa Göre Farklılaşma Durumu	100
Tablo 20: Ön Lisans Öğrencilerinin Uygulama Oteline İlişkin Algılarının Okudukları Sınıfa Göre Farklılaşma Durumu	101
Tablo 21: Ön Lisans Öğrencilerinin Uygulama Oteline İlişkin Algılarının Turizm Sektöründe Deneyim Sahibi Olma Durumlarına Göre Farklılaşma Durumu	103
Tablo 22: Ön Lisans Öğrencilerinin Uygulama Oteline İlişkin Algılarının Uygulama Oteline Çalışma Durumlarına Göre Farklılaşma Durumu.....	104
Tablo 23: Ön Lisans Öğrencilerinin Uygulama Oteline İlişkin Algılarının Okudukları Üniversiteye Göre Farklılaşma Durumu	105
Tablo 24: Ön Lisans Öğrencilerinin Uygulama Oteline İlişkin Algılarının Okudukları Bölüme Göre Farklılaşma Durumu	106
Tablo 25: Ön Lisans Öğrencilerinin Uygulama Oteline İlişkin Algılarının Okudukları Bölüme Göre Farklılaşma Durumu	107
Tablo 26: Ön Lisans Öğrencilerinin Uygulama Oteline İlişkin Algılarının Okudukları Programa Göre Farklılaşma Durumu.....	110
Tablo 27: Ön Lisans Öğrencilerinin Uygulama Oteline İlişkin Algılarının Okudukları Programa Göre Farklılaşma Durumu.....	111
Tablo 28: Uygulama Oteli Avantajlarının Frekans Analizi Bulguları	113
Tablo 29: Araştırma Hipotezlerinin Her Bir Faktör Açısından Kabul-Red Durumları	114

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Nitelikli insan Kaynağının Yetiştirilmesinde Turizm Eğitiminin Yapısal Analizi.....	18
---	----

EKLER LİSTESİ

Ek 1: Anket Formu.....	150
-------------------------------	-----

KISALTMALAR

YÖK: Yüksek Öğretim Kurumu

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

ÖSYM: Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi

EĞİTİM-SEN: Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası

AKTOB: Akdeniz Turistik Otelciler ve İşletmecileri Birliği

UNWTO: Dünya Turizm Örgütü

TÜROFED: Türkiye Otelciler Federasyonu

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

TUGEV: Turizm Geliştirme ve Eğitim Vakfı

ALES: Akademik Personel ve Lisansüstü Eğitim Giriş Sınavı

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

1.1. GİRİŞ

Turizm sektörü tüm ülkeler açısından büyük bir yaşamsal döngüye sahip olmakla birlikte hızla gelişerek büyüyen bir sektördür (Taşkın, 2006: 14; Veijola, 2010: 84; Tutar vd., 2013: 15; Üzümcü, 2015: 124; Akay vd., 2018: 214). Özellikle yirminci yüzyılın ikinci yarısından sonra hızlı bir gelişme göstererek sosyal ve ekonomik alanda dikkat çekmiştir (Sharpley, 2009: 1; Tutar vd., 2013: 14). Aynı zamanda turizm; ekonomik alandaki faydasının yanı sıra, farklı ülke insanların birbirlerini tanımalarına, toplumlar arasında diyalog oluşturulmasına, yabancı insanların ülke ve ülke insanları hakkındaki düşüncelerinin değişip gelişmesine ve farklı sektörlerin imal ettiği mal ve hizmetlerin yabancı ülke insanlarına tanıtan ve uluslararası anlamda birlikteliği kuvvetlendiren bir olgudur (Temizkan, 2005: 28).

Turizm sektörü, dünya genelinde hızla büyüdüğü gibi Türkiye'de de hızla büyüyerek gelişim gösteren bir sektör olmuştur. Özellikle 1982 yılında çıkan 2634 sayılı Turizm Teşvik Kanunu ile turizm faaliyetlerinde iyileşmeler olmuş ve turizm işletmelerinin sayısı artmıştır. Bununla birlikte turizm kavramı da gelişme göstermiştir (Cankül, 2016: 2). Turizm sektörü bu büyüme ile beraber çok sayıda insana istihdam olanağı sunmaktadır. Aynı zamanda dolaylı yoldan diğer sektörlerde de istihdam sağlamaktadır. Dünyada her 11 kişiden 1'i turizm sektöründe çalışmaktadır (Baum ve Szivas, 2007: 1; Cankül, 2016: 1; TÜROFED, 2019).

Turizm sektöründe en önemli faktörlerin başında nitelikli iş gücü gelmektedir ve bu durum emek yoğun özelliğinden dolayı insan faktörünü ön plana çıkarmaktadır. Turizm sektöründeki hizmetin kalitesini insan oluşturmaktadır. Turizm alanındaki gelişmeler doğrultusunda fiziksel ve teknolojik yatırımlar yapılmış olsa da turizm faaliyetinin vazgeçilmezi insandır (Cankül, 2016: 2).

Turizmde hizmet kalitesinin başrolü işgörenlerdir (Kusluvan ve Kusluvan, 2000: 255; Erbaş vd., 2013: 1151). Bu sebeple turizm sektörünün faaliyetlerini daha

kaliteli bir şekilde devam ettirebilmesi için nitelikli insan gücüne ihtiyaç duymaktadır (Yanardağ ve Avcı, 2012: 44; Erbaş vd., 2013: 1155; Temizkan vd., 2014: 23). Fakat ne var ki turizm işletmeleri ile ilgili yaşanan sıkıntıların başında işgörenlerin nitelik bakımından yetersiz kalması gelmektedir (Kılıç, 2018: 1; Cankül, 2016: 2). Bu duruma aşağıdaki çalışmalar örnek olarak gösterilebilir.

Cankül (2016), turizm sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin nitelik ve kalite bakımından sıkıntı yaşadığını ve bu problemin ancak nitelikli insan kaynağı ve turizm eğitimiyle üstesinden gelinebileceğini belirtmektedir.

Olçay vd. (2014), turizm faaliyetine katılan müşterilerin memnuniyetlerinin sağlanabilmesi için insan kaynağının etkin bir rol oynadığını belirtmektedirler.

İstanbulu Dinçer vd. (2013), turizm sektöründe rekabet gücünün sürekli olarak arttığını ve buna bağlı olarak sektörde kalitenin geliştirilebilmesi ve devamlılığının sağlanabilmesi için nitelikli insan gücü yetiştirilmesi gerektiğini belirtmektedirler.

Leslie ve Richardson (2000), turizm işletmelerinin en önemli faktörünün insan olduğu ve bununla birlikte işletmenin başarısı ve kalitesinin insan faktörü ile doğrudan bağlantılı olduğunu belirtmektedirler.

Buna göre turizm faaliyetlerinden başarı ve kalite sağlanabilmesinde anahtar unsur insan gücüdür. Bu bağlamda nitelikli işgücü meydana getirmenin en temel yolu da şüphesiz turizm eğitimi ile mümkündür (Ünlüöner ve Boylu, 2005: 13; Yanardağ ve Avcı, 2012: 43; Cankül, 2016: 2; Olçay vd., 2017: 66; Kılıç, 2018: 2).

Turizm sektöründeki hızlı büyüme ve gelişme işgücünde aranan kalite ihtiyacını daha da belirginleştirmiştir. Öyle ki bu ihtiyaç sektörde en alt unvandan en üst unvana kadar kendini göstermiştir. Turizm sektöründe ihtiyaç duyulan kaliteli işgücünün yetiştirilebilmesi, sunulan hizmetin kalitesinde devamlılığın sağlanabilmesi için geleceğin nitelikli personelleri olacak olan turizm öğrencilerinin yetiştirilmesi için her düzeyde turizm eğitimi veren kurumların varlıkları bir gerekliliktir (Kılıç, 2018: 2).

Türkiye'de turizm eğitim ve öğretimi çeşitli kuruluşlar tarafından açılan kurslar, aynı zamanda ortaöğretim ve yükseköğretim düzeyinde eğitim kurumlarınca sağlanmaktadır. Turizm sektörü her geçen gün biraz daha geliştiğinden istihdam edilecek personelin yetiştirilmesi bakımından çok sayıda yeni okullar açılmakta ve turizm eğitimi alan öğrenci sayısı da artmaktadır. 2012-2013 eğitim öğretim yılında ön lisans ve lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrenci sayısı 96036 iken, 2015-

2016 eğitim öğretim yılında bu rakam 152183'e çıkmıştır. 2019-2020 eğitim öğretim yılında ise 2012 yılına göre yaklaşık 80 bin öğrenci artışı olmuş ve bu rakam 178946'ya çıkmıştır (Temizkan vd., 2014: 1152; Baykal ve Şahin, 2015: 22; Cankül, 2016: 3; YÖK, 2019).

2019-2020 eğitim öğretim yılı itibariyle turizm eğitimi alan öğrenci sayısı önceki yıllara göre artış göstermiştir. Fakat yapılan araştırmalara göre turizm sektöründe çalışanların çoğunluğunu turizm eğitimi almamış kişiler oluşturmaktadır (Kızılırmak, 2000: 56; Yeşiltaş vd., 2010: 69; Yanardağ ve Avcı, 2012: 44). Bu durumun sebebi olarak turizm eğitimi almış kişilerin turizm sektöründe çalışmak istemedikleri ve sektörde çalışsalar bile bir süre sonra sektörü terk ettikleri olduğu yapılan çalışmalarca ortaya konulmuştur (Kusluvan ve Kusluvan, 2000: 257; Pelit ve Güçer, 2006: 146; Üngören ve Ehtiyar, 2009: 2095; Üzümcü vd., 2015: 184; Cankül, 2016: 3).

Kılıç (2016), turizm eğitimi alan kişilerin sektörde çalışmak istememelerini, okulda alınan teorik eğitimin sektör gerçeklerine cevap vermediğine ve verilen teorik eğitimin kalitesinin tek başına yeterli olmadığına bağlamaktadır. Dolayısıyla öğrencilerin aldıkları teorik eğitimin yanında öğrendikleri teorik bilgileri uygulama şansı bulmaları da son derece önem arz etmektedir (Türkay ve Yağcı, 2007: 222).

Türkiye'de turizm eğitimi veren okulların en önemli sorunlarından biri uygulama imkânlarının yeterli düzeyde olmamasıdır (Bayraktaroğlu, 2013: 25). Bu sorunun çözümü noktasında turizm eğitimi için önemli bir yer olan uygulama otelleri mesleki gelişimde önemli bir yer tutmaktadır (Kılıç, 2016: 3).

Bu araştırmada Gaziantep Üniversitesi ve Adıyaman Üniversitesinde ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin uygulama oteli algılarının belirlenmesi amaç edinilmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

TURİZM VE NİTELİKLİ İNSAN KAYNAĞI

Bu bölümde, Türkiye'de turizm, turizm sektörü için nitelikli insan kaynağının önemi ve nitelikli insan kaynağının yetiştirilmesinde eğitim kurumlarınca sunulan uygulama olanakları konuları hakkında alanyazın bilgisine yer verilmiştir.

2.1. TÜRKİYE'DE TURİZM

Latinceye "tornus" kökünden türeyerek giren turizm kavramı genel olarak "çevreyi dolaşmak, geri dönmek" anlamlarına gelmektedir. Alanyazında turizm kavramı için farklı tanımlamalar yapıldığından net bir turizm tanımlamasından bahsetmek kolay değildir. Ancak turizm kavramı yaygın olarak; insanların yaşadıkları yerlerden uzaklarda gerçekleşen gecelemlerinde, taleplerinin karşılanması, konaklama hizmetinin sağlanması, istek ve ihtiyaçlarına göre değişen maneviyatlarının giderilmesi amacıyla yapılan kısa süreli mekân değişimleri olarak tanımlanmaktadır (Akoğlu Kozak ve Bahçe, 2012: 1).

Turizm önceleri sadece bir faaliyet olarak nitelendirilirken şimdilerde sanayileşme ve teknolojik gelişmelerle birlikte uluslararası anlamda farklı bir boyut kazanmıştır. Bir hizmet endüstrisi olan turizm, küresel anlamda ulaştığı boyutuyla iş hacmini geliştiren, istihdam ve gelir sağlayan, döviz girdisi sağlayarak sosyal ve kültürel yaşamı etkileyen bir kapsam kazanmıştır (Theobald, 1994: 4).

Global anlamda hızlı bir yükseliş sergileyen turizm sektörü birçok ülke için önemli bir ekonomik güç konumundadır. Turizm sektörü birçok farklı parçadan oluşan çok yönlü bir faaliyet alanıdır (Bayraktaroğlu, 2013: 3; Tutar vd., 2013: 13; Giritlioğlu ve Olcay, 2014: 96). Turizmin ülkelere ekonomik anlamda pek çok faydası bulunmaktadır. Turizm sayesinde ülkelere döviz girdisi olurken, iç piyasalarda da hareketlenme ve işsizlik oranında azalma gözlenmektedir. Bununla birlikte toplumlararası etkileşim artmaktadır. Türkiye kültürel özellikleri, doğası ve

coğrafi konum olarak turizm için önemli avantajlara sahiptir (Tutar vd., 2013: 14; Kılıç, 2018: 3).

Dünya ekonomisine ve gelişmekte olan ülkelere sağladığı katkılar ile turizm faaliyetlerine katılımlar kolaylaşarak artış göstermiş ve turistik destinasyonlardaki kapasiteler de artmıştır. Turizmden uluslararası anlamda elde edilen gelir birçok ülkenin ödemeler dengesine katkı sağlamıştır (Öncü, 2010).

Turizm, ekonomiye olumlu etkileri sayesinde gelişmekte olan ülkelere benimsenmekte ve desteklenmektedir. Turizm ekonomik getirilerinin yanı sıra, fiziksel ve ekolojik etkenlere, aile ilişkilerine, güvenliğe, sanat faaliyetlerine ve toplumun yapısına doğrudan veya dolaylı olarak etki eden bir sektör durumundadır (Brunt ve Courtney, 1999: 495-497).

Turizm, ulusların birbirleriyle etkileşimlerini sağlayan en önemli basamaklardan biridir. Çünkü turizm faaliyetlerine katılıp yeni yerler görüp farklı kültürler tanınmakta ve yeni ilişkiler kurulmaktadır. Bu sayede ülkeler arasındaki sınırın bir önemi kalmamakta ve dünya küçük bir köy konumuna gelmektedir. Bu bağlamda turizm, ülkelere para ve turist akışı sağlayarak ekonomiye katkısını ortaya koymaktadır. Turizmin ekonomiye kattığı faydalar şu şekilde sıralanabilir (Şit, 2016: 107):

- Ülkelere döviz girdisi sağlayarak dış ticaret açığını azaltır.
- İstihdam sağlayarak maddi gelir elde edilmesine olanak tanır.
- Alt yapı yatırımlarını attırarak mevcut gelişmeye katkı sağlar.
- Farklı sektör ve alanlara müşteri akışı sağlayarak ekonomik anlamda canlılık sağlar.

Turizm sektörü, özellikle ikinci dünya savaşından sonra hızlı bir gelişme göstermiş ve önemli endüstriler arasına girmiştir. Türkiye'de turizmin tarihsel gelişimi planlı dönem öncesi (1923-1960) ve planlı dönem (1960'lardan günümüze kadar olan süreç) olmak üzere ele alınmaktadır. Planlı dönem öncesinde turizm ile ilgili gelişmelerin sınırlı olduğu görülmektedir. 1953 yılında çıkan turizm endüstrisi kanunu ile birlikte yerli ve yabancı yatırımcılara vergi indirimleri ve teşvikler sunulmuştur. Bu bağlamda planlı döneme kadar önemli gelişmelerin olmadığını söylemek mümkündür. Buna sebep olarak, 1923-1950 yılları arasında yaşanan çalkantılı dönemler ve dünyada yaşanan savaşların etkisinin turizm hareketliliğini azaltması söylenebilir. Öte yandan Türkiye'nin yaşadığı ekonomik, sosyal ve siyasi

sıkıntılarının olması turizm eğiliminde bir kısıtlama meydana getirmiştir. Ayrıca 1950'li yıllarda gelişen kitle turizminin dünyada artış göstermesi ve etkili olması Türkiye'de planlı dönem öncesinde turizm alanındaki gelişmelerin önünde engel olduğu söylenebilir (Tosun, 1999: 125; Tosun vd., 2006: 270; Soyak, 2013: 10; Cankül, 2016: 10).

Türkiye, 1960'lı yıllarda turizm sektörünü geliştirmek ve ekonomik olarak kalkınmak için bazı önemli düzenlemelerde bulunmuştur. 1961 Anayasası ile planlı dönem olarak adlandırılan dönem başlamış, turistik faaliyetler bir sektör olarak tanınarak kalkınma planlarında yer bulmuştur. Öte yandan yine 1961 yılında önemli bir gelişme meydana gelmiş ve Türkiye'de ilk defa örgün olarak turizm eğitimi verilmeye başlanmıştır. Bu gelişmelere rağmen 1980'li yıllara kadar turizm bilincinin tam olarak yerleşmediği görülmektedir. 1982 yılında çıkan 2634 sayılı Turizm Teşvik Kanunu ile beraber turizm işletme sayılarında artış ve birçok bölgede turizm kavramının geliştiği görülmüştür. Bu dönemle beraber turizm sektörü gereken önemi görmüş, turizm teşvik politikaları sayesinde turistik yatırımlar desteklenmiş ve bu gelişmeler turizm tesis kapasitesinde, gelen turist sayısında ve elde edilen turizm gelirindeki artışları beraberinde getirmiştir. Bu bağlamda turizm sektörü ülke ekonomisi için önemli bir sektör konumuna gelmiştir (Unur, 2002: 11; Soyak, 2013: 10).

Dünya genelinde her yıl milyarlarca turist turizm faaliyetlerine katılmaktadır. Her geçen yıl turizm faaliyetlerine katılım oranı artış göstermektedir. 2016 yılında küresel anlamda turizm faaliyetlerine katılan turist sayısı 1,235 milyar, 2017 yılında %7'lik bir artışla 1,323 milyar, 2018 yılında %6 oranında bir artışla 1,4 milyar, 2019 yılında ise %4 oranında bir artışla 1,5 milyar insan turistik faaliyetlere dâhil olmuştur (UNWTO, 2019). Turizm sektöründeki bu gelişmeler ülke ekonomilerine girdi sağlamış ve dünya genelinde birçok kişiye istihdam olanağı sunmuştur (Kılıç, 2018: 6; TÜROFED, 2019).

Türkiye'nin turizm verilerine bakıldığında turizm alanında hızlı bir gelişmenin olduğu görülmektedir. Türkiye'ye ait turizm verileri yıllara göre turist sayısı ve turizm geliri aşağıda Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1: Türkiye'nin Yıllara Göre Turizm İstatistikleri

YILLARA GÖRE ZİYARETÇİ SAYISI VE TURİZM GELİRİ			
Yıllar	Turist Sayısı	Turizm Geliri (1000 Dolar)	Kişi Başı Ortalama Harcama (ABD Doları)
1990	5 397 748	3 225 000	597 \$
1995	7 747 389	4 957 000	639 \$
2000	10 428 153	7 636 000	732 \$
2001	11 619 909	10 066 512	866 \$
2002	13 248 176	11 900 925	898 \$
2003	13 956 405	13 203 144	850 \$
2004	17 548 384	15 887 700	843 \$
2005	21 124 886	18 153 505	842 \$
2006	23 148 669	18 593 951	803 \$
2007	27 214 988	20 942 500	770 \$
2008	30 979 979	25 415 067	820 \$
2009	32 006 149	25 064 482	783 \$
2010	33 027 943	24 930 997	755 \$
2011	36 151 328	28 115 692	778 \$
2012	36 463 921	29 007 003	795 \$
2013	39 226 226	32 308 991	824 \$
2014	41 415 070	34 305 903	828 \$
2015	41 617 530	31 464 777	756 \$
2016	31 365 330	22 107 440	705 \$
2017	38 620 346	26 283 656	681 \$
2018	46 112 592	29 512 926	647 \$
2019	51 747 199	34 520 332	666 \$

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı, (2018); TÜİK, (2019).

İlgili tabloya göre Türkiye'de 2016 yılına kadar turist sayısında ve turizm gelirinde bir önceki yıla göre hep bir artış yaşanmıştır. Buna karşın 2016 yılında ise bir düşüş gözlemlenmektedir. Bunun sebebi özellikle Ortadoğu'da yaşanan sıkıntılardan kaynaklanmaktadır. 2017 yılından itibaren tekrar kendini toparlayan turizm sektörü turist sayısında ve turizm gelirinde her yıl artış göstererek 2019 yılını 51 milyon turist ve 34,5 milyon dolar gelir ile kapatmıştır (TÜİK, 2019; Cnntürk, 2019).

Hızlı bir şekilde gelişerek büyüyen turizm sektörü beraberinde yeni tesisler kurulması ve kapasite artışı da zorunlu bir hale getirmiştir. Dış ticaret açığını kapatmada, döviz girdisi sağlamada ve istihdama yaptığı etkilerle her geçen gün önemi artan turizm sektörünün Turizm Teşvik Kanunu ile tesis ve yatak sayısında da hızlı bir artış görülmüştür. Türkiye'nin yıllara göre tesis ve yatak sayıları Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2: Türkiye'nin Yıllara Göre Tesis ve Yatak Sayıları

	BAKANLIK				Belediye Belgeli		İşletmedeki Toplam (İşletme Belgeli+Belediye Belgeli)	
	Turizm Yatırım Belgeli		Turizm İşletme Belgeli					
Yıllar	Tesis	Yatak	Tesis	Yatak	Tesis	Yatak	Tesis	Yatak
2002	1 138	222 876	2 124	396 148	7 772	408 005	9 896	804 153
2003	1 130	242 603	2 240	420 692	7 637	399 369	9 877	820 061
2004	1 151	259 424	2 357	454 290	7 514	392 582	9 871	846 872
2005	1 039	278 255	2 412	483 330	7 494	392 338	9 906	875 668
2006	869	274 687	2 475	508 742	7 495	391 228	9 970	899 970
2007	776	254 191	2 514	532 262	7 073	399 110	9 587	931 372
2008	772	258 287	2 566	567 470	7 064	397 684	9 630	965 154
2009	754	231 456	2 625	608 765	7 115	402 289	9 740	1 011 054
2010	877	252 984	2 647	628 565	9 185	527 712	11 832	1 156 277
2011	922	267 900	2 783	668 829	8 893	504 877	11 676	1 173 706
2012	960	273 877	2 870	706 019	8 988	512 462	11 858	1 218 481
2013	1 056	301 862	2 982	749 299	9 196	497 728	12 178	1 247 027
2014	1 113	308 944	3 125	803 664	9 188	496 697	12 313	1 300 361
2015	1 125	314 194	3 289	850 089	9 187	496 574	12 476	1 346 663
2016	1 135	312 912	3 641	899 881	9 186	496 538	12 827	1 396 419
2017	1 051	263 033	3 770	935 000	7 607	506 934	11 377	1 441 934
2018	981	225 421	3 925	974 574	7 671	511 076	11 596	1 485 650
2019	723	180 852	4 038	992 341	8 104	545 669	12 142	1 538 010

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı, (2019).

İlgili tabloya göre turizm sektörünün hızlı bir gelişme göstererek büyümesi Türkiye'de bulunan turistik tesis ve yatak sayılarına da yansımıştır. 1980 yılında henüz gelişmeye başlayan turizm sektöründe 511 olan tesis sayısı 2000'li yıllara gelindiğinde 10 binli sayılara ulaşmıştır. 2019 yılında Türkiye'de toplamda 12.142 tesis ve 1 buçuk milyona yakın yatak sayısının olduğu görülmektedir.

Rakamlara bakıldığında, hızlı bir gelişme gösteren turizm sektörüne Türkiye'nin de ayak uydurduğu görülmektedir. Bununla birlikte turizmin Türkiye'de istihdam rakamlarına da olumlu yönde etki ettiği anlaşılmaktadır. Akdeniz Turistik Otelciler ve İşletmecileri Birliği (AKTOB) verilerine göre, sektörde 2017 yılında 922 bin 369 olan çalışan sayısı %17,5 oranında artarak, 2018 yılında 1 milyon 83 bin 695'e yükselmiştir (AKTOB, 2019; Cankül, 2016: 12). 2019 yılında ise bu sayı 1 milyon 268 bin kişiye ulaşmıştır (www.turizmuncel.com).

Turizm sektörün dünya genelinde hızlı bir gelişme göstererek gelişen ve gelişmekte olan ülkelerin ekonomik faaliyet alanı haline gelmiştir. Turizm sektörünün gelişmesinde en önemli faktör çalışandır. Turizmde, insan faktörü kalitenin ve niteliğin sürekliliği anlamına gelmektedir. İnsan kaynağını öne çıkaran neden ise turizm sektörünün emek yoğun özelliğidir. Dolayısıyla turizm sektöründe kalite doğrudan insanla ilişkilidir. Turizm sektörünün öznesi insan kaynağıdır.

Sektöre yapılan yatırımları değerli kılan ve sektörün gerçekleştirilebilmesi için vazgeçilmez olan işgücü doğrudan nitelikli insan kaynağıdır. Turizm sektöründe istenilen nitelikli insan kaynağına ulaşmanın en temel yolu da kaliteli bir turizm eğitimi ile mümkündür (Szivas vd., 2003: 64; Öncüer, 2006: 112; Baum ve Szivas, 2007: 2; Dağdeviren, 2007: 14; Haven-Tang ve Jones, 2008: 353; Hayes ve Ninemeier, 2009: 5; Lee-Ross ve Pryce, 2010: 5; Veijola, 2010: 84; Erbaş vd., 2013: 1151; Olcay vd., 2017: 65).

2.2. TURİZMDE NİTELİKLİ İNSAN KAYNAĞI VE ÖNEMİ

Dünya genelinde yaşanan insan hareketliliğindeki artış, turizm sektörünün de hızla büyüüp gelişmesine ve çeşitliliğin artmasına olanak sağlamıştır. Turizm sektörü sadece otel veya restoranlardan ibaret değildir. Konaklama işletmeleri, ulaştırma hizmetleri, yiyecek-içecek hizmetleri, eğlence hizmetleri ve turizm faaliyetinin gerçekleştirildiği destinasyondaki işletmeler gibi birçok olgunun bir araya geldiği organizasyonlar bütünüdür. Turizm sektörünün bu çeşitliliği ve her geçen gün gelişerek büyümesi dünya genelinde resmi ve gayri resmi olarak milyonlarca insana istihdam olanağı sunmasına olanak sağlamaktadır (Tesone, 2004: 209; Baum ve Szivas, 2007: 2; Career View, 2006: 2; Hayes ve Ninemeier, 2009: 4; Mayaka, 2011: 161).

Turizm sektörü için insan kaynağı, turizm faaliyetinde hizmetin turiste ulaştırılmasında ve işlerin başarılı bir şekilde yürütülmesinde hayati bir öneme sahiptir. Çünkü turizm sektörü diğer sektörlerden farklı olarak nesnel bir ürün değil hizmet üretmektedir. Dolayısı ile turizm sektörünün ortaya çıkardığı hizmet soyuttur. Turistik ürün aynı noktada üretilir ve tüketilir. Bununla birlikte çalışan ile müşteri ilişkileri büyük bir önem arz etmektedir. Turizm sektöründe sunulan hizmetin ömrü kısıtlıdır. Restorana gelen müşteriye aynı yemeği ikinci kez sunmak mümkündür fakat ilk defa gelen müşteriye eğer güler yüzlü davranılmaz ise bunun telafisi mümkün olmayabilir. Bu nedenler nitelikli insan kaynağının turizm sektörü için taşıdığı öneme örnek olarak gösterilebilir (Lee-Ross ve Pryce, 2010: 6).

Turizm sektörü içerisinde ön planda yer alan yani müşteri ile doğrudan iletişim halinde olan çalışanların, diğer sektörlerdeki çalışanlara göre etkinliği daha fazladır. Çünkü müşteri ile yüz yüze temas halinde olduklarından işleri daha fazla çaba ve beceri gerektirmektedir. Bu yüzden çalışanların durumu kaliteli hizmet

sunmaları açısından şansa bırakılmayacak kadar büyük bir önem arz etmektedir. Çünkü müşteri tarafından algılanan hizmetin kalitesi, çalışan ile gerçekleştirilen diyalogun başarılı oluşuna bağlıdır (Hartline ve Ferrell, 1996: 52; Mattila ve Enz, 2002: 268).

Kendi alanında eğitim alarak uzmanlaşmış kişiler olarak ifade edilen nitelikli insan kaynağının önemi turizm sektörü için her geçen gün artmaktadır. Nitelikli insan kaynağının yetiştirilmesi için eğitim kurumlarınca verilen turizm eğitiminin kalitesi de önemli faktörler arasındadır (Güzel, 2006: 163; Şahin, 2011: 51).

MacVigar ve Rodger (1996), turizm sektöründe ne kadar gelişme olursa olsun sektörde ayakta kalmak ve kaliteli hizmet üretebilmek için nitelikli çalışanın olmazsa olmaz bir unsur olduğunu belirtmektedirler.

Kuşluvan ve Kuşluvan (2000), turizm sektöründe mükemmelliğin ve kalitenin sağlanabilmesi, müşteri memnuniyeti ile sadakatinin ancak ve ancak çalışanların tutum ve davranışlarıyla meydana gelebileceğini belirtmektedirler.

Leslie ve Richardson (2000), turizm faaliyetlerinin sunulduğu işletmelerde en önemli ve birinci kaynağın insan olduğunu öne sürmekte ve küresel anlamda turizm işletmelerinin kalite ve başarısının çalışanlara bağlı olduğunu belirtmektedirler.

Mayaka ve King (2002), turizm sektöründeki gelişimin en önemli parçasının insan kaynağı olduğunu ve sektördeki kalifiye işgücü sayesinde rekabet avantajının yakalanacağını ve sürdürülebilirliği devam ettirebileceğini belirtmektedirler.

Baum ve Szivas (2007), turizm faaliyetine katılan turistlerin memnuniyetlerindeki şekillenmenin: bölgenin doğal güzellikleri, kültürel alanları ve bölgede yapılan eğlence ve aktivitelerle değil turizm işletmesinde istihdam edilen çalışanların başarısıyla mümkün olduğunu belirtmektedirler.

Singh vd. (2007), turizm sektöründe üretilen hizmetin aynı anda tüketilmesi ve soyut olmasından dolayı kaliteli işgücünün turizm işletmeleri için rekabet avantajı sağlayacağını ve yönetimi kolaylaştıracağını belirtmektedirler.

Jafari ve Sola (1996), turizm sektöründe istenilen düzeyde nitelikli insan kaynağını yetiştirmek için devlet kurumlarının, turizm kuruluşlarının ve eğitim kurumlarının birlik içerisinde yer alarak yeni yollar araması gerektiğini belirtmektedirler.

Lee-Ross ve Pryce (2010), turizm işletmelerinde en önemli aktörün insan olduğunu ve kıyasıya rekabetin yaşandığı ve genelde benzer aktivitelerin yapıldığı turizm sektöründe kalifiyeli işgücünün farklılık meydana getireceğini ve rekabet avantajı kazandıracağını belirtmektedirler.

Turistlerin satın aldıkları turistik ürünün kalitesini değerlendirmeleri genellikle hizmetin karşılandığı anda meydana gelmektedir. Dolayısı ile güçlü ve kaliteli bir hizmet kültürü geliştirmek için çalışanın motivasyonu, gelişimi ve eğitimi oldukça önem kazanmaktadır. Bu bağlamda turizm sektöründeki asıl başarı, büyük çoğunlukla çalışanların nasıl yönetildiklerine, nasıl eğitildiklerine, nasıl değer gördüklerine, işe nasıl alındıklarına, nasıl ödüllendirildiklerine ve kariyer olanakları ile nasıl desteklendiklerine bağlıdır. Ayrıca küresel anlamda rekabet avantajının yakalanması için çalışanların eğitimi ve gelişimi son derece önemlidir (Singh, 1997: 299; Enz ve Siguaw, 2000: 20; Baum, 2007: 1383; Baum ve Szivas, 2007: 1; Cankül, 2016: 17).

İnsan kaynağının turizm sektörü için bu denli önemli olması birçok kaynakta ifade edilirken ne yazık ki turizm işletmeleri kalifiyeli işgücü için gerekli olan eğitimi göz ardı etmektedir (Singh, 1997: 299). Turizm sektöründe yaşanan hızlı gelişmelere rağmen bazı sorunlarla karşılaşıldığı görülmektedir. Bu sorunların giderilebilmesi de ancak alanında eğitim almış turizm çalışanlarıyla mümkündür. Bir destinasyonu diğer destinasyonlardan ayıran şey yine kaliteli insan kaynağıdır. Kaliteli hizmet ve ürünlerin sunumu ancak görevlendirildiği alanda eğitim almış insan kaynağı ile mümkündür. Turizm sektöründe alanında eğitim almış, yetenekli ve bir o kadar da istekli işgücü kaynağı turizm işletmeleri için çok önemlidir. Çünkü eğitilmiş, yüksek motivasyona sahip sektöre ve işletmeye bağlı olan insan kaynağı turizm işletmeleri için hayati bir araç konumundadır. Turizm sektörünün hızla gelişmesine paralel olarak sunulan hizmetinde kaliteli olabilmesi için en alt kademeden en üst kademeye kadar olan işgücü kaynağının gerekli bilgi ve birikimle birlikte turizm alanında eğitilmiş olmasına bağlıdır. Dolayısıyla turizm işletmesi ne kadar donanımlı olursa olsun kalifiyeli insan kaynağına sahip değilse kaliteli hizmet sunumundan uzaklaşmış demektir (Jafari ve Sola, 1996: 229; Singh, 1997: 299; Kusluvan ve Kusluvan, 2000: 251; Career View: 2006: 2; Erbaş vd., 2013: 1151).

Turizm sektöründe turistlerin kalite algılamaları değişiklik gösterebilir. Turizm faaliyetine katılan turist bugün nitelikli bulduğu hizmeti bir sonraki gün aynı yeterlilikte ve kalitede bulmayabilir. Bu sebeple turizm sektörünün sürekli

olarak yenilikçi ve sürdürülebilir olması gerekmektedir (Işık, vd., 2015: 29). Dolayısıyla turizm işletmelerinin kaliteli hizmet sunumu, her geçen gün meydana gelen gelişmelere uyum sağlayabilmesi ve en önemlisi müşteri memnuniyeti sağlayabilmesi için kalifiyeli ve eğitimli insan kaynağına ihtiyaç duymaktadır. Başarılı insan kaynağına ulaşmanın yolu da kuşkusuz eğitimle mümkündür (Cankül, 2016: 19; Kılıç, 2018: 27).

Kültür ve Turizm Bakanlığının yayınlamış olduğu Türkiye Turizm Stratejisi 2023 Eylem Planı'na göre etkili bir eğitim yapılabilmesi için, turizm sektöründe mevcut ve olası değişiklikler analiz edilmeli, eğitim alanındaki yenilikler ve gelişmeler sürekli olarak takip edilmeli, eğitim planlamasının sektör doğrultusunda yapılandırılması sağlanmalı ve turizm sektörünün ihtiyaç duyduğu şekilde işgücünün yetiştirilmesi için özel sektör ile işbirliğinin sağlanması gerektiği belirtilmektedir (Türkiye Turizm Stratejisi, 2023).

2.2.1. Nitelikli İnsan Kaynağının Yetiştirilmesinde Turizm Sektörünün Beklentileri ve Karşılaşılan Sorunlar

Türkiye'de turizm sektörünün gelişimi 1980'li yıllardan itibaren hız kazanmış fakat bu esnada turizm alanında eğitim almış nitelikli insan kaynağı sorunu gündeme gelmiştir. Turizm sektörü diğer sektörlerden farklı olarak, emek yoğun bir özellik göstermekte ve kaliteli hizmet üretimi için nitelikli insan kaynağına ihtiyaç duymaktadır. Çünkü turizm sektörü uluslararası arenada grup ve zincir otellerin bulunduğu, kurumsal işletmelerin yer aldığı büyük bir sektör olmakla birlikte, turist rehberinden garsona, aşçıdan kat görevlisine kadar birçok değişik alanda işgörene ev sahipliği yapmaktadır (Yalçın ve İri, 2003: 6; Kızıllırmak, 2012).

Turizm sektörü için hayati önem arz eden insan kaynağının yetiştirilmesi amacıyla mesleki turizm eğitimleri verilmektedir. Mesleki turizm eğitimi; turizm alanında uzman olan veya olmayan insanları, turizm sektörüne hazırlayarak sektörün beklentilerini karşılayacak şekilde donatılmaları şeklinde tanımlanmaktadır (Olçay, 2008: 384).

Türkiye'de turizm sektörü için nitelikli insan kaynağının yetiştirilmesinde bazı okulların sektör ihtiyacını karşılamada yeterli donanıma sahip olmadıkları görülmektedir. Eğitim sisteminin sektörün isteklerine cevap verememesi ve sektör ihtiyaçlarına duyarlı olamaması turizm eğitimindeki etkinliği azaltan bir unsur

olmaktadır (Boylu ve Arslan, 2014: 80). Öte yandan, turizm sektörünün insan kaynağından beklentilerine bakılacak olursa, Turizm Geliştirme Vakfı tarafından yapılan bir araştırmada 1, 2, 3, 4 ve 5 yıldız sahibi konaklama işletmeleri yöneticilerinin yükseköğretim düzeyinde turizm eğitimi almış öğrencilerden beklentilerini belirlemiştir. Bu beklentiler beş ana başlık altında aşağıdaki gibi sıralanmaktadır (Kızılırmak, 2012):

1. Verilen Eğitimin İçeriği;

- Pratiğe dayalı eğitimin ağırlıkta olması,
- Yabancı dile ağırlık verilmesi,
- Sektörle işbirliği yapma,
- İnsan ilişkilerini arttırılması,
- Temizlik bilincinin oluşturulması.

2. Staj Hakkında;

- Staj süresinde uzatılmanın yapılması,
- Staj kontrolünün iyi yapılması,
- Staj ile eğitim kurumları arasında ilişki kurulması,
- Staj yerlerinin dikkatli seçilmesi.

3. Öğreticiler İle İlgili Olarak;

- Öğretim kadrosunun kalifiyeli olması,
- Öğreticilerin yenilikleri takip etmeleri ve kendilerini geliştirmeleri.

4. Eğitim Politikası Hakkında;

- Sektör ile ilişki içerisinde olmak,
- Beceri geliştirici politikaların benimsenmesi,
- Mesleğe uygun öğrencilerin seçilmesine dikkat etmek,
- Uzmanlaşma amaçlı eğitim,
- Eğitim süresinin turizm sezonuna uydurulması,
- Az ama daha kaliteli öğrenci yetiştirme.

5. Meslek Değerleri Hakkında;

- Sektörün aradığı mesleki değerlerin öğretilmesi,
- Turizm mesleğinin sevdinilmesi,
- Turizm mesleğinin zorluklarının öğretilmesi,
- Mesleğe ilk başlarda alt basamaklardan girileceğinin açıklanması.

Turizm sektörüne nitelikli personel yetiştirmek için var olan sorunların çözümlenmesinde turizm eğitimi ile ilgili eğitim politikası oluşturulmalı ve mevcut okulların yetersizlik düzeyleri belirlenerek iyileştirilmeye gidilmelidir (Kızılırmak, 2012).

Mesleki turizm eğitiminde eğitim faaliyetlerinin yeterli araç-gereç ve laboratuvar eşliğinde gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Ancak bu şekilde öğrencilerin sektör öncesi mesleki anlamda uygulama yapma fırsatı bulmaları mümkündür (Türkeri, 2014: 10). Mesleki turizm eğitiminin temel amacı, turizm sektöründe ihtiyaç duyulan mesleki uzmanlığın kazandırılmasıdır. Turizm eğitimi veren kurumlar, turizm sektörünün ihtiyacı olan alt kademe insan gücü, ara insan gücü olarak tanımlanan orta kademe işgücü ile turizmle ilgili kamu ve özel sektör kurumlarına araştırmacı ve yönetici yetiştirmek amacıyla üst kademe insan gücünü sağlamaktır (Akyol vd., 2018: 649).

Olçay vd. (2017), turizm sektörünün mesleki turizm eğitimi alan öğrencilerden beklentilerini; yeterli derecede mesleki bilgi ile uygulama ve pratik, yabancı dil, profesyonelleşme, kişisel gelişim, yeniliklere açık olmak, diksiyon ve fiziksel görünüm gibi unsurlardan oluştuğunu belirtmektedirler.

Üzümcü (2015), turizm sektöründe yöneticilerin yeni mezun öğrencilerde birtakım mesleki beceriler aradığını, eğitim döneminde mutlaka sektöre yönelik deneyim kazanmaları gerektiğini ve sonuç olarak turizm eğitiminin teorik bilgiler yanında uygulamaya da önem verilmesi gerektiğini belirtmektedir.

Baltacı vd. (2012), turizm eğitimi alan öğrencilerin derslerden duydukları memnuniyeti arttırmak ve sektörde çalışmaya hazır hissetmelerini sağlayabilmek için pratiğe dayalı eğitime ağırlık verilmesi gerektiğini belirtmektedir.

Dayıoğlu (2010), turizm sektörünün beklentilerinin gerekli araç-gereç ve ekipmanları tanıyan, yeterli derecede mesleki pratiğe sahip işgücünün olduğunu belirtmektedir. Çünkü öğrenciler sektörde araç-gereç kullanımında, yabancı dil bilgisinde, problem çözme ve inisiyatif kullanabilme gibi konularda yetersiz bulunmuşlardır. Buna göre öğrencilere teorik bilgiden daha fazla uygulamaya yönelik eğitim verilmesi gerektiğini belirtmektedir.

Zagonari (2009), turizm sektöründe hayati önem arz eden müşteri memnuniyetinin yakalanmasında ve müşteri beklentilerinin karşılanabilmesinde, turizm eğitiminin sadece teorik olarak değil uygulamaya dönük olarak verilmesinin çok daha etkili sonuçlar ortaya koyacağını belirtmektedir.

Richardson (2009), turizm sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin nitelikli insan kaynağı bulma, işletme bünyesine çekme ve sürekliliği devam ettirmede problemlerle karşılaştığını ve buna sebep olarak eğitilmiş personel kıtlığının yaşandığını belirtmektedir.

Mayaka ve Akama (2007), nitelikli insan kaynağı yetiştirmede kamu ve özel kurumların yatırımlarının yeterli olmadığını, öte yandan turizm eğitimi alan insanların sektör beklentilerini karşılamada, yeterli beceri ve işgücünün karşılanmasında sınırlı fırsat sunulduğunu belirtmektedirler.

Çimen ve Akbaba (2006), turizm sektöründe yöneticilerin öğrencilerden bazı beklentiler içerisinde olduğunu belirtmektedir. Bu beklentilere bakıldığında; turizm mesleğinin yasal mevzuatına hâkim olmak, mesleki anlamda yeterli pratiğe sahip olmak, sosyal ve iletişim ilişkilerinin güçlü olması, yönetsel becerilere sahip olmak, profesyonel bir duruş sergileme gibi özelliklerin arandığını belirtmektedirler.

Mayaka ve King (2002), turizm eğitimi veren kurumlar ile turizm sektörü arasında bir açıklık olduğunu ve eğitim programlarının yeterli düzeyde olmadığını, çalışan personellerin kendilerini yeterli düzeyde yetiştirememesi ve geliştirememesi gibi problemleri yaşadığını belirtmektedirler.

Turizm sektöründeki hızlı büyüme ve gelişme nitelikli insan kaynağı yetiştirmede turizm eğitiminin verilmesi için farklı disiplinlerdeki akademisyenlerin turizm alanında çalışmasına neden olmuştur. Dolayısı ile turizm eğitimi veren kişilerin farklı disiplinlerden olması turizm eğitiminin niteliğinde bazı problemlere sebebiyet vermektedir. Bu yüzden turizm eğitimi diğer bilimsel anlamda daha köklü disiplinlerle karşılaştırıldığında turizm program ve müfredatının gelişiminin uzun vadede planlanması zor gözükmemektedir. Özellikle gelişmekte olan ülkelerde turizm eğitiminin de gelişim göstermesine rağmen, stratejik plan ve politikalardan yoksunlardır. Turizm eğitimi veren kurumlarda bile eğitim ve öğretim programlarında farklılıkların olduğu ve eğitimsel anlamda anlaşmazlıkların olduğu anlaşılmaktadır (Baum, 2002: 356; Mayaka ve Akama, 2007: 299; Walker ve Manyamba, 2019: 2). Yapılan çalışmalar doğrultusunda dile getirilen turizm eğitimi ile alakalı sorun ve problemleri aşağıdaki gibi temel konular üzerinde toplamak mümkündür (Cankül, 2016: 30):

- Turizm eğitim müfredatının nasıl olması gerektiği hakkında hemfikir olunmaması,

- Turizm eğitiminde öğrencilere verilen eğitimin içeriği ve programların birbirleriyle aynı standartlarda olmaması,
- Nitelikli turizm eğitimcilerinin eksikliği,
- Kamu ve özel sektörün nitelikli insan kaynağı yetiştirilmesinde turizm eğitiminin önemini tam olarak kavrayamaması,
- Turizm eğitiminin sektör ihtiyacını ve beklentilerini karşılayamaması,
- Turizm eğitimi alan kişilerin sektörde tutulamaması veya sektöre kazandırılmaması,
- Turizm eğitimi için yatırımların yeterli düzeyde olmaması,
- Turizm sektörünün ihtiyacı olan turizm eğitimi almış özellikle yönetsel düzeyde becerikli ve nitelikli işgücünün kısıtlı oluşu,
- Turizm eğitimi veren kurumlar ile turizm sektörü arasında bir anlaşma ve işbirliğinin olmayışı,
- Turizm eğitim müfredatı hakkında belirsizliğin olması,
- Turizm eğitiminden çok sektörde sertifikasyon ve benzeri durumlarla ikamenin oluşu,
- Turizm eğitiminin sektöre yönelik mesleki beceri ve sektör odaklı olmaması,
- Turizm eğitimi veren kişilerin birçoğunun turizm kökenli olmaması,
- Turizm eğitiminde uygulamaya yönelik eğitimin sınırlı olması,
- Turizm sektörünün turizm eğitimi almış nitelikli personel konusunda ilgisiz oluşu.

Turizm eğitiminde nitelikli insan kaynağının, sektörün ihtiyaçları doğrultusunda yetiştirilebilmesi ancak eğitim kurumları ve sektör arasındaki yakın ilişki ile mümkündür. Turizm eğitimi müfredatının verimli, esnek, yeterli düzeyde ve sektörün ihtiyaçlarına cevap verebilecek şekilde planlamasının yapılması gerekir. Turizm eğitiminin öğrencilere yönelik planlanması ve teorik bilginin yanında uygulamaya da ağırlık verilip daha geniş bir kapsam içermesi gerektiği düşünülmektedir. Alanyazında turizm eğitimi için ideal programın, teorik ve uygulamalı bilgileri dengeli ve doğru şekilde sağlandığı, yeterli akademik kazanımların sunulduğu ve mesleki beceri kısmında uygun ve iyi tasarlanmış olması gerektiği belirtilmektedir (Cervera-Taulet ve Ruiz-Molina, 2008: 61; Gharamaleki, 2011: 33).

Turizm sektörünü oluşturan paydaşların, kaliteli turizm eğitimi ve insan kaynaklarının gelişmesi konusunda işbirliği yapması ve bu paydaşların da nitelikli insan kaynağı hususunda bilinçli olmaları gerekmektedir (Mayaka ve King, 2002: 130; Leal, 2004: 75; Akoğlan Kozak, 2009: 10).

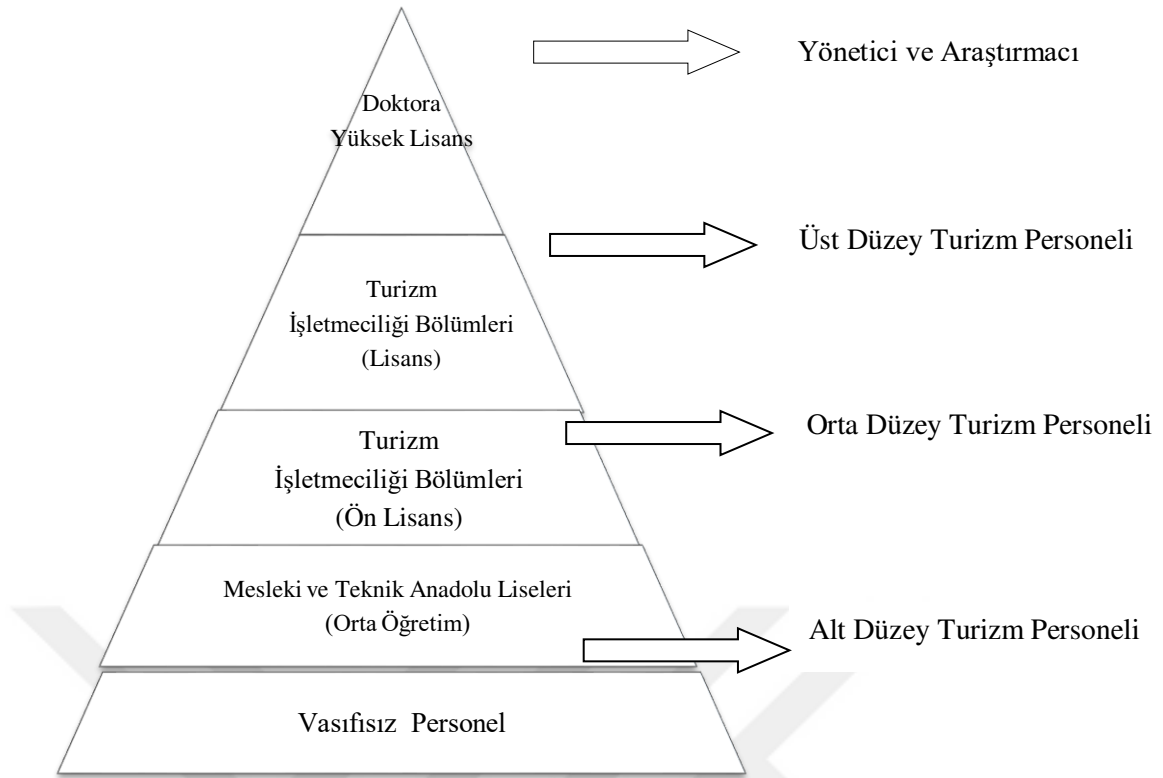
Jafari ve Sola (1996), turizm eğitiminin sektör ihtiyaçlarına cevap vermesi gerektiğini ve bunun için sektör ile eğitim kurumları arasında etkili bir ortaklık kurulması, eğitimcilerin sektör ihtiyaçlarına odaklanarak cevap vermeleri gerektiğini belirtmektedirler.

Mayaka ve Akama (2007), küresel anlamda turizm ile alakalı olan çeşitli faaliyetlerin anlaşılabilmesi ve turizm sektörüne nitelikli insan yetiştirebilmek için sektör alanına giren, sektörü ilgilendiren konuların müfredata ve ders içeriklerine uygun bir şekilde planlanarak yerleştirilmesi gerektiğini belirtmektedirler.

Xiao (2000), turizm eğitim programlarının farklı ülke programlarıyla karşılaştırılarak ve birbirine entegre edilerek daha kapsamlı bir turizm eğitim müfredatı oluşturulması gerektiğini belirtmektedir.

Turizm sektörüyle birlikte turizm eğitimi de sürekli gelişmekte ve değişim göstermektedir. Bu sebeple ideal bir eğitim yöntemi tanımlamanın zor olması yanında hem sektör hem turizm eğitimcileri nitelikli insan yetiştirilmesi konusunda endişe yaşamaktadırlar. Dolayısıyla turizm eğitiminin öğrencilerin, çalışanların, yöneticilerin ve toplumun ihtiyaçları doğrultusunda hazırlanması gerekmektedir. Turizm eğitiminin sektörde başarı ve kaliteyi yakalayabilmesi için sektör ve turizm eğitim kurumlarının iletişime geçip uygun yöntemler aranmalıdır. Turizm sektöründe nitelikli insan yetiştirilmesi hususunda sadece eğitim kurumlarının sorumlu olduğu düşünülmektedir. Ancak turizm faaliyetleri çok sayıda insanın etkileşiminden meydana gelmektedir. Bu sebeple, turizm eğitiminin planlanması ve uygulanmasında sadece eğitim kurumları değil, turizm işletmeleri, kamu ve özel kurumlar birlikte hareket etmelidirler (Mayaka ve King, 2002: 115; Bedard, 2002: 110; Munar, 2007: 68; Zagonari, 2009: 3).

Turizmde nitelikli insan kaynağının yetiştirilmesinde turizm eğitiminin yapısal analizine ilişkin bölüm çıktıları Şekil 1'de sunulmuştur.

Şekil 1: Nitelikli insan Kaynağının Yetiştirilmesinde Turizm Eğitiminin Yapısal Analizi

Kaynak: Işık vd. (2015: 34).

Şekil 1'e göre turizm sektöründe istihdam eden alt düzey turizm personellerini herhangi bir vasıf taşımayan bireyler veya ortaöğretim mezunu olan bireyler oluşturmaktadır. Orta düzey turizm personellerini turizm işletmeciliği ön lisans bölümlerini bitirmiş bireyler, üst düzey turizm personellerini turizm işletmeciliği lisans bölümlerini bitirmiş bireyler ve sektörde yönetici veya araştırmacıları ise yüksek lisans ve doktora mezunu olan bireyler oluşturmaktadır.

2.3. TURİZM EĞİTİMİNDE NİTELİKLİ İNSAN KAYNAĞININ YETİŞTİRİLEBİLMESİ İÇİN SUNULAN İMKÂNLAR

Turizm sektöründe çalışanların performansı, müşterilerin sunulan hizmetten memnuniyet duyması bakımından önemli bir unsur olarak görülmektedir. Müşteri memnuniyet ve sadakati turizm sektöründe işletmelerin öncelikli hedefidir. Turizm işletmelerinde sunulan hizmetin kaliteli olması ve müşteri ile çalışan arasındaki ilişkinin profesyonel bir şekilde gerçekleştirilebilmesi, büyük oranda çalışanın

mesleki beceri ve alanında almış olduğu eğitim seviyesinin yüksek olmasına bağlıdır (Demir, 2012: 679, Baltacı vd., 2012: 17).

Turistik ürünün kalitesinin sağlanabilmesinde istihdam edilen çalışanın, sektörün beklentileri bağlamında yeterli mesleki beceri ve bilgiye sahip olması oldukça önemlidir. Nitelikli insan kaynağının yetiştirilmesinde turizm eğitiminin önemi yadsınamaz bir gerçektir. Turizm eğitiminin sadece teorik olarak ele alınması yeterli değildir. Verilen teorik bilgilerin uygulamaya dökülerek pratik kazanım elde edilmesi, hem eğitimin kalitesi hem de öğrencilerin becerilerinin gelişmesinde büyük bir öneme sahiptir (Demir ve Demir, 2014: 19; Olcay ve Düzgün, 2016: 1128).

Cervera-Taulet ve Ruiz-Molina (2008), turizm eğitimi alan öğrencilerin de teorik bilginin yanında uygulama olanaklarının sunulmasının, mesleğe odaklanma ve öğrenme konusunda daha etkili olduğunu belirtmektedirler.

İnui vd. (2006), turizm eğitimi veren kurumların sektörün ihtiyaçları doğrultusunda uygulama olanağı sunulan bir eğitimi benimsemeleri gerektiğini ve ancak bu sayede sektörün ihtiyaç duyduğu becerikli ve donanımlı turizmcilerin yetiştirilebileceğini belirtmektedirler. Turizm eğitimi alan öğrenciler bu sayede, kariyerleri ve ilgi duydukları alanlar için gerekli olan tecrübe, bilgi ve birikimleri görsel anlamda uygulama imkânı bulacak ve mesleki becerileri gelişecektir (Cho ve Kang, 2005: 243).

Wallbott ve Heffter (2002), turizm eğitimi almış kişilerle yapılan araştırmalarında, araştırmaya katılan mezunlardan %60'ının işe alımlarda aranan ilk özelliğin mesleki anlamda uygulama becerisi olduğunu beyan ettiklerini belirtmektedirler.

Turizm eğitiminde uygulama olanaklarının sunulması eğitim kurumları müfredatının önemli bir bölümünü kapsamaktadır. Turizm eğitiminde verilen teorik bilginin uygulama ile pekiştirilebilmesi için, sınıf ve laboratuvarların düzenlenmesi gerekir. Böylelikle öğrencilerin ihtiyaç duydukları tecrübeyi sektöre henüz girmeden kazanmaları ve sektörde zorluk çekmeden istihdam edebilmeleri kolaylaşacaktır (Yeşiltaş vd., 2010: 62).

Bu bilgiler ışığında, turizm eğitiminde verilen "Kurum İçi Uygulama İmkânları" ile "Kurum Dışı Uygulama İmkânları" konularında bilgiler verilecektir.

2.3.1. Kurum Dışı Uygulama İmkânları

Nitelikli insan kaynağı yetiştirmede kurum dışı uygulama imkânı sunan kurum ve işletmeler turizm eğitimi veren üniversitelerden bağımsız olarak faaliyet gösterir. Turizm eğitimi veren kurumlar bünyelerinde uygulama imkânının yeterli olmadığı zamanlarda bu kurum ve kuruluşlar ile anlaşma yaparak uygulama eğitimlerini buralarda yürütürler. Kurum dışı uygulama imkânı sunan merkezler, sektör işletmeleri, kamu kurumları bünyesinde olan kuruluşlar ve sivil toplum kuruluşları bünyesinde olan işletmeler olarak sayılabilir (Bayraktaroğlu, 2013: 29; Kılıç, 2018: 41).

2.3.1.1. Turizm Sektöründe Faaliyet Gösteren İşletmeler

Turizm eğitimi veren kurum ve kuruluşlar ile turizm sektörü arasında işbirliğinin sağlanması her zaman dile getirilen bir konu olmuştur. Çünkü turizm alanında yeterli bilgi ve birikim elde etmiş nitelikli, donanımlı mezunlar vermek hedeflenmektedir. Bu doğrultuda turizm eğitiminin hedefine ulaşabilmesi bakımından eğitim kurum ve kuruluşları ile sektör arasındaki işbirliği son derece önem arz etmektedir (Sağlam, 2011: 158; Bayraktaroğlu, 2013: 29).

Turizm alanında faaliyet gösteren işletmeler sektör işletmeleri olarak tanımlanmaktadır. Sektör işletmeleri olarak tanımlanan bu işletmeler oteller, tatil köyleri, seyahat acenteleri gibi işletmelerdir. Bu noktada öne çıkan kavram sektör işletmeleri ve eğitim kurumları işbirliğidir. Eğitim kurumları ile sektör işbirliğinin gerekliliği ve eğitim üzerindeki olumlu etkisini ortaya koymak amacıyla birçok çalışma yapılmıştır (Bayraktaroğlu, 2013: 29).

2.3.1.2. Kamu Kurumları Bünyesinde Faaliyet Gösteren Kuruluşlar

Kamu kurumları bünyesinde faaliyet gösteren kuruluşlar yasal yapısı bağlı bulunduğu kamu kurumunun görevlerinin düzenlendiği kanuna göre hazırlanan yönetmelikler ile düzenlenmektedir. Bu kuruluşlar şu şekilde sıralanabilir (Bayraktaroğlu, 2013: 30):

- Konukevleri,
- Misafirhaneler,

- Sosyal Tesisler.

Öğretmenevleri bu kuruluşlara örnek olarak verilebilir. Öğretmenevleri uygulamalı eğitim noktasında "3797 sayılı Milli Eğitim Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanuna" dayanılarak hazırlanan "Millî Eğitim Bakanlığı Öğretmenevi, Öğretmenevi Ve Akşam Sanat Okulu Uygulama Yönergesi" ile şu şekilde tanımlanmıştır (MEB, 2013):

"...Kurumun asıl amacı eğitim çalışanlarının konaklama ihtiyacını karşılamaktır. Bununla birlikte dinlenme ve eğlenme ihtiyaçlarını da imkânları ölçüsünde yerine getirir. Kurum, eğitim çalışanlarının sosyal ve kültürel ihtiyaçları ile meslekî eğitim alanında gelişimlerine ilişkin faaliyetlere imkânları ölçüsünde destek sağlar. İşletmelerde meslek eğitimi uygulaması kapsamında meslekî ve teknik eğitim okul ve kurum öğrencilerinin stajyerlik ve çıraklık beceri eğitimi yapmalarına katkı sağlar."

Turizm eğitimi veren kurumlar uygulama olanaklarının el vermediği zamanlarda öğretmen evlerinden istifade edebilmektedir.

2.3.1.3. Sivil Toplum Kuruluşları Bünyesinde Faaliyet Gösteren İşletmeler

Vakıf, dernek, sendika gibi sivil toplum kuruluşları bünyesinde faaliyet gösteren işletmeler, öncelikle bu kuruluşların üyelerinin faydalanması için yapılan otel, misafirhane, sosyal tesis ve restoran gibi işletmeler örnek olarak gösterilebilir (Bayraktaroğlu, 2013: 30). Bu tarz işletmeler sivil toplum kuruluşlarının "4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları Kanunu" bağlamında hazırlanan iç tüzüğü ile düzenlenir. Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası (Eğitim-Sen) bünyesinde faaliyet gösteren sosyal tesisler örnek olarak gösterilebilir. Bu sosyal tesisler Eğitim-Sen tarafından hazırlanan " Eğitim-Sen Eğitim ve Sosyal Tesis Yönetmeliği" ile düzenlenmiştir ve kuruluş amacı olarak "...üyelere ve yakınlarla; ucuz nitelikli dinlenme ve eğlenme hizmeti sunmaktır..." şeklinde tanımlanmıştır (Eğitim-Sen, 2010). Karşılıklı anlaşmaya bağlı olarak turizm eğitimi veren kurumlar uygulama noktasında bu işletmeleri de kullanabilirler.

2.3.2. Kurum İçi Uygulama İmkânları

Turizm eğitimi veren kurumlar bünyesinde sunulan uygulama birimleridir. Bu uygulama birimleri uygulama otellerinden, konukevi ve sosyal tesislerden, araştırma ve uygulama merkezlerinden ve uygulama laboratuvarlarından oluşur.

2.3.2.1. Uygulama Laboratuvarları

Turizm eğitimi veren kurumların, verilen teorik bilgilerinin uygulama noktasında başvurdukları laboratuvarlar şu şekilde sıralanabilir (Bayraktaroğlu, 2013: 31-32; Kılıç, 2018: 42-43):

- **Bilgisayar Laboratuvarları:** Bilgisayar laboratuvarları, yüksekokul/fakülte bünyesinde bulunan, öğrencilere temel teknoloji bilgilerinin ve mesleki anlamda bilgisayar yazılımlarının öğretildiği ve uygulamaların yapıldığı alanlardır.
- **Dil Laboratuvarları:** Dil laboratuvarları, yabancı dil derslerinin daha iyi kavranılabilmesi bakımından görsel ve işitsel malzemeler eşliğinde öğrencilerin yabancı dili kullanarak ve pratik yaparak öğrenmelerini amaçlayan alanlardır.
- **Konaklama Laboratuvarları:** Konaklama laboratuvarları, yüksekokul/fakülte bünyesinde bulunan ve konaklama alanındaki derslerin uygulama aşamasının yürütülmesini amaçlayan alanlardır. Bu birimlerde uygulama sınıfı adında ve otel odası şeklinde tasarlanmış sınıflar bulunur.
- **Yiyecek-İçecek Laboratuvarları:** Yiyecek-içecek laboratuvarları, yüksekokul/ fakülte bünyesinde bulunan ve yiyecek-içecek, mutfak, sunum gibi derslerin uygulama aşamasının yürütülmesini sağlayan alanlardır.
- **Seyahat Laboratuvarları:** Seyahat laboratuvarları, eğitim kurumlarınca bir sınıfın seyahat acentesi gibi tasarlanarak meydana getirilmesi sonucu öğrencilere acentecilik faaliyetlerinin daha iyi anlatılabilmesi için kullanılan alanlardır.

2.3.2.2. Konukevi, Misafirhane, Sosyal Tesis Uygulama Merkezleri

Eğitim kurumları bünyesinde bulunan bu tarz ticari işletmeler Döner Sermaye İşletmeleri ve Sağlık, Kültür ve Spor Daire Başkanlıkları gibi birimlere bağlı olarak çalışırlar. Bu işletmeler üniversite içerisinde, sosyal faaliyetler, konaklama, yeme-içme gibi ihtiyaçların karşılanması amaç edinmişlerdir. Döner Sermaye İşletmeleri “2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu’nun 58. Maddesine Göre Döner Sermaye İşletmelerinin Kurulmasında Uyulacak Esaslara İlişkin Yönetmelik” çerçevesinde faaliyetlerini sürdürmektedirler (2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu; Kılıç, 2018: 44).

Eğitim kurumları bünyesinde faaliyet gösteren bu tarz işletmeler uygulama olanakları olmayan kurumlar için kullanılmaya müsait birimlerdir. Bu işletmelerde ihtiyaçlarını karşılamak için öğrencilerden faydalanabilmektedirler. Öğrenciler de bu sayede hem mesleki anlamda tecrübe sahibi olmakta hem de maddi kazanç elde edebilmektedirler (Bayraktaroğlu, 2013: 35).

2.3.2.3. Turizm Araştırma ve Uygulama Merkezleri

2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanununun 3. Maddesinin J bendine göre Araştırma ve Uygulama Merkezleri “Yükseköğretim kurumlarında eğitim öğretimin desteklenmesi amacıyla çeşitli alanların uygulama ihtiyacı ve bazı meslek dallarının hazırlık ve destek faaliyetleri için eğitim-öğretim, uygulama ve araştırmaların sürdürüldüğü bir yükseköğretim kurumudur.” şeklinde tanımlanmaktadır (2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu).

2.3.2.4. Uygulama Otelleri

Uygulama otelleri turizm eğitimi veren kurumlar bünyesinde bulunan, temel amacı kurumca verilen teorik derslerin uygulama kısımlarının yapılmasına olanak sağlayan birimlerdir. Uygulama otelleri, faaliyetleri bakımından kurumdan kuruma değişiklik göstermektedir. Bazıları sadece kurum çalışanlarına ve yakınlarına hizmet verirken, bazıları tüm kamu çalışanlarına, bazıları da herkese açık olarak faaliyet gösterirler. Türkiye’de uygulama otelleri ortaöğretim kurumlarında ve ön lisans eğitimi veren meslek yüksekokullarında sıklıkla görülmektedir. Lisans düzeyinde eğitim veren

kurumların uygulama oteli yatırımları, ortaöğretim kurumlarına göre daha azdır (Bayraktaroğlu, 2013: 33).

Uygulama otelleri “2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu’nun 58. Maddesine Göre Döner Sermaye işletmelerinin Kurulmasında Uyulacak Esaslara ilişkin Yönetmelik” doğrultusunda faaliyet gösterirler. Turizm eğitiminin önemli bir parçasını oluşturan bu uygulama otellerinin faydaları şu şekilde sıralanabilir (Kılıç, 2018: 45):

- Teorik bilgilerin uygulanmasına fırsat sunmak,
- Öğrencilere staj yapma imkânı sunmak,
- İhtiyaç duyulan çalışanları öğrencilerden karşılayarak öğrencilerin sektöre hazırlanmalarına yardımcı olmak,
- Turizm eğitimi bitirmiş mezun öğrencilere istihdam sağlamak,
- Öğrencileri sektör hakkında bilgilendirmek ve sektöre olan tutumlarını iyileştirmek,
- Sektörel hiyerarşinin tanınmasını sağlamak,
- Öğrencilerin müşterilerle olan iletişim becerilerinin gelişmesini sağlamak.

Türkiye’de uygulama otelleri lisans düzeyinde eğitimi veren kurumlara nazaran orta öğretim ve ön lisans düzeyinde eğitim veren kurumlarda daha çok görülmektedir. Bundan dolayı araştırmanın da ana konusu olduğundan Türkiye’de ön lisans düzeyinde turizm eğitimi veren kurumların uygulama imkânları araştırılmış ve elde edilen sonuçlar Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3: Ön lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Veren Meslek Yüksekokullarının Uygulama İmkânları

No	Meslek Yüksekokulu	Uygulama İmkânı	Bağlı Olunan Üniversite
1	Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	Uygulama Oteli	Adıyaman Üniversitesi
2	Afyon Meslek Yüksekokulu	Sosyal Tesis	Afyon Kocatepe Üniversitesi
3	Sandıklı Meslek Yüksekokulu	Uygulama Laboratuvarı	
4	Finike Meslek Yüksekokulu	Uygulama Laboratuvarı	Akdeniz Üniversitesi
5	Manavgat Meslek Yüksekokulu	Uygulama Laboratuvarı	
6	Serik Gülsün-Süleyman Süral Meslek Yüksekokulu	Uygulama Laboratuvarı	Akdeniz Üniversitesi
7	Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	Uygulama Laboratuvarı	

8	Aksaray Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	Uygulama Laboratuvarı	Aksaray Üniversitesi
9	Güzelyurt Meslek Yüksekokulu	Uygulama Oteli	
10	Alanya Ticaret Ve Sanayi Odası Turizm Meslek Yüksekokulu	Uygulama Laboratuvarı	Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi
11	Gazipaşa Mustafa Rahmi Büyükbalı Meslek Yüksekokulu	Uygulama Laboratuvarı	
12	Amasya Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	Uygulama Laboratuvarı	Amasya Üniversitesi
13	Eskişehir Meslek Yüksekokulu	Uygulama Laboratuvarı	Anadolu Üniversitesi
14	Beypazarı Meslek Yüksekokulu	Uygulama Oteli	Ankara Üniversitesi
15	Arhavi Meslek Yüksekokulu	Uygulama Laboratuvarı	Artvin Çoruh Üniversitesi
16	Erzurum Meslek Yüksekokulu	Uygulama Oteli	Atatürk Üniversitesi
17	Pasinler Meslek Yüksekokulu	Uygulama Oteli	
18	Davutlar Meslek Yüksekokulu	Uygulama Laboratuvarı	Aydın Adnan Menderes Üniversitesi
19	Didim Meslek Yüksekokulu	Uygulama Oteli	
20	Karacasu Memnune İnci Meslek Yüksekokulu	Uygulama Laboratuvarı	
21	Ayvalık Meslek Yüksekokulu	Uygulama Laboratuvarı	Balıkesir Üniversitesi
22	Balıkesir Meslek Yüksekokulu	Uygulama Laboratuvarı	
23	Burhaniye Meslek Yüksekokulu	Uygulama Oteli	
24	Sındırgı Meslek Yüksekokulu	Uygulama Laboratuvarı	
25	Erdek Meslek Yüksekokulu	Uygulama Laboratuvarı	Bandırma Onyediy Eylül Üniversitesi
26	Gönen Meslek Yüksekokulu	Uygulama Laboratuvarı	
27	Bartın Meslek Yüksekokulu	Uygulama Laboratuvarı	Bartın Üniversitesi
28	Bingöl Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	Uygulama Laboratuvarı	Bingöl Üniversitesi
29	Bolu Meslek Yüksekokulu	Sosyal Tesis	Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
30	Mudurnu Süreyya Astarıcı Meslek Yüksekokulu	Sosyal Tesis	
31	Yeşilova İsmail Akın Meslek Yüksekokulu	Uygulama Laboratuvarı	Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
32	Harmanlık Meslek Yüksekokulu	Uygulama Laboratuvarı	Bursa Uludağ Üniversitesi
33	Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	Uygulama Laboratuvarı	
34	Ayvacık Meslek Yüksekokulu	Uygulama Laboratuvarı	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
35	Gelibolu Piri Reis Meslek	Uygulama Laboratuvarı	

	Yüksekokulu		
36	Gökçeada Meslek Yüksekokulu	Uygulama Laboratuvarı	
37	Meslek Yüksekokulu	Uygulama Laboratuvarı	Çankırı Karatekin Üniversitesi
38	Pozantı Meslek Yüksekokulu	Uygulama Laboratuvarı	Çukurova Üniversitesi
39	Yumurtalık Meslek Yüksekokulu	Uygulama Laboratuvarı	
40	Diyarbakır Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	Uygulama Laboratuvarı	Dicle Üniversitesi
41	Efes Meslek Yüksekokulu	Uygulama Laboratuvarı	Dokuz Eylül Üniversitesi
42	İzmir Meslek Yüksekokulu	Uygulama Laboratuvarı	
43	Akçakoca Meslek Yüksekokulu	Uygulama Laboratuvarı	Düzce Üniversitesi
44	Gölyaka Meslek Yüksekokulu	Uygulama Laboratuvarı	
45	Bergama Meslek Yüksekokulu	Uygulama Laboratuvarı	Ege Üniversitesi
46	Turizm Ve Otelcilik Meslek Yüksekokulu	Sosyal Tesis	Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
47	Sivrice Meslek Yüksekokulu	Uygulama Laboratuvarı	Fırat Üniversitesi
48	Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	Uygulama Laboratuvarı	
49	Turizm Ve Otelcilik Meslek Yüksekokulu	Uygulama Oteli, Uygulama Laboratuvarı	Gaziantep Üniversitesi
50	Dereli Meslek Yüksekokulu	Uygulama Laboratuvarı	Giresun Üniversitesi
51	Şebinkarahisar Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	Uygulama Laboratuvarı	
52	Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	Sosyal Tesis	Gümüşhane Üniversitesi
53	Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	Uygulama Laboratuvarı	Hacettepe Üniversitesi
54	Çölemerik Meslek Yüksekokulu	Uygulama Laboratuvarı	Hakkâri Üniversitesi
55	Şanlıurfa Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	Uygulama Oteli	Harran Üniversitesi
56	Antakya Meslek Yüksekokulu	Uygulama Laboratuvarı	Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi
57	Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	Uygulama Oteli	Hitit Üniversitesi
58	Eğirdir Meslek Yüksekokulu	Uygulama Laboratuvarı	Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi
59	Isparta Meslek Yüksekokulu	Uygulama Oteli	
60	Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	Uygulama Laboratuvarı	İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa
61	Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	Uygulama Oteli	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
62	Safranbolu Meslek Yüksekokulu	Konukeyi	Karabük Üniversitesi
63	Maçka Meslek Yüksekokulu	Uygulama Laboratuvarı	Karadeniz Teknik

			Üniversitesi
64	Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	Uygulama Oteli	Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
65	Fatma Şenses Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	Uygulama Laboratuvarı	Kırıkkale Üniversitesi
66	Pınarhisar Meslek Yüksekokulu	Uygulama Laboratuvarı	
67	Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	Uygulama Laboratuvarı	Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi
68	Turizm Ve Otelcilik Meslek Yüksekokulu	Uygulama Oteli	Kilis 7 Aralık Üniversitesi
69	Kartepe Turizm Meslek Yüksekokulu	Sosyal Tesis	Kocaeli Üniversitesi
70	Kale Turizm Ve Otel İşletmeciliği Meslek Yüksekokulu	Uygulama Oteli	Malatya Turgut Özal Üniversitesi
71	Meslek Yüksekokulu	Uygulama Oteli	Mardin Artuklu Üniversitesi
72	Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	Uygulama Laboratuvarı	Marmara Üniversitesi
73	Anamur Meslek Yüksekokulu	Uygulama Laboratuvarı	Mersin Üniversitesi
74	Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	Uygulama Laboratuvarı	
75	Datça Kazım Yılmaz Meslek Yüksekokulu	Uygulama Laboratuvarı	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
76	Fethiye Ali Sıtkı-Mefharet Koçman Meslek Yüksekokulu	Uygulama Laboratuvarı	
77	Marmaris Turizm Meslek Yüksekokulu	Uygulama Oteli	
78	Milas Meslek Yüksekokulu	Uygulama Laboratuvarı	
79	Muğla Meslek Yüksekokulu	Uygulama Oteli	
80	Ortaca Meslek Yüksekokulu	Uygulama Laboratuvarı	
81	Pertek Sakine Genç Meslek Yüksekokulu	Uygulama Laboratuvarı	Munzur Üniversitesi
82	Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	Konukevi	Muş Alparslan Üniversitesi
83	Ürgüp Sebahat Ve Erol Toksöz Meslek Yüksekokulu	Uygulama Oteli	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
84	Niğde Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	Konukevi	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
85	Havza Meslek Yüksekokulu	Uygulama Laboratuvarı	Ondokuz Mayıs Üniversitesi
86	Samsun Meslek Yüksekokulu	Uygulama Oteli	
87	Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	Uygulama Laboratuvarı	Ordu Üniversitesi
88	Denizli Sosyal Bilimler Meslek	Uygulama Laboratuvarı	Pamukkale Üniversitesi

	Yüksekokulu		
89	Ardeşen Meslek Yüksekokulu	Uygulama Otelı	Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
90	Karasu Meslek Yüksekokulu	Uygulama Laboratuvarı	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi
91	Sapanca Kırkpınar Turizm Meslek Yüksekokulu	Uygulama Otelı	
92	Akşehir Meslek Yüksekokulu	Uygulama Laboratuvarı	Selçuk Üniversitesi
93	Beyşehir Ali Akkanat Meslek Yüksekokulu	Uygulama Otelı	
94	Silifke Taşucu Meslek Yüksekokulu	Uygulama Laboratuvarı	
95	Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	Uygulama Laboratuvarı	
96	Gerze Meslek Yüksekokulu	Uygulama Otelı	Sinop Üniversitesi
97	Cumhuriyet Meslek Yüksekokulu	Uygulama Laboratuvarı	Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
98	Marmara Ereğlisi Meslek Yüksekokulu	Uygulama Laboratuvarı	Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi
99	Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	Uygulama Otelı	
100	Şarköy Meslek Yüksekokulu	Uygulama Laboratuvarı	
101	Niksar Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	Uygulama Laboratuvarı	Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
102	Tokat Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	Uygulama Laboratuvarı	
103	Turizm Ve Otelcilik Meslek Yüksekokulu	Uygulama Laboratuvarı	Trabzon Üniversitesi
104	Edirne Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	Sosyal Tesis	Trakya Üniversitesi
105	Keşan Meslek Yüksekokulu	Uygulama Laboratuvarı	
106	Banaz Meslek Yüksekokulu	Uygulama Laboratuvarı	Uşak Üniversitesi
107	Gevaş Meslek Yüksekokulu	Uygulama Laboratuvarı	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
108	Van Meslek Yüksekokulu	Uygulama Otelı	
109	Armutlu Meslek Yüksekokulu	Uygulama Laboratuvarı	Yalova Üniversitesi
110	Yalova Meslek Yüksekokulu	Uygulama Laboratuvarı	
111	Sorgun Meslek Yüksekokulu	Uygulama Laboratuvarı	Yozgat Bozok Üniversitesi
112	Devrek Meslek Yüksekokulu	Uygulama Laboratuvarı	Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi
113	Zonguldak Meslek Yüksekokulu	Uygulama Laboratuvarı	
114	Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	Uygulama Laboratuvarı	Başkent Üniversitesi

Kaynak: YÖK (2019), İlgili Üniversitelerin İnternet Sitelerinden Derlenerek Hazırlanmıştır.

Tablo 3'te turizm eğitimi veren meslek yüksekokullarının sahip oldukları uygulama imkânları gösterilmektedir. Toplamda 114 meslek yüksekokulu değişik uygulama imkânlarına sahiptirler. Bu meslek yüksekokullarının 25 tanesinde uygulama oteli, 7 tanesinde sosyal tesis, 3 tanesinde konukevi, 79 tanesinde ise uygulama mutfağı, bilgisayar laboratuvarı gibi uygulama laboratuvarları bulunmaktadır.

Uygulama oteli, konukevi ve sosyal tesis gibi işletmelerde ticari amaç güdülebilir. Bu tarz işletmelerde turizm eğitimi alan öğrenciler hem uygulama imkânı hem de istihdam olanağı bulabilirler. Fakat uygulama laboratuvarları tamamen turizm eğitimi veren kurumlarca öğrencilerin teorik eğitimlerini pekiştirmeleri için dizayn edilmiş uygulama alanlarıdır (Bayraktaroğlu, 2013: 33).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TURİZM EĞİTİMİ VE TÜRKİYE'DE MEVCUT DURUM

Bu bölümünde Türkiye'de turizm eğitimi hakkında alanyazın taraması yapılmış ve bununla beraber turizm eğitiminin Türkiye'deki mevcut durumu hakkında sayısal bilgilere de yer verilmiştir.

3.1. TURİZM EĞİTİMİNİN TANIMI, AMACI VE ÖNEMİ

Eğitim, hem bireyler hem toplumlar açısından oldukça önemli bir yer tutan ihtiyaçtır. Çünkü bireylerin ve toplumların gelişmesinde eğitim, en önemli faktör olarak görülmektedir. Bireylerin eğitim seviyeleri o ülkenin gelişmişlik düzeyiyle doğrudan ilişkilidir. Var olan kültürün, geleneğin bir sonraki nesile aktarılması ve toplumun değişen ve gelişen dünyaya ayak uydurması eğitimle mümkündür. Bununla beraber bir ülkenin gelişmesi, kalkınması ve büyümesinde en önemli etkenlerden biri eğitimidir (Civelek, 2014: 20; Soybalı vd., 2017: 45; Pektaş, 2019: 5;).

Eğitimin bir türü olarak karşımıza çıkan mesleki eğitim, iş hayatında ihtiyaç duyulan bilgi ve becerilerin kazanılmasını sağlayan ve mesleki anlamda becerilerin gelişmesini sağlayan eğitim sistemidir. Gelişen dünya yeni meslek alanlarını da beraberinde getirmiştir. Mesleki eğitim bireylerin bu gelişmelere ayak uydurmasını sağlayan bir eğitim sistemi olmaktadır (Sarı, 2007: 7). Mesleki eğitim türleri Bozok (1991) tarafından şu şekilde sıralanmaktadır:

- İş için,
- Özel konuların öğretimi için,
- Özel beceri gerektiren işler için,
- Üretim için,
- Çalışanların hizmet içi eğitimi için.

21. yüzyılda mesleki eğitimin taşıması gereken özellikler ise Gharamaleki (2011) tarafından şu şekilde sıralanmaktadır:

- Mesleki eğitim geniş kapsamlı ve kolay ulaşılabilir olmalı,
- Mesleki eğitim programlarının nitelikleri iyileştirilmeli, açık, esnek ve öğrenci odaklı olmalı,
- Mesleki eğitimi alan kişileri iş hayatına hazırlamaya yönelik olmalı,
- Bütün eğitim alanları ile yakın ilişki içerisinde olmalı,
- Yenilikçi bir yaklaşım izlenmeli,
- Teknolojiye dayalı eğitim geliştirilmeli ve yeni teknoloji imkânlarıyla donatılmalı,
- Mesleki eğitimde niteliklerin geliştirilmesi ve standardın sağlanması için kalite güvence sistemi geliştirilmelidir.

Mesleki eğitim ile ilgili verilen bu özelliklere sahip bir eğitim sistemi mesleki becerilerin kazanılması bakımından çok önemlidir. Mesleki eğitim sayesinde kendi alanlarında uzmanlaşmış bireyler, topluma sunacakları üretim ve hizmet sayesinde toplum refahının artmasına da katkı sağlayacaklardır. Örnek olarak iyi eğitilmiş ve alanında uzmanlaşmış nitelik bir turizm personeli hem sektörüne hem ülkesine pek çok fayda sağlayacaktır. Buradan hareketle turizm eğitimi de mesleki eğitimin bir parçası olarak karşımıza çıkmaktadır (Kılıç, 2018: 11).

Dünya genelinde hızlı bir gelişim göstererek büyüyen turizm sektörü ülkelerin ekonomik açıdan gelişmesini sağladığından dolayı büyük önem taşımaktadır. Turizm sektörü, birçok farklı parçanın bir araya gelerek oluşturduğu çok yönlü bir olgudur. Bu yüzden bir bütün olarak ele alınamaz. Turizmi tam kapsamlı bir şekilde anlamak için şüphesiz tüm yönleri ile birlikte ele alınarak oluşturulan eğitim hareketliliğine ihtiyaç vardır (Wallbott ve Heffeter, 2002: 6; Mayaka ve Akama, 2007: 299). Turizmin gelişimi için kaliteli bir turizm eğitimi başlangıç noktasıdır ve bu kalitenin sürdürülebilirliğini sağlamak için hayati önem arz etmektedir (Cankül, 2016: 19).

Turizm konusunda nitelikli, bilgili bireyler yetiştirilmesi için yapılan çalışmalara turizm eğitimi denilmektedir (Olçay ve Ay, 2019: 455). Turizm eğitimi kapsamında bazı geri dönüşler amaçlanmaktadır. Turizm eğitimiyle birlikte amaçlanan çıktıları şu şekilde sıralamak mümkündür (Bayraktaroğlu, 2013: 3):

- Hizmet kalitesinin arttırılması,
- Turizm olayının her kademesinde iyi eğitilmiş yönetici ve nitelikli işgören yetiştirilmesi,

- Turizm sektörü, eğitimciler ve yöneticiler gibi turizm alanında faaliyet gösteren aktörler arasında işbirliğinin sağlanması,
- Turizmde yönetim faaliyetlerinin artırılması,
- Turizm alanındaki insan kaynakları politikalarında iyileştirme ve sürdürülebilirliğin sağlanması.

Turizm eğitimi doğrudan ve dolaylı olarak sektörün bütününe etkilemektedir. Turizm eğitimi, sektörün çok yönlülüğünün başlıca boyutlarından biri olarak görülmektedir (Ayikoru vd., 2009: 191).

Leal (2004), her düzeyde verilen turizm eğitiminin sektör için gerekli olan nitelikli işgücünün yetiştirilmesinde büyük önem arz ettiğini belirtmektedir.

Ayres (2006), turizm sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin sahip oldukları nitelikli işgücünün sektörde kalıcılığını sağlamak istiyorsa turizm eğitimi konusunda çalışanlarını desteklemesi gerektiğini belirtmektedir. Ayrıca çalışanların tek bir alanda uzmanlaşmasından ziyade birçok alanda uzmanlaşarak kendilerini geliştirmeleri konusunda eğitime gereken önemi vermeleri gerektiğini belirtmiştir.

Turizm sektöründe nitelikli insan kaynağının varlığını sürdürmesi, mesleki bilgi ve birikiminin artması sektör için zaman ve maliyet kullanımında öne çıkmaktadır. Bu faktörlerin bilinçli olarak kullanılması eğitimle doğrudan ilişkilidir. Kalifiyeli ve eğitilmiş işgücünün sektörü getireceği nokta büyük bir önem arz etmektedir. Ayrıca sektörün uluslararası rekabette var olabilmesi de doğrudan eğitilmiş işgücüyle mümkündür (Boylu, 2007: 260; Ilgaz, 2011: 101; Ergün, 2013: 3-4;).

İnsan gücünün ön plana çıktığı emek yoğun bir özellik taşıyan turizm sektörü, uluslararası rekabette ekonomiye katkı sağlamaktadır. Hizmet sektörü olması dolayısıyla turist memnuniyeti hayati önem taşımaktadır. Turist memnuniyetinin sağlanması da şüphesiz kaliteli hizmet sunmaktan geçmektedir. Kaliteli hizmet sunumu içinde alanında uzmanlaşmış, nitelikli, gerekli bilgi ve beceriyle donatılmış personele ihtiyaç duyulmaktadır. Bu özelliklere sahip personel de ancak kaliteli bir turizm eğitimiyle elde edilebilir (Gürkan, 2017: 26; Kırmızı, 2017: 50; Olcay vd., 2018: 430).

Turizm eğitimi sektördeki işletmelerin verimliliğinin artmasını, sektördeki yeniliklerin takip edilmesini, araştırma ve planlama faaliyetlerini yürütecek nitelikli bireylerin yetiştirilmesini amaçlamaktadır. Ülkedeki turistik kaynakların farkına varılması, mevcut kaynakların korunması ve ülke ekonomisine turizmin katkısının

daha üst seviyelere ulaşması turizm eğitiminin başlıca hedefleri arasındadır (Orhan, 2015: 7). Turizm eğitimi doğrudan insanın insana hizmet etmesini ve meslek bilincini kişide oluşturan eğitim sistemidir. Bir başka deyişle turizm faaliyetine katılan turiste karşı gerçekleştirilen hizmet boyunca duyulan gereksinimleri bireysel olarak takdim eden nitelikli işgücüne verilen eğitim çalışmalarındır. Turizm eğitiminde teorik bilgiler ile uygulamanın bir arada gerçekleştirilmesi gerekir. Turizm eğitimi veren eğiticilerin hem öğretmen, hem de tüketici, gözlemci bir konuk ve turist olmaları gerekmektedir (Türkseven, 2012: 19; Yazıt, 2013: 22; Gökçe, 2016: 12).

Turizm eğitimi diğer mesleki alanlarda olduğu gibi bireylerin kişisel gelişimlerinin karşılanması, teorik bilgi düzeylerinin geliştirilmesi ve uygulamaya yönelik deneyimlerin analizi konularına odaklanmaktadır. Turizm eğitimindeki gelişim doğrudan bu konularla ilişkidir. Bu noktadan hareketle turizm eğitimindeki gelişimi etkileyen faktörler şu şekilde sıralanmaktadır (Güzel, 2006: 163):

- Turizm sektörü, birçok farklı alanda çalışan ve uzmanlık gerektiren bir olgudur. Turizm eğitimi, sektörün doğasından yüksek oranda etkilenmektedir.
- Turizm, diğer bilim dallarına göre nispeten daha yeni bilim dalıdır ve bu bilim dalındaki akademik çalışma alanı tam olarak gelişimini sağlayamamıştır.
- Turizm alanındaki teorik temelin eksik olması, gelişimini ve ilerleme kaydetmesini etkilemiş ve turizm eğitimindeki yaklaşımların yönlendirilmesine neden olmuştur. Turizmde teorik ve kapsamlı çalışmaların eksikliği sürdürülebilir gelişimi olumsuz etkilemiştir.
- Turizm eğitimindeki bir diğer problem bu alanın genel olarak hafife alınan bir yaklaşım şeklinde oluşudur.
- Turizm eğitiminin gelişmesinde karşılaşılan sorundan bir diğeri ise turizm sektörünün eğitim almamış ve turizm konusunda yeterli düzeyde bilgiye sahip olmayan yöneticiler tarafından yönetilmesidir.
- Turizm eğitimi alan bireylerin sektörde çalışmamaları ve bu alanı kariyer yapma alanı olarak görmemeleri bir diğer problem olarak görülmektedir.

Turizm eğitimi, hem ülkenin hem turizm faaliyetinin yapıldığı bölgenin kalkınmasında önemli bir faktördür. Turizm eğitiminde temel ilke, sektör

faaliyetlerinin kaliteli olarak yürütülebilmesi için nitelikli insan kaynağının yetiştirilmesine öncülük etmektir. Turizm sektörünün birçok paydadan oluşan bir yapıda olduğu düşünüldüğünde ülkeler ve turizm işletmeleri kendilerine düşen payı almak istemektedirler. Bunu gerçekleştirebilmek için de sektörde nitelikli ve eğitim alarak alanında uzmanlaşmış işgücüne ihtiyaç duyulmaktadır. (Kırmızı, 2017: 50; Gürkan, 2017: 27).

Turizm eğitimi, turizm kaynaklarının farkına varılmasını, var olan kaynakların korunmasını ve turizm sektörünün ülke ekonomisine olan katkısını en üst seviyelere taşınmasını amaçlamaktadır. Turizm eğitiminin diğer bir amacı ise toplumun turizm konusunda bilinçlenmesi ve turistlerin memnuniyetinin sağlanması için gerekli bilgi ve birikime sahip mesleki ehliyet sahibi nitelikli personellerin yetiştirilmesidir. Turizm sektörünün ihtiyaçları da turizm eğitiminin amaçlarının belirlenmesinde belirleyici bir rol oynamaktadır (Çevik, 2012: 29; Eren vd., 2013: 19).

Turizm eğitimi, halkın turizm konusunda bilinçlenmesi, tarihi ve doğal değerlerin korunması gerektiği bilincinin aşılaraq ülkeye gelen turiste karşı eşit davranılması gerektiğini ve misafirperver bir hizmet anlayışıyla yaklaşılması gerektiğini amaç edinmektedir. Doğrudan insan ilişkisiyle bağlantılı olduğundan sosyolojik özellikler de taşımaktadır. Turizm sektöründe üretilecek olan hizmetin planlama aşamasından hizmetin sunumuna kadar olan süreçte, en alt kademeden en üst kademeye kadar bütün personeller için turizm eğitiminin gerekli olduğu kaçınılmaz bir gerçektir. Turizm eğitimi vasıtasıyla, sektörün ihtiyacı olan, sektörü tanıyan, sektörün problemlerinin farkında olan ve alanında yeterli mesleki bilgi ve birikime sahip işgücü yetiştirilmektedir. Tüm bu sebepler turizm eğitiminin önemini ortaya koymaktadır (Sarı, 2007: 12; Evren, 2010: 40).

Turizm eğitime genel olarak bakıldığında, mesleki alanda verilen genel bilgilerin yanında kültür ve davranış alanlarına da meyil edilmesini gerekli kılmaktadır. Turizm sektöründe faaliyet gösteren işletmeler için alanında uzmanlaşmış donanımlı ve çalışmaya istekli olan işgücü önemli faktörlerden biridir. Çünkü büyük oranda insan emeğine dayanan turizm sektöründe kaliteli hizmet verilebilmesi için kalifiyeli ve turizm eğitimi almış bireylere her zaman ihtiyaç duyulmaktadır (Çakır vd., 2012: 138).

3.2. TÜRKİYE'DE TURİZM EĞİTİMİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ VE GENEL YAPISI

Turizm eğitiminin en temel amacı, turizm sektörünün gelişmesine katkı sağlamak ve sektörün ihtiyaç duyduğu niteliklerde işgörenler yetiştirmektir. Türkiye'de turizme yönelik faaliyetler planlı dönem içerisinde gelişme göstermeye başlamıştır. 1890 yılına kadar turizm eğitime yönelik bir gelişme söz konusu değilken, Osmanlı Devleti tarafından 29 Ekim 1890 yılında "Seyyahlara Tercümanlık Edenler Hakkında 190 Sayılı Nizamname" yürürlüğü girmiştir. Yabancı dil bilen gayrimüslimler özel ve serbest bir meslek olarak tercümanlık yapmışlardır. 1925 yılında "1730 Sayılı Seyyah Tercümanları Hakkında Kararname" çıkarılmış ve bu kararnameye uygun yönetmelik yayınlanmıştır. Ancak yetkilendirilen belediyeler, gerekli desteği ve ilgiyi göstermediklerinden bu kararname ile istenilen faydalar elde edilememiştir. Sonraki dönemlerde Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu, turist rehberlerinin yetiştirilmesinde ve turizm eğitimi ile ilgili yayınların hazırlanmasında ve yayınlanmasında önemli bir rol oynamıştır (Ünlüöner ve Boylu, 2005: 13-14; Aksu ve Bucak, 2012: 9).

Türkiye'de turizm eğitimi düzenli olarak 1953 yılında Ankara ve İzmir Ticaret Liselerinde turizm alanında meslek kurslarının açılması ve bazı turizm derneklerinin de tercüman rehberlik kurslarını düzenlemeleri ile devam etmiştir. İstanbul'da 1955 yılında ve İzmir'de 1960 yılında turist rehberliği kursları açılmıştır. Bunların yanında "7334 Sayılı İktisadi ve Ticari İlimler Akademileri Kanunu" gereğince bir ihtisas kolu olarak turizm bölümlerinin kurulması ve 1961-1962 Eğitim-Öğretim yılında Ankara Otelcilik Okulunun açılması, planlı dönemin hazırlık safhasında gerçekleşen gelişmelerdir. Planlı dönem içerisinde "otelcilik okulu" adıyla 1967-1968 Eğitim-Öğretim yılında İstanbul'da, 1975-1976 Eğitim-Öğretim yılında Kuşadası'nda okullar açılmış, bu okulların adı 1975 yılında "Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi" olarak değiştirilmiştir. 1984-1985 Eğitim-Öğretim yılında ise bir kısım derslerin öğretimini yabancı dille yapan "Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Liseleri" açılmıştır (MEB, 1999: 23; Kılıç ve Bayraktaroğlu, 2012: 192; Kılıç, 2016: 15-16).

Türkiye'de turizm eğitimi üniversite düzeyinde 1965-1966 Eğitim-Öğretim yılında Ankara Ticaret ve Turizm Yüksek Öğretmen Okulu'nda verilmeye başlanmıştır. Daha sonraki yıllara bakıldığında, 1969 yılında Ege Üniversitesinde,

1974 yılında Hacettepe Üniversitesinde, 1975 yılında Bursa İktisadi ve Ticari İlimler Akademisinde, 1980 yılında Adana İktisadi ve Ticari İlimler Akademisinde, 1982 yılında Erciyes Üniversitesinde ön lisans ve lisans düzeyinde turizm eğitimi veren kurumlar kurulmuştur (Ünlüöner ve Boylu, 2005: 13-14).

Turizm eğitimi Türkiye'de örgün ve yaygın eğitim olmak üzere iki şekilde gerçekleştirilmektedir. Örgün turizm eğitimi kurumlar, ortaöğretim ve yükseköğretim düzeyinde turizm eğitimi vermekteyken, yaygın turizm eğitimi hem özel hem resmi kuruluşlar tarafından verilen kısa süreli kurs niteliği taşıyan eğitimlerdir (Güçer, 2004: 21).

Örgün turizm eğitimi, turizm sektörünün farklı alanlarında uzmanlaşmış, bilgili, yetenekli, verimli ve bilinçli çalışanlar yetiştirmeyi amaçlayan eğitim türüdür. Yaygın turizm eğitimi ise, toplumda turizm bilincinin oluşmasını sağlamak, toplumlara değerlerini koruyacak anlayışı kazandırmak, turistlere karşı dürüst ve ahlâki hizmet verme bilincini yerleştirmek, gerçek sevgi ve misafirperverliği öncelik edinmeyi öğretmeyi amaçlayan bir eğitim türüdür (Atay ve Yıldırım, 2008: 398). Bahsedilen yaygın ve örgün turizm eğitiminin Türkiye'deki genel yapısı Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4: Türkiye'de Turizm Eğitiminin Genel Yapısı

ÖRGÜN TURİZM EĞİTİMİ		YAYGIN TURİZM EĞİTİMİ
MEB Bünyesinde	YÖK Bünyesinde	Çeşitli Kurumlar
Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri Özel Mesleki Ortaöğretim Okulları	Ön lisans Lisans Yüksek Lisans	Kültür ve Turizm Bakanlığı MEB (Çıraklık Eğt. Merkezleri) İŞKUR (Çeşitli kurslar) AÖF (Uzaktan eğitim) Özel Eğitim Kurumları (Kurslar) Halk Eğitim Merkezleri İşletmeler (Hizmet İçi Eğitim) Diğer

Kaynak: Ünlüöner ve Boylu, (2005: 15).

Tablo 4'e göre turizm eğitimi yaygın ve örgün eğitim olmak üzere iki şekilde verilmektedir. Yaygın turizm eğitimi ilgili kurum ve kuruluşlar aracılığıyla verilen eğitimleri kapsamaktadır. Örgün turizm eğitimi ise Milli Eğitim Bakanlığı ve Yüksek Öğretim Kurumu aracılığıyla verilen eğitimleri kapsamaktadır.

Türkiye'de turizm eğitiminin genel yapısı incelendiğinde Milli Eğitim Bakanlığınca verilen turizm eğitimleri, Yükseköğretim kurumunca verilen turizm

eğitimi, Kültür ve Turizm Bakanlığınca verilen turizm eğitimi ve diğer kuruluşlarca verilen turizm eğitimi olmak üzere dört gruba ayrıldığı görülmektedir (Ergün, 2013: 17). Buna göre:

1) Milli Eğitime Bağlı Olarak Verilen Turizm Eğitimi:

- Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri: Ortaöğretim sonrasında 4 yıllık turizm mesleki eğitimi verilen uygulama ve staj ağırlıklı eğitimidir.

2) Yükseköğretim Kurumuna Bağlı Olarak Verilen Turizm Eğitimi:

- Ön lisans Eğitimi: Meslek Yüksekokullarında Turizm ve Otelcilik programı, Turizm ve Seyahat Hizmetleri programı ve Rehberlik programlarında verilen ara kademe yönetici ve meslek elemanı yetiştirmeyi amaç edinen eğitim türüdür.
- Lisans Eğitimi: Turizm sektöründe yönetim kadrosu için personel yetiştirmeyi amaçlayan eğitim türüdür. Lisans düzeyinde turizm eğitimi almış kişiler resmi kurumlarda araştırma, geliştirme dallarında istihdam etmekte iken sektörde yönetici konumunda olabilmektedirler.
- Lisansüstü Eğitim: Turizm eğitimi veren eğitimcilerin yetiştirildiği ve turizm alanında akademik kariyer yapmak isteyenlerin aldıkları eğitim türüdür. Bu bağlamda üniversitelerde yüksek lisans ve doktora programları bulunmaktadır.

3) Kültür ve Turizm Bakanlığınca Verilen Turizm Eğitimi:

- Rehberlik Kursları: Bakanlığın gözetim ve denetimi altında düzenlenen en az ön lisans mezunlarının katılabildiği, genel kültürü ve yabancı dili olan kişilere verilen Bölgesel ve Ulusal Profesyonel Turist Rehberliği kokart eğitimi türüdür.
- Sektöre Yönelik Düzenlenen Eğitimler: Sektörde çalışan personellere ve yöneticilere eğitici olarak yetiştirilmelerine yönelik kurs eğitimleridir. Bu kurslar 3-6-9 günlük olabilmekte ve katılımcılara "katılım belgesi" verilmektedir.

4) Diğer Kuruluşlarca Verilen Turizm Eğitimi:

- Halk Eğitim Kursları: Halk Eğitim Merkezlerince en az 400 saatlik olarak verilen turizm eğitimleridir.
- Özel Kurslar: Milli Eğitim Bakanlığından izin alınarak kamu ve özel sektördeki çeşitli kuruluşlar tarafından verilen eğitim programlarıdır.

- Hizmet İçi Turizm Eğitimi: Üniversiteler ve çeşitli resmi kurumlarca verilen kısa süreli turizm eğitimleridir.

Türkiye'de verilen turizm eğitiminin genel yapısı yukarıda açıklandığı gibidir. Turizm eğitiminde en önemli öğrenim basamağı üniversitedir. Bunun sebebi yükseköğretimin en üst kademede olmasıdır. Çünkü üniversiteler ülkenin kalkınmasında gereksinim duyulan mesleklere en üst düzeyde eleman ve yönetici yetiştiren eğitim kurumlarıdır (Ergün, 2013: 21).

3.3. YAYGIN TURİZM EĞİTİMİ

Yaygın turizm eğitimi, turizm sektöründe çalışanların mesleki eğitimden yoksun oldukları noktalarda eksiklerin giderilmesi ve mesleki bilgilerin kazandırılması konusunda yapılan eğitim türüdür. Halkın turizmle ilgili konularda bilinçlenmesini sağlamaktadır (Orhan, 2015: 28; Pak, 2015: 14).

Yaygın turizm eğitimi, örgün eğitimin boşluklarını tamamlamaktadır. Topluma öğrenim olanağı sağlayarak iş hayatına yaşama hazırlanmalarına öncülük etmektedir. Yaygın eğitim bireylerin ilgileri, istekleri ve yetenekleri doğrultusunda gelişimlerini sağlayıcı nitelikte yaşam boyu devam eden eğitim anlayışını benimseyen eğitimidir. Yaygın eğitimin bazı özellikleri şu şekilde sıralanmaktadır (Bayraktaroğlu, 2013: 7):

- Gereksinim duyulduğunda düzenlenir. Sürekli ve düzenli olarak düzenlenmemektedir,
- Zaman, mekân ve yaş ile sınırlı değildir,
- Öğrenim süresi ve içeriği değişiklik göstermektedir,
- Gönüllülük esasına dayanır,
- Her kursun kendine ait bir maliyeti vardır.

Yaygın turizm eğitimi kapsamında Halk Eğitim Merkezleri, Mesleki Eğitim Merkezleri gibi kurumlar, Yiyecek-İçecek Hizmetleri, Konaklama ve Seyahat Hizmetleri, Eğlence Hizmetleri gibi turizm alanlarında yaygın eğitim sunan kurslar bulunmaktadır. Türkiye'de 1985 yılında Turizm Geliştirme ve Eğitim Vakfı (TUGEV) kurulmuştur. Bu vakıf, herhangi bir kâr amacı gütmeyen turizm sektörünün nitelikli işgücü kaynağını en üst seviyeye taşımak amacıyla mesleki turizm eğitimi başta olmak üzere diğer eğitim birimlerinin de eğitim programlarının geliştirilmesi ile ilgili çalışmalara katkıda bulunmaktadır. Ayrıca yerli ve yabancı

eğitimcilerin de desteğini alarak kurslar, seminerler, konferanslar düzenleyerek turizm eğitimini ülke genelinde yaygınlaştırmaya çalışmaktadır (Üngören, 2007: 14; Türkseven, 2012: 63).

3.4. ÖRGÜN TURİZM EĞİTİMİ

Örgün turizm eğitimi, eğitim öğretim kurumlarınca belirli düzeylerde birbirine yakın olan bireylere, belli bir program ve amaca yönelik gerçekleştirilen eğitim türü olarak tanımlanmaktadır. Turizm sektöründeki farklı alanlara nitelikli işgücü yetiştirmeyi amaç edinen örgün turizm eğitimi, aynı zamanda sektörde verimliliği arttırmak, çalışanların insancıl yönünü kuvvetlendirmek, beceri ve sorumluluk duygusu aşılacak, karşılaşılan sorunları çözümleyebilecek yeteneği kazanmalarını sağlamayı amaçlamaktadır (Tahtalıoğlu, 2012: 19; Kırmızı, 2017: 55).

Örgün turizm eğitimi, eğitim kurumlarınca diplomaya yönelik olarak verilen eğitim türüdür. Türkiye'de örgün eğitime bakıldığında ortaöğretimden doktora kadar aşamalı bir eğitim sisteminin olduğu görülmektedir (Bayraktaroğlu, 2013: 8). İlk ve ortaöğretimde temel turizm bilgileri verilmektedir. Mesleki anlamda turizm eğitimi, Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri ve Mesleki Eğitim Merkezlerince verilmektedir. Üniversite düzeyinde örgün turizm eğitimi, Yükseköğretim Kurumuna bağlı iki yıl süre ile eğitim veren Meslek Yüksekokullarında verilmektedir. Diğer yandan dört yıl süre ile eğitim veren Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulları, Turizm Fakülteleri, İktisadi ve İdari Bilimler Fakülteleri, İşletme Fakültelerince verilmektedir. Enstitü bünyesinde verilen örgün turizm eğitimi ise yüksek lisans ve doktora programlarını kapsamaktadır (Ergün, 2013: 19).

3.4.1. Ortaöğretim Düzeyinde Turizm Eğitimi

Türkiye'de ortaöğretim düzeyindeki eğitim ilk olarak Selçuklu döneminde "Ahilik" adıyla kurulan teşkilatlarda, Osmanlı döneminde "Lonca ve Gedik" adlarındaki kuruluşlarda verilmiştir. Daha sonra 1839 yılında Tanzimatın ilan edilmesi ile ortaöğretim düzeyindeki mesleki eğitim günümüz yapısına dönüşmeye başlamıştır. Cumhuriyetle birlikte ise farklı türlerdeki eğitim veren okullar aracılığıyla mesleki eğitim devam etmiştir (Boylu ve Arslan, 2014: 80).

Ortaöğretim düzeyinde turizm eğitimi veren kurumlar, turizm sektöründeki farklı alanlarda istihdam edilmek için nitelikli, mesleki becerilerini iyi yönde kullanabilen kalifiyeli eleman yetiştiren kurumlardır. Ortaöğretim düzeyindeki eğitim kurumları Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri ve Mesleki Eğitim Merkezlerince verilen dört yıllık turizm eğitimi ifade etmektedir. Ortaöğretim düzeyinde turizm eğitimi programlarında genel kültür, yabancı dil, teorik ve uygulamalı mesleki dersler ve bunlara ek olarak staj eğitimleri yer almaktadır. Ortaöğretim düzeyindeki mesleki eğitim, turizm sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin gereksinim duyduğu elemanları eğiterek, mutfak, servis, resepsiyon gibi bölümlerde istihdam edilmelerini sağlamayı amaçlamaktadır (Tuyluoğlu, 2003: 14; Çevik, 2012: 46).

Ortaöğretim düzeyinde turizm eğitimi tamamlayan öğrenciler doğrudan sektörde istihdam edilmekte veya istekleri doğrultusunda öğrenimlerine devam ederek üniversitelerde ilgili bölümlerde okuyabilmektedirler (Bayraktaroğlu, 2013: 9).

3.4.2. Yükseköğretim Düzeyinde Turizm Eğitimi

Yükseköğretim düzeyindeki eğitimin genel amacı, bireylerin ilgi ve yetenekleri doğrultusunda, ülke kalkınmasına katkıda bulunacak, mesleğin bilgi, beceri ve genel kültürünü edinmelerini sağlamaktır. Eğitimin en üst kademesi olan üniversite eğitimi hem toplumun eğitim seviyesini hem de bireyin kendi eğitim seviyesini etkilemektedir (Bayraktaroğlu, 2013: 9). 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu'na göre yükseköğretim, milli eğitim sistemi içerisinde, ortaöğretime dayalı olarak en az dört yarıyılı kapsayan her kademede eğitim öğretimden oluşmaktadır.

Yükseköğretimde turizm eğitimi ön lisans, lisans ve lisansüstü düzeylerde gerçekleştirilmektedir. Ön lisans düzeyinde turizm eğitimi, iki yıllık meslek yüksekokullarında açılan programlarda yürütülmektedir. Lisans düzeyinde turizm eğitimi, Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulları ve diğer farklı fakültelerce açılan Turizm İşletmeciliği, Turizm Rehberliği, Gastronomi ve Mutfak Sanatları, Turizm ve Otel İşletmeciliği, Rekreasyon Yönetimi, Konaklama İşletmeciliği, Seyahat İşletmeciliği, Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği, Yiyecek İçecek İşletmeciliği bölümlerinde yürütülmektedir. Turizm eğitimi kapsamındaki bu bölümler turizm işletmecisi yetiştirmeye yönelik müfredatı benimsemektedir.

Lisansüstü düzeyindeki turizm eğitimi ise üniversitelerin sosyal bilimler enstitüsü ve eğitim bilimleri enstitüsünde yapılmaktadır. Lisansüstü düzeyde verilen turizm eğitiminin amacı, sektörde görev yapacak yönetici, eğitmen ve araştırmacı yetiştirmektir (Ünlüöner ve Boylu, 2005: 2; Düzgün, 2015: 26-27).

3.4.2.1. Ön lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi

Ön lisans eğitimi, 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu'na göre, ortaöğretim yeterliliklerine dayalı, en az dört yarıyılık programları kapsayan nitelikli insan kaynağını yetiştirmeyi amaçlayan yükseköğretim türüdür. Ön lisans eğitimi veren meslek yüksekokulları, iki yıllık eğitim öğretim sürdüren belirli meslek alanlarında nitelikli insan gücü yetiştiren kurumlardır. Ön lisans düzeyinde turizm eğitimi, 1970'li yılların ortalarında Boğaziçi ve Ege Üniversiteleri'nde ara elaman yetiştirilmek üzere açılmış olan ön lisans düzeyinde yüksek okullarda başlamıştır. Daha sonra Ege Üniversitesi'ndeki ön lisans programı lisans düzeyine çıkarılmıştır. 1974-1975 Eğitim-Öğretim yılında Hacettepe Üniversitesi Teknoloji ve Meslek Yüksekokulu bünyesinde 2 yıllık bir turizm bölümü faaliyete geçmiştir (Boylu ve Arslan, 2014: 83).

Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde kurulan meslek yüksekokullarında açılan turizm programları ile ön lisans düzeyindeki turizm eğitimi çalışmaları devam etmiştir. Meslek Yüksekokulları bünyesindeki turizm programları sektörün gereksinim duyduğu nitelikli, becerikli, analiz yeteneği olan orta kademe yönetici adayları yetiştirmeyi amaçlamaktadır (Akoğlu Kozak, 2009: 2; Düzgün, 2015: 27).

Türkiye'de ön lisans düzeyinde turizm eğitimi veren devlet ve vakıf üniversitelerine bağlı meslek yüksekokulları bulunmaktadır (Evren, 2010: 48). Bu Meslek Yüksekokullarında; Aşçılık, Gastronomi ve Mutfak Sanatları, İkram Hizmetleri, Seyahat İşletmeciliği, Seyahat İşletmeciliği ve Tur Operatörlüğü, Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği, Seyahat ve Tur İşletmeciliği, Seyahat ve Turizm İşletmeciliği, Turizm Animasyonu, Turizm İşletmeciliği, Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik, Turizm ve Otel Yöneticiliği, Turizm Rehberliği, Turizm ve Konaklama İşletmeciliği, Turizm ve Otel İşletmeciliği, Turizm ve Seyahat Hizmetleri, Turizm Konaklama ve Otel İşletmeciliği gibi turizm sektörüyle ilgili birçok farklı alanda eğitimler verilmektedir (Pektaş, 2019: 23).

Ön lisans düzeyinde turizm eğitimi veren programların amacı, turizm sektörünün ihtiyaç duyduğu ara iş gücünü, öğrencilere mesleki alanda gerekli bilgi ve becerileri kazandırmaktır (Erdem, 1995: 35-37; Boylu ve Arslan, 2014: 83). Türkiye'de 2019-2020 Eğitim-Öğretim yılı itibarıyla ön lisans düzeyinde turizm eğitimi veren Meslek Yüksekokulları Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5: Türkiye'de Ön lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Veren Meslek Yüksekokulları

No	Meslek Yüksekokulu	Bölüm Adı	Üniversite Adı	Üniversite Türü
1	Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi	Vakıf
2	Gölbaşı Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Adıyaman Üniversitesi	Devlet
3	Kâhta Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü		
4	Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
5	Afyon Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Afyon Kocatepe Üniversitesi	Devlet
6	Dinar Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
7	Emirdağ Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
8	Sandıklı Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü		
9	Şuhut Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi	Devlet
10	Doğubayazıt Ahmed-İ Hani Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü		
11	Meslek Yüksekokulu	Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü		
12	Demre Dr. Hasan Ünal Meslek Yüksekokulu	Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü	Akdeniz Üniversitesi	Devlet
13	Finike Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
14	Göynük Mutfak Sanatları Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
15	Manavgat Meslek	Otel, Lokanta Ve İkram		

	Yüksekokulu	Hizmetleri Bölümü		
		Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü		
16	Serik Gülsün-Süleyman Süral Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
17	Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
		Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü		
18	Aksaray Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Aksaray Üniversitesi	Devlet
19	Güzelyurt Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
20	Akseki Meslek Yüksekokulu	Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü		
21	Alanya Ticaret Ve Sanayi Odası Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi	Devlet
		Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü		
22	Gazipaşa Mustafa Rahmi Büyükbali Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
		Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü		
23	Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Altınbaş Üniversitesi	Vakıf
24	Amasya Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Amasya Üniversitesi	Devlet
25	Eskişehir Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Anadolu Üniversitesi	Devlet
		Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü		
26	Beypazarı Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Ankara Üniversitesi	Devlet
		Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü		
27	Şereflikoçhisar Berat Cömertoğlu Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi	Devlet
28	Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Antalya Akev Üniversitesi	Vakıf
29	Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Antalya Bilim Üniversitesi	Vakıf
30	Ardahan Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
31	Ardahan Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Ardahan Üniversitesi	Devlet
32	Çıldır Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
33	Arhavi Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Artvin Çoruh Üniversitesi	Devlet

		Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü		
34	Şavşat Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
35	Ataşehir Adıgüzel Meslek Yüksekokulu	Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü	Ataşehir Adıgüzel Meslek Yüksekokulu	Vakıf
36	Erzurum Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Atatürk Üniversitesi	Devlet
37	Pasinler Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
38	Atılım Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Atılım Üniversitesi	Vakıf
39	Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Avrasya Üniversitesi	Vakıf
40	Avrupa Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Avrupa Meslek Yüksekokulu	Vakıf
41	Davutlar Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Aydın Adnan Menderes Üniversitesi	Devlet
42	Germencik Yamantürk Meslek Yüksekokulu	Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü		
43	Karacasu Memnune İnci Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü		
44	Söke Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
45	Ayvalık Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Balıkesir Üniversitesi	Devlet
46	Balıkesir Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
47	Burhaniye Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
48	Sındırgı Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
49	Erdek Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Bandırma Onyedİ Eylöl Üniversitesi	Devlet
50	Gönen Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
51	Bartın Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü	Bartın Üniversitesi	Devlet
52	Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü Seyahat, Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü	Başkent Üniversitesi	Vakıf
53	Hasankeyf Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü	Batman Üniversitesi	Devlet
54	Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Bayburt Üniversitesi	Devlet

		Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü		
55	Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Beykent Üniversitesi	Vakıf
		Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü		
56	Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Beykoz Üniversitesi	Vakıf
57	Osmaneli Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
58	Söğüt Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi	Devlet
		Seyahat, Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü		
59	Bingöl Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Bingöl Üniversitesi	Devlet
		Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü		
60	Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Biruni Üniversitesi	Vakıf
61	Adilcevaz Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
		Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü	Bitlis Eren Üniversitesi	Devlet
62	Ahlât Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
63	Bolu Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
64	Mengen Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi	Devlet
65	Mudurnu Süreyya Astarıcı Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
66	Ağlasun Meslek Yüksekokulu	Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü		
67	Bucak Hikmet Tolunay Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
68	Burdur Gıda Tarım Ve Hayvancılık Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	Devlet
69	Yeşilova İsmail Akın Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
		Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü		
70	Gemlik Asım Kocabıyık Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
71	Harmancık Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
		Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü	Bursa Uludağ Üniversitesi	Devlet
72	İznik Meslek Yüksekokulu	Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri		

		Bölümü		
73	Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
		Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü		
74	Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Çağ Üniversitesi	Vakıf
75	Ayvacık Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	Devlet
		Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü		
76	Ezine Meslek Yüksekokulu	Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü		
77	Gelibolu Piri Reis Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
		Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü		
78	Gökçeada Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
		Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü		
		Turizm Ve Seyahat Hizmetleri Bölümü		
79	Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Çankırı Karatekin Üniversitesi	Devlet
		Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü		
80	Adana Meslek Yüksekokulu	Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü	Çukurova Üniversitesi	Devlet
81	Pozantı Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
82	Yumurtalık Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
83	Diyarbakır Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Dicle Üniversitesi	Devlet
84	Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Doğu Üniversitesi	Vakıf
85	Efes Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Dokuz Eylül Üniversitesi	Devlet
86	İzmir Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
87	Akçakoca Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Düzce Üniversitesi	Devlet
88	Gölyaka Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
89	Bergama Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Ege Üniversitesi	Devlet
		Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü		
90	Kemaliye Hacı Ali Akın Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Erzincan Binali Yıldırım	Devlet

		Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü	Üniversitesi	
91	Turizm Ve Otelcilik Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
		Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü		
92	Faruk Saraç Tasarım Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Faruk Saraç Tasarım Meslek Yüksekokulu	Vakıf
93	Sivrice Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Fırat Üniversitesi	Devlet
		Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü		
94	Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
95	Turizm Ve Otelcilik Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Gaziantep Üniversitesi	Devlet
		Seyahat, Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü		
96	Dereli Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
97	Eynesil Kamil Nalbant Meslek Yüksekokulu	Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü		
98	Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü		
99	Şebinkarahisar Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Giresun Üniversitesi	Devlet
100	Tirebolu Mehmet Bayrak Meslek Yüksekokulu	Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü		
101	Gümüşhane Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
102	Kürtün Meslek Yüksekokulu	Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü		
103	Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Gümüşhane Üniversitesi	Devlet
		Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü		
104	Şiran Mustafa Beyaz Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
105	Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Hacettepe Üniversitesi	Devlet
106	Çölemerik Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Hakkari Üniversitesi	Devlet
107	Yüksekova Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
108	Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Haliç Üniversitesi	Vakıf
109	Birecik Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Harran Üniversitesi	Devlet

		Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü		
110	Halfeti Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
		Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü		
111	Şanlıurfa Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
		Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü		
112	Viranşehir Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
113	Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Hasan Kalyoncu Üniversitesi	Vakıf
114	Antakya Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi	Devlet
		Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü		
115	Alaca Avni Çelik Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
116	İskilip Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Hitit Üniversitesi	Devlet
117	Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
118	Iğdır Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Iğdır Üniversitesi	Devlet
		Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü		
119	Eğirdir Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
120	Gönen Meslek Yüksekokulu	Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü		
121	Isparta Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
122	Sütçüler Prof.Dr.Hasan Gürbüz Meslek Yüksekokulu	Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü	Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi	Devlet
123	Şarkıkaraağaç Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
124	Şarkıkaraağaç Turizm Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
125	Uzaktan Eğitim Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
126	Yalvaç Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
		Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü		
127	Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Işık Üniversitesi	Vakıf
128	Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	İstanbul Arel Üniversitesi	Vakıf
		Seyahat-Turizm Ve		

		Eğlence Hizmetleri Bölümü		
129	Anadolu Bil Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	İstanbul Aydın Üniversitesi	Vakıf
		Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü		
130	Plato Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	İstanbul Ayvansaray Üniversitesi	Vakıf
		Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü		
131	Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	İstanbul Bilgi Üniversitesi	Vakıf
132	Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	İstanbul Esenyurt Üniversitesi	Vakıf
133	Gedik Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	İstanbul Gedik Üniversitesi	Vakıf
134	İstanbul Gelişim Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	İstanbul Gelişim Üniversitesi	Vakıf
		Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü		
135	Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	İstanbul Kültür Üniversitesi	Vakıf
136	Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	İstanbul Medipol Üniversitesi	Vakıf
137	Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	İstanbul Okan Üniversitesi	Vakıf
138	Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	İstanbul Rumeli Üniversitesi	Vakıf
139	İstanbul Şişli Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	İstanbul Şişli Meslek Yüksekokulu	Vakıf
140	Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa	Devlet
141	Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi	Vakıf
		Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü		
142	Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	İstinye Üniversitesi	Vakıf
		Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü		
143	Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	İzmir Ekonomi Üniversitesi	Vakıf
144	İzmir Kavram Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	İzmir Kavram Meslek Yüksekokulu	Vakıf
145	Kadir Has Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Kadir Has Üniversitesi	Vakıf
146	Sarıkamış Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Kafkas Üniversitesi	Devlet
		Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü		

147	Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
		Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü		
148	Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi	Devlet
149	Kapadokya Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Kapadokya Üniversitesi	Vakıf
		Seyahat, Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü		
150	Eflani Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Karabük Üniversitesi	Devlet
151	Eskipazar Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
		Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü		
152	Safranbolu Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
		Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü		
153	Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Karadeniz Teknik Üniversitesi	Devlet
154	Çaykara Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
155	Maçka Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
156	Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi	Devlet
157	Araç Rafet Vergili Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Kastamonu Üniversitesi	Devlet
158	Cide Rıfat Ilgaz Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
		Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü		
159	Daday Nafi Ve Ümit Çeri Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
160	Develi Hüseyin Şahin Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
161	Safiye Çıkrıkçıoğlu Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
162	Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Kayseri Üniversitesi	Devlet
163	Fatma Şenses Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Kırıkkale Üniversitesi	Devlet
164	Kırıkkale Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
165	Pınarhisar Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
		Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü		
166	Vize Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram		

		Hizmetleri Bölümü		
167	Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi	Devlet
168	Turizm Ve Otelcilik Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü	Kilis 7 Aralık Üniversitesi	Devlet
169	Kartepe Turizm Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü	Kocaeli Üniversitesi	Devlet
170	Çavdarhisar Meslek Yüksekokulu	Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü	Kütahya Dumlupınar Üniversitesi	Devlet
171	Emet Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
172	Hisarcık Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
173	Kütahya Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü Seyahat Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü		
174	Kütahya Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
175	Pazarlar Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
176	Kale Turizm Ve Otel İşletmeciliği Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü Seyahat Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü	Malatya Turgut Özal Üniversitesi	Devlet
177	Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Maltepe Üniversitesi	Vakıf
178	Kula Meslek Yüksekokulu	Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü	Manisa Celâl Bayar Üniversitesi	Devlet
179	Saruhanlı Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
180	Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Mardin Artuklu Üniversitesi	Devlet
181	Midyat Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
182	Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü	Marmara Üniversitesi	Devlet
183	Anamur Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü	Mersin Üniversitesi	Devlet
184	Erdemli Meslek Yüksekokulu	Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü		
185	Sosyal Bilimler Meslek	Otel, Lokanta Ve İkram		

	Yüksekokulu	Hizmetleri Bölümü		
		Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü		
186	Datça Kazım Yılmaz Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	Devlet
187	Fethiye Ali Sıtkı-Mefharet Koçman Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
		Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü		
188	Marmaris Turizm Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
		Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü		
189	Milas Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
190	Muğla Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
		Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü		
191	Ortaca Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
		Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü		
192	Pertek Sakine Genç Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Munzur Üniversitesi	Devlet
193	Tunceli Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
194	Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Muş Alparslan Üniversitesi	Devlet
195	Meram Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Necmettin Erbakan Üniversitesi	Devlet
196	Meslek Yüksekokulu	Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	Devlet
197	Ürgüp Sebahat Ve Erol Toksöz Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
		Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü		
198	Niğde Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	Devlet
199	Ulukışla Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
200	Nişantaşı Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Nişantaşı Üniversitesi	Vakıf
201	Bafra Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Ondokuz Mayıs Üniversitesi	Devlet
202	Bafra Turizm Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
		Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü		
203	Havza Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		

204	Samsun Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
205	Vezirköprü Meslek Yüksekokulu	Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü		
206	Aybastı Meslek Yüksekokulu	Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü		
207	Mesudiye Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü	Ordu Üniversitesi	Devlet
208	Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü		
209	Buldan Meslek Yüksekokulu	Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü		
210	Denizli Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü	Pamukkale Üniversitesi	Devlet
211	Kale Meslek Yüksekokulu	Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü		
212	Tavas Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
213	Denizcilik Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Piri Reis Üniversitesi	Vakıf
214	Ardeşen Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü	Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi	Devlet
215	Fındıklı Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
216	Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
217	Karasu Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
218	Sapanca Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi	Devlet
219	Sapanca Turizm Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü		
220	Akşehir Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü	Selçuk Üniversitesi	Devlet

221	Beyşehir Ali Akkanat Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
		Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü		
222	Silifke Taşucu Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
		Seyahat, Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü		
223	Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
		Seyahat, Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü		
224	Kurtalan Meslek Yüksekokulu	Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü	Siirt Üniversitesi	Devlet
225	Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
226	Gerze Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Sinop Üniversitesi	Devlet
		Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü		
227	Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
		Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü		
228	Cumhuriyet Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Sivas Cumhuriyet Üniversitesi	Devlet
		Turizm Ve Otel İşletmeciliği Bölümü		
229	Divriği Nuri Demirağ Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
230	Gürün Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
231	Hafik Kamer Örnek Meslek Yüksekokulu	Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü		
232	Koyulhisar Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
233	Meslek Yüksekokulu	Otel Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Tarsus Üniversitesi	Devlet
234	Malkara Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi	Devlet
235	Marmara Ereğlisi Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
236	Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
237	Şarköy Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
		Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü		
238	Niksar Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi	Devlet
239	Reşadiye Meslek	Otel, Lokanta Ve İkram		

	Yüksekokulu	Hizmetleri Bölümü		
240	Tokat Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
241	Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Toros Üniversitesi	Vakıf
242	Turizm Ve Otelcilik Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü	Trabzon Üniversitesi	Devlet
243	Arda Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
244	Edirne Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Trakya Üniversitesi	Devlet
245	Keşan Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
246	Tunca Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
247	Banaz Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
248	Ulubey Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü	Uşak Üniversitesi	Devlet
249	Gevaş Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
250	Van Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü Seyahat, Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi	Devlet
251	Armutlu Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
252	Yalova Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü	Yalova Üniversitesi	Devlet
253	Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü Seyahat Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü	Yaşar Üniversitesi	Vakıf
254	Akdağmadeni Meslek Yüksekokulu	Seyahat, Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü		
255	Sorgun Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü	Yozgat Bozok Üniversitesi	Devlet
256	Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	Otel Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
257	Çaycuma Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü Seyahat-Turizm Ve Eğlence Hizmetleri Bölümü	Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi	Devlet
258	Devrek Meslek Yüksekokulu	Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri Bölümü		
259	Zonguldak Meslek	Otel, Lokanta Ve İkram		

	Yüksekokulu	Hizmetleri Bölümü		
--	-------------	-------------------	--	--

Kaynak: YÖK, (2019). Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi Kullanılarak Derlenmiştir.

Tablo 5'e göre Türkiye'de 2019-2020 Eğitim-Öğretim dönemi itibari ile ön lisans düzeyinde turizm eğitimi veren meslek yüksekokulları gösterilmektedir. Toplam 259 adet ön lisans düzeyinde turizm eğitimi veren meslek yüksekokulu bulunmaktadır. Bunlardan 219'u devlet, 40'ı ise vakıf bünyesinde eğitim vermektedir. 2019-2020 Eğitim-Öğretim yılı itibariyle ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan toplam 93942 öğrenci bulunmaktadır (YÖK, 2019).

3.4.2.2. Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi

2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu'na göre lisans düzeyinde eğitim, ortaöğretime dayalı olarak en az dört yıl süreli programları kapsayan yükseköğretim türüdür. Türkiye'de dört yıl süreyle verilen turizm lisans eğitiminin amacı sektöre bilgili, yabancı dili olan, nitelikli yöneticiler veya yönetici adayları yetiştirmektir. Lisans eğitimi orta ve üst kademe yönetici yetiştirmektedir. Lisans eğitimi tamamlamış öğrencilerinin turizm sektörünün ihtiyacı olan teknik ve özel bilgilere sahip olmaları beklenir (Ural ve Pelit, 2002: 220; Gürbüz ve Dağdeviren, 2007: 162; Akoğlu Kozak, 2009: 2).

Lisans düzeyinde turizm eğitimi ile mesleğin gerektirdiği bilgi ve beceriye sahip, planlama ve yönetim alanında uzmanlaşmış, yönetici ve eğitici bireyler yetiştirilmektedir. Lisans düzeyinde turizm eğitiminin en temel amacı, turizm sektörüne üst düzey yönetici yetiştirmektir. Turizm sektörünün gelişmesi üzerinde düşünülmesi ve önem verilmesi gereken bir konudur. Çünkü ülkelerin gelişmişlik düzeyleri ile alakalı kriterlerin başında turizm eğitimi gelmektedir (Çevik, 2012: 47; Avcıkurt vd., 2012: 110; Soybalı ve Bayraktaroğlu, 2013:187; Yayla vd., 2017: 50).

Türkiye'de lisans düzeyinde turizm eğitiminde yaşanan ilk gelişme, 1965 yılında Ankara Ticaret Yüksek Öğretmen Okulu'na "turizm bölümü" eklenerek kurulan Ankara Ticaret ve Turizm Yüksek Öğretmen Okulu ile olmuştur. Bu okulun amacı Ticaret ve Turizm Meslek Liselerine, mesleki derslerin verilebilmesi için öğretmen yetiştirmektir. Eğitim süresi 3 yıl olan bu okulun 1967-1968 yıllarında eğitim süresi dört yıla çıkarılmıştır (Atay ve Yıldırım, 2008: 10). Daha sonraki döneme bakıldığında Türkiye'de lisans düzeyinde turizm eğitimi, 1969 yılında Ege Üniversitesi, 1974 yılında Hacettepe Üniversitesi, 1975 yılında Bursa İktisadi ve

Ticari İlimler Akademisi, 1980 yılında Adana İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi, 1982 yılında Erciyes Üniversitesi bünyesinde verilmeye devam etmiştir (Ünlüönen ve Boylu, 2005: 14).

Bu dönemden sonra lisans düzeyinde turizm eğitimi veren kurumlar zaman içerisinde okul isimlerinin değişmesi, turizm alanında yeni bölümler eklenmesi gibi çeşitli değişiklikler göstererek 2009 yılına kadar gelmiştir. 13 Kasım 2009 yılına gelindiğinde Yükseköğretim Kurulu'nun önerisiyle Bakanlar Kurulu tarafından üç adet Turizm Fakültesi kurulmuştur. Bu üç Turizm Fakültesi Gazi Üniversitesi, Kırklareli Üniversitesi ile Nevşehir Üniversitesi bünyelerinde kurulmuştur (Gülcan, 2011: 8).

Turizm sektörünün hızlı bir gelişme göstererek büyümesine paralel olarak lisans düzeyinde turizm eğitimi veren kurumların sayısı da her geçen gün artmaktadır. Türkiye'de lisans düzeyinde turizm eğitimi veren üniversitelerin sayısı 2002 yılında 21 (Ural ve Pelit, 2002), 2005 yılında 25 (Dağdeviren, 2007), 2011 yılında 43 (Aymanıuy ve Aymanıuy, 2013), 2017 yılında 77 (Kılıç, 2018), 2018 yılında 85 (Pektaş, 2019) adettir. 2019-2020 Eğitim-Öğretim yılında ise; Turizm Rehberliği, Turizm ve Otel İşletmeciliği, Seyahat İşletmeciliği ve Turist Rehberliği, Rekreasyon Yönetimi, Yiyecek İçecek İşletmeciliği, Konaklama İşletmeciliği gibi programlar ile toplam 113 tane lisans düzeyinde turizm eğitimi veren üniversite bulunmaktadır. Bu üniversitelerde lisans düzeyinde turizm eğitimi alan toplam 85004 öğrenci bulunmaktadır (ÖSYM, 2019).

3.4.2.3. Lisansüstü Düzeyinde Turizm Eğitimi

Lisansüstü düzeyde turizm eğitimi, lisans eğitimine bağlı yüksek lisans ve yüksek lisansa bağlı doktora eğitimi olarak yürütülmektedir. Bu eğitimler üniversitelerin Sosyal Bilimler Enstitülerinde ve Eğitim Bilimleri Enstitülerinde verilmektedir (Düzgün, 2015: 28). Lisansüstü düzeyde verilen eğitimle amaçlanan, bireylere belirli alanlarda uzmanlık kazandırmak, akademik anlamda bilimsel çalışmalar yaptırmak, sektöre yönelik araştırmacı olarak üretkenlik kazandırmaktır. Turizmin sosyal, iktisadi ve teknik karmaşıklıklarına çözüm üretebilecek, karar verme gücüne sahip yöneticiler yetiştirmektir (Avcıkurt, 2000: 288; Demirkol ve Pelit, 2002: 131).

Yükseköğretim kurumlarının en önde gelen iki görevi eğitim ve araştırmadır. Lisansüstü düzeyde verilecek turizm eğitimi, nitelikli eğitimcilerin ve araştırmacıların yetiştirilmesinde önem taşımaktadır (Du, 2003: 109).

Yüksek lisans düzeyinde turizm eğitimi en az iki yıllık, doktora düzeyinde turizm eğitimi ise en az dört yıllık süre ile verilmektedir. Yüksek lisans sonrasında öğrencilerin kazandığı unvan bir mesleki uzmanlık olarak kabul edilmektedir. Doktora eğitiminden sonra ise bireyler üst düzey yönetici veya turizm alanında eğitim veren kurumlarda öğretim üyeliği yapabilmektedirler (Demirkol ve Pelit, 2002: 131).

Türkiye'de lisansüstü eğitime öğrenci kabulü 2547 sayılı Kanun'un 65. Maddesi gereğince Üniversitelerarası Kurul tarafından hazırlanan 01.07.1996 tarihli ve 22683 sayılı "Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği" ile düzenlenmektedir. Bu yönetmeliğin 2. Maddesinin "Değişik: RG-02/06/2007-26540" kararının "a" bendiyle düzenlenen yüksek lisans düzeyinde öğrenci kabulü şartları şu şekildedir:

"Yüksek lisans programına başvurabilmek için adayların bir lisans diplomasına sahip olmaları ve Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) tarafından merkezi olarak yapılan Akademik Personel ve Lisansüstü Eğitim Giriş Sınavından (ALES) başvurduğu programın puan türünde 55 standart puandan az olmamak koşuluyla ilgili senatoca belirlenecek ALES standart puanına sahip olmaları gerekir. Yüksek lisans programlarına öğrenci kabulünde, ALES puanı yanı sıra gerekirse, lisans not ortalaması ve mülakat sonucu da değerlendirilebilir. Bu değerlendirmeye ilişkin hususlar ile başvuru için adayların sağlaması gereken diğer belgeler (referans mektubu, neden yüksek lisans yapmak istediğini belirten kompozisyon, uluslararası standart sınavlar vb.) ve hangi düzeyde yabancı dil bilgisi gerektiği, ilgili senato tarafından düzenlenen yönetmelikle belirlenir. ALES puanının %50'den az olmamak koşuluyla ne kadar ağırlıkla değerlendirmeye alınacağı, ilgili senato tarafından belirlenir. İlgili üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsü, yalnız ALES puanı ile de öğrenci kabul edebilir."

Yönetmeliğin yine aynı maddesinin "Değişik: RG-26/2/2014-28925" kararının "b" bendi ile düzenlenen doktora düzeyinde öğrenci kabulü şartları şu şekildedir:

"Doktora programına başvurabilmek için adayların bir lisans veya tezli yüksek lisans diplomasına, hazırlık sınıfları hariç en az on yarıyıl süreli Tıp, Dış

Hekimliği ve Veteriner Fakülteleri diplomasına, Eczacılık ve Fen Fakültesi lisans veya yüksek lisans derecesine veya Sağlık Bakanlığınca düzenlenen esaslara göre bir laboratuvar dalında kazanılan uzmanlık yetkisine sahip olmaları ve ALES'den başvurduğu programın puan türünde 55, lisans diplomasıyla başvuranlardan 80, standart puandan az olmamak koşuluyla ilgili senatoca belirlenecek ALES standart puanına sahip olmaları gerekir. Lisans derecesiyle doktora programına başvuranların lisans mezuniyet not ortalamalarının 4 üzerinden en az 3 veya muadili bir puana sahip olmaları gerekir. Yüksek lisans derecesiyle doktora başvuracak olanların doktora programlarına kabulünde, ALES puanı yanı sıra lisans ve/veya yüksek lisans not ortalaması ve mülakat sonucu da değerlendirilir. Bu değerlendirmeye ilişkin hususlar ile başvuru için adayların sağlaması gereken referans mektubu, neden doktora yapmak istediğini belirten kompozisyon, uluslararası standart sınavlar benzeri diğer belgeler ilgili senato tarafından düzenlenen yönetmelikle belirlenir. Ancak doktora programına öğrenci kabulünde, anadilleri dışında İngilizce, Almanca, Fransızca, İtalyanca, İspanyolca, Rusça, Arapça, Çince, Japonca, Farsça dillerinden birinden merkezi yabancı dil sınavından en az 55 puan veya ÖSYM Yönetim Kurulu tarafından eşdeğerliği kabul edilen uluslararası yabancı dil sınavından bu puan muadili bir puan alınması zorunlu olup, bu asgari puanların girilecek programların özelliklerine göre gerekirse yükseltilmesine üniversite senatolarınca karar verilir. ALES puanının % 50'den az olmamak koşuluyla ne kadar ağırlıkla değerlendirmeye alınacağı, ilgili senato tarafından belirlenir. İlgili üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsü, yalnız ALES puanı ile de öğrenci kabul edebilir."

Türkiye'de 2019 yılı itibariyle turizm alanında yüksek lisans eğitimi gören 2977 öğrenci bulunmaktadır. Doktora düzeyinde turizm eğitimi alan öğrenci sayısı ise 699'dur. Buna göre lisansüstü düzeyde turizm eğitimi alan toplam 3676 öğrenci bulunmaktadır (YÖK, 2019). Türkiye'de turizm alanında yüksek lisans ve doktora eğitimi alan öğrenci sayıları üniversite ve enstitüler itibariyle Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6: 2019 yılı itibariyle Türkiye'de Turizm alanında Yüksek Lisans ve Doktora Eğitimi Veren Üniversiteler ve Öğrenci Sayıları

No	Üniversite	Enstitü	Bölüm	Yüksek Lisans	Doktora	Toplam
1	Afyon Kocatepe Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Turizm İşletmeciliği	53	8	61
			Turizm İşletmeciliği	8		8

			ve Otelcilik			
2	Akdeniz Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik	61	53	114
			Gastronomi ve Mutfak Sanatları	25	6	31
			Turizm Rehberliği	7		7
			Turizm Yönetimi	15		15
			Uluslararası Turizm Yönetimi	16		16
3	Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi	Sağlık Bilimleri Enstitüsü	Sağlık Turizmi	11		11
		Sosyal Bilimler Enstitüsü	Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik	16	4	20
4	Alanya Hamdullah Emin Paşa Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Gastronomi ve Mutfak Sanatları	21		21
5	Anadolu Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Turizm İşletmeciliği	67	70	137
6	Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi	Lisansüstü Eğitim Enstitüsü	Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği	28		28
			Turizm İşletmeciliği	63	33	96
			Gastronomi ve Mutfak Sanatları	52	37	89
7	Atatürk Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik	44	28	72
8	Atılım Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Turizm İşletmeciliği	19		19
9	Aydın Adnan Menderes Üniversitesi	Sağlık Bilimleri Enstitüsü	Sağlık Turizmi	13		13
		Sosyal Bilimler Enstitüsü	Turizm İşletmeciliği	76	38	114
			Gastronomi ve Mutfak Sanatları	17		17
10	Balıkesir Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Turizm İşletmeciliği	46	39	85
			Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik	48	6	54

			Turizm Rehberliği	24		24
			Gastronomi ve Mutfak Sanatları	22	9	31
11	Başkent Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Gastronomi ve Mutfak Sanatları	26		26
12	Batman Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Kültürel Miras Yönetimi ve Turizm	7		7
			Turizm İşletmeciliği	33		33
			Turizm Rehberliği	4		4
13	Boğaziçi Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Sürdürülebilir Turizm Yönetimi	18		18
14	Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Gastronomi ve Mutfak Sanatları	17		17
15	Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Turizm İşletmeciliği	18		18
16	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Turizm İşletmeciliği	78	8	86
17	Dokuz Eylül Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Deniz Turizmi	16		16
			İnanç Turizmi	21		21
			Turizm İşletmeciliği	61	33	94
			Gastronomi ve Mutfak Sanatları	10		10
18	Düzce Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Turizm ve Otel İşletmeciliği	40		40
19	Erciyes Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Turizm İşletmeciliği	51	5	56
20	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Turizm İşletmeciliği	36	28	64
21	Gazi Üniversitesi	Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Turizm İşletmeciliği Eğitimi	15	5	20
22	Gaziantep Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Turizm İşletmeciliği	53		53
			Gastronomi ve Mutfak Sanatları	83		83
23	Giresun Üniversitesi	Sosyal Bilimler	Ekoturizm Rehberliği	29		29

		Enstitüsü				
24	Gümüşhane Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Turizm İşletmeciliği	30		30
25	Hacettepe Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Turizm İşletmeciliği Uzmanlığı	12		12
26	Haliç Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Turizm İşletmeciliği	1		1
27	İskenderun Teknik Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Turizm ve Otel İşletmeciliği	48		48
28	İstanbul Ayvansaray Üniversitesi	Fen Bilimleri Enstitüsü	Gastronomi ve Mutfak Sanatları	16		16
29	İstanbul Gedik Üniversitesi	Fen Bilimleri Enstitüsü	Gastronomi ve Mutfak Sanatları	34		34
30	İstanbul Medeniyet Üniversitesi	Lisansüstü Eğitim Enstitüsü	Turizm İşletmeciliği	17	3	20
31	İstanbul Okan Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Gastronomi	124		124
32	İstanbul Ticaret Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Turizm İşletmeciliği	37		37
33	İstanbul Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Turizm İşletmeciliği	110	59	169
34	İzmir Katip Çelebi Üniversitesi	Fen Bilimleri Enstitüsü	Ekoturizm	36		36
		Sosyal Bilimler Enstitüsü	Turizm İşletmeciliği	75	12	87
35	Karabük Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Turizm İşletmeciliği	51		51
36	Kastamonu Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	İnanç Turizmi	8		8
			Turizm İşletmeciliği	113	3	116
37	Kırklareli Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Turizm İşletmeciliği	42		42
38	Kocaeli Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Turizm İşletmeciliği	53		53
39	Mardin Artuklu Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Gastronomi Turizmi	4		4
40	Mersin Üniversitesi	Sosyal Bilimler	Turizm İşletmeciliği	52	38	90

		Enstitüsü	Turizm Rehberliği	6		6
			Gastronomi ve Mutfak Sanatları	24		24
41	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Turizm İşletmeciliği	77	28	105
42	Necmettin Erbakan Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Ekoturizm Rehberliği	9		9
			Turizm İşletmeciliği	60	35	95
			Gastronomi ve Mutfak Sanatları	34		34
43	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Turizm İşletmeciliği	78	40	118
			Turizm Rehberliği	10		10
			Gastronomi ve Mutfak Sanatları	15	18	33
44	Ondokuz Mayıs Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Turizm İşletmeciliği	72		72
45	Pamukkale Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Turizm İşletmeciliği	24		24
			Gastronomi ve Mutfak Sanatları	15		15
46	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi	Lisansüstü Eğitim Enstitüsü	Turizm İşletmeciliği	49	41	90
47	Selçuk Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği	34		34
			Turizm İşletmeciliği	57	12	69
48	Sivas Cumhuriyet Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Sağlık Turizmi İşletmeciliği	26		26
49	Süleyman Demirel Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Turizm İşletmeciliği	63		63
50	Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik	3		3
51	Trakya Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik	31		31

52	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Turizm İşletmeciliği	45		45
53	Yaşar Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Turizm İşletmeciliği	14		14
Toplam				2977	699	3676

Kaynak: YÖK, (2019). Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi Kullanılarak Derlenmiştir.

3.5. UYGULAMALI EĞİTİM VE TURİZM EĞİTİMİNDE UYGULAMA YÖNTEMLERİ

Uygulamalı eğitim, eğitim kurumları tarafından kuramsal olarak verilen derslerin uygulanma aşamalarının gerçekleştirilmesi ve öğrencilerin sektör yaşamı hakkında daha gerçekçi bir tecrübe edinmelerini sağlayan eğitim şekli olarak tanımlanabilir. Uygulama eğitimleri ile öğrenciler meslek hayatlarında karşılaşılabilecekleri durumlara karşı bir ön hazırlığa tutulmaları amaçlanmaktadır (Soybalı ve Bayraktaroğlu, 2013: 186). Yapısı dolayısıyla uygulamalı bir bilim dalı olan turizm alanında eğitimin uygulamadan uzak olması düşünülemez. Turizm sektörü açısından öğrencilerin iş görme becerileri, işe alım sürecinde çok önemli bir yer tutmaktadır. Bu nedenle eğitim veren kurumların uygulama için gerekli altyapı olanaklarını öğrencilere sunmaları gerekmektedir. Donanımlı bir mezun yetiştirmenin en önemli parçası, mesleki hedefler ile diğer hedeflerin dengelenmesidir. Bu denge sayesinde öğrenciler sektör hakkında tam anlamıyla tecrübe edinecek ve mesleğin gerektirdiği iş kollarında sorumlulukları kaldırabilecek düzeye gelecektir (Sürme, 2015: 39).

Öğrenciler mesleki birikimlerini ve ilgi duydukları iş alanı ile ilgili gerekli olan tecrübeyi görsel olarak uygulamalı bir şekilde kazanmaktadırlar. Bu durum Wallbott ve Heffeter (2002) tarafından yapılan araştırma ile de desteklenmektedir. Yapılan bu araştırmada turizm eğitimi mezunlarının %60'ı sektörde işe alım sürecinde işletmelerin adaylarda aradığı ilk şeyin mesleki uygulama becerisine sahip olup olmadığı olduğunu söylemişlerdir.

Buradan hareketle uygulamalı eğitim, tüm okullar ve öğrenciler için çok önemli bir yer tutmaktadır. Eğitim kurumlarının uygulamalı eğitim verebilecekleri sınıf ve laboratuvarları düzenlemeleri gerekmektedir. Ancak bu sayede öğrenciler

sektöre girmeden ihtiyaç duydukları tecrübeyi edinme ve sektöre girdiklerinde zorluk çekmeden istihdam edebileceklerdir (Yeşiltaş vd., 2010: 62).

Turizm eğitimi sektörün ihtiyaç duyduğu kalifiyeli işgücüne, teorik-pratik bilgiyi, işinde daha iyi olabilmesi için gerekli olan bilgilerin sistematik bir şekilde verilmesi olarak adlandırılabilir. Turizm sektöründe müşteriye kaliteli ve en iyi hizmetin sunulması oldukça önemlidir. Bu noktada en kaliteli hizmeti sunacak olan işgücünün iyi bir düzeyde uygulamalı eğitim yani mesleki turizm eğitimi almış olması gerekmektedir. Çünkü mesleki turizm eğitiminin ilk amacı, öğrenciye eğitimi teorik olarak vermek ve daha sonra bu teorik bilgileri pratik uygulamalara dökmektir (Gürkan, 2017: 29).

Turizm eğitiminde teorik bilgilerin verilmesi ile birlikte bu bilgilerin pratiğe dökülmesi verilen eğitimin kalitesi açısından da önemli bir yere sahiptir. Turizmde teorik bilginin pratiğe dönüşme yolları stajlar ve uygulamalı derslerden meydana gelmektedir (Kılıç, 2018: 34).

3.5.1. Uygulamalı Bir Turizm Eğitimi Olarak Staj

Staj, öğrencilerin sektör ile ilk tanışmaları olarak sayılmakla birlikte, bu dönem süresince edindikleri tecrübe doğrultusunda ileride bu mesleği yapıp yapmama durumlarını belirleyen önemli hususlardan biridir. Turizm sektöründe hizmet kalitesinin en üst düzeye çıkartılması için, sektöre nitelikli insan kaynağı yetiştiren eğitim kurumlarının varlığı, bu eğitim kurumlarınca verilen teorik bilgiler, uygulamalı dersler ve stajlar büyük önem arz etmektedir (Pelit ve Güçer, 2006: 140).

Staj, öğrencilerin eğitim gördükleri okullarda aldıkları teorik bilgileri uygulamaya dökme fırsatı buldukları ve sektörü tanıyıp mezuniyet sonrası sektörde kariyer yapmak isteyip istemedikleri konusunda fikir sahibi olmaları önemli olan bir süreçtir. Diğer bir ifade ile staj, mesleki teorik bilgiye sahip olan bireylerin, bu bilgileri iş yaşamında kullanma ve bu bilgileri uygulayarak davranışa dönüştürülmesidir (Çetin, 2005: 155).

Uygulamalı eğitimin temeli stajdır. Öğrenmek, bireylerin davranışlarını olumlu yönde etkiler. Bu bakımdan eğitimde staja önem verilmesi gerekmektedir. Staj, öğrencilere eğitim aldıkları dönem dışında gerçek hayat ile yüzleşmelerine ve tecrübe edinmelerine, aldıkları teorik bilgi ile pratik arasındaki dengeyi sağlamalarına imkân vermektedir (Olcay vd., 2017: 66).

Stajın mesleki eğitim alan öğrencilere pek çok faydaları bulunmaktadır. Öğrencilerin eğitim dönemlerinde almış oldukları bilgileri uygulayarak pekiştirmelerini ve sektördeki gerçek işlerin öğrenilip tecrübe edinilmesine olanak sağlamaktadır. Ayrıca çalışma koşullarını öğretmek, sektörde ihtiyaç duyulan gereksinimleri kazanmalarını sağlamak ve sektörde çevre edinmek gibi imkânlar da sunmaktadır. Bu doğrultuda turizm işletmelerinde amacına uygun bir şekilde yapılacak olan staj eğitimi, öğrencilerin mesleğe ısınmalarını ve ileriye dönük daha olumlu tutumlar sergilemelerini sağlayacaktır. Staj, uygulamalı turizm eğitiminde öğrencilere iş koşullarını öğretme, sorumluluk üstlenmelerini sağlama, sektöre alışma gibi yararlar sağlayan bir eğitim türü olarak değerlendirilebilir (Çetin, 2005: 155; Emir vd., 2010: 144; Zengin ve Kırmızı, 2017: 566; Akay vd., 2018: 219).

3.5.2. Uygulamalı Dersler

Öğrenme şekillerinden biri olan uygulayarak öğrenme tekniği eğitimde önemli bir yer tutmaktadır. Bu öğrenme tekniği, fiziksel olarak çalışma ve uygulamayı esas almaktadır. Yapararak öğrenme, öğrenciye almış olduğu teorik bilgiyi uygulamaya dökerek hafızasına atmasına, mesleki anlamda yetenek ve becerilerinin gelişmesine olanak sağlar. Turizm sektörünün de içerisinde bulunduğu disiplinlerde uygulama yaparak mesleğin inceliklerinin kazanılması bir zorunluluk arz etmektedir. Dolayısıyla turizm eğitiminde uygulamalı derslerin verilmesi, öğrencilerin bilgi ve birikimlerinde daha kalıcı bir etki yapmakta ve mesleki pratik kazanımlarında önemli bir rol oynamaktadır. Uygulamalı dersler sayesinde; öğrencileri öğrenme konusunda cesaretlendirme, sorumluluk alma ve problem çözme becerisi kazandırma, işin nasıl yapılacağını konusunda bilgi verip sonrasında işin yapılma kısmını öğrenciye bırakarak pratik kazanmalarını sağlamak gibi kazanımlar elde edilebilmektedir (Kılıç, 2018: 39).

Turizm eğitiminin temelinde kuramsal ve uygulamalı eğitim olmak üzere iki türlü öğretim türü vardır. Turizm, sektör yapısı gereği uygulamanın olmazsa olmaz olduğu bir endüstridir. Turizm işletmeleri için öğrencilerin iş görme becerileri, işe alım sürecinde çok önemli bir unsurdur. Turizm eğitiminde uygulamalı dersler donanımlı mezunların yetiştirilebilmeleri için önemli bir etkidir. Bu sayede sektörün ihtiyaç duyduğu nitelikli personelin yetiştirilmesi ve bireylerin mesleki

anlamda her türlü sorumluluğun üstesinden gelebilecek konuma ulaşmaları sağlanabilir (Lewis, 2005: 6; Soybalı ve Bayraktaroğlu, 2013: 186).

Cervera-Taulet ve Ruiz-Molina (2008), öğrencilerin uygulamalı dersler hakkında, mesleğe alışma ve tecrübe edinmeleri noktasında önemli bir etken olduğunu düşündüklerini belirtmektedirler.

Eğitim kurumlarının öğrencilere, sektörün ihtiyaç duyduğu bir şekilde eğitim vermeleri gerekmektedir. Bu eğitim, teorik bilgilerin yanında gerçek anlamda uygulama yapabilme fırsatını öğrencilere sunmakla mümkün olabilir. Bu sayede öğrenciler meslekleri ve ilgi duydukları alanlar için ihtiyaç duydukları ilk deneyimlerini, mesleğin tekniklerini ve becerilerini görsel olarak uygulayarak kazanabileceklerdir (Inui vd., 2006: 27; Cho ve Kang, 2008: 243).

Bütün bu sebepler doğrultusunda, uygulamalı eğitimin verilmesi planlanan sınıf, laboratuvar, uygulama otelinin eğitimi veren kurumun bünyesinde olması gerekmektedir. Böylelikle öğrenciler, meslekleri ile ilgili ihtiyaçları olan deneyim, beceri ve birikimi sektöre girmeden önce kazanmış olacaklar ve sektöre atıldıkları zaman zorluk çekmeden varlıklarını sürdürebilecek, aynı zamanda istihdam problemi yaşamayacaklardır (Yeşiltaş vd., 2010: 62).

3.6. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde, dünyada ve Türkiye'de araştırmanın konusu ile direkt ve indirekt alakalı olan araştırmalara yer verilmiştir. Alanyazın taraması sonucunda ulaşılan bu araştırmalar, ilgili yerli ve yabancı araştırmalar olmak üzere iki başlık altında toplanmıştır.

3.6.1. İlgili Yerli Araştırmalar

Olçay ve Ay (2019), tarafından yapılan araştırmada, Türkiye'de ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin eğitim-öğretim kalitesine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda, 850 ön lisans turizm öğrencisine anket uygulanmıştır. Araştırma sonucunda, öğrencilerin eğitim-öğretim hizmet kalitesine ilişkin görüşlerinin genel olarak olumlu olduğuna ulaşılmıştır. Bunun yanında öğrencilerin bazı demografik özelliklerine göre eğitim-öğretim hizmet kalitesine ilişkin görüşlerinde farklılaşmanın olduğunu tespit etmişlerdir.

Akyol vd. (2018), tarafından yapılan araştırmada, ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin sektöre yönelik beklentilerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda, Artvin Çoruh Üniversitesi Arhavi Meslek Yüksekokulu'nda öğrenim gören 56 öğrenciye anket uygulamışlardır. Araştırmanın sonucunda, öğrencilerin turizm sektörü ve bu mesleğin geleceği konusunda olumlu beklentiler içinde oldukları tespit edilmiştir.

Köşker ve Unur (2017), tarafından yapılan araştırmada, turizm eğitimi alan öğrencilerin sektörde çalışma isteklerini ortaya koymak amaçlanmıştır. Araştırma sonucunda, sektörde staj yapmış öğrencilerin staj yapmayan öğrencilere göre daha fazla çalışma isteklerinin olduğu tespit edilmiştir.

Zengin ve Kırmızı (2017), tarafından yapılan araştırma, Gazi Üniversitesi Turizm Fakültesi'nde öğrenim gören 3. ve 4. sınıf öğrencileri üzerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda, öğrencilerin uygulama eğitimleri sırasında yeteri kadar denetlenmedikleri, işletmeler tarafından ucuz işgücü olarak nitelendirildikleri, sıradan işlerde kullanıldıkları ve aldıkları ücretin gerçeği yansıtmadığı sonuçlarına ulaşmışlardır. Ayrıca erkek öğrencilerin kız öğrencilere oranla bu sorunlara daha olumlu yönde görüş bildirdiği ve aynı zamanda öğrencilerin sektör ile üniversite işbirliğinin yeterli düzeyde olmadığı konusunda görüş birliği içerisinde oldukları da tespit edilmiştir.

Ilgaz Yıldırım ve Toker (2017), tarafından yapılan araştırmada, Akdeniz Üniversitesi'nde lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin sektöre ilişkin algılarının mesleğe yönelik kariyer seçimlerine etkilerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma sonucunda, sektördeki çalışma saatlerinin, mesleğin saygınlığının, ücret sisteminin, hizmet içi eğitimin, terfi ve sosyal hakların öğrencilerin turizm sektörüne bakış açılarını yönlendirdiği tespit edilmiştir.

Olçay vd. (2016), tarafından yapılan araştırmada, ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin eğitimlerine ilişkin beklentilerinin açığa çıkartılması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda, Gaziantep Üniversitesi Turizm ve Otelcilik Meslek Yüksekokulu'nda 287 ön lisans turizm öğrencisine anket uygulamışlardır. Araştırmanın sonucunda, öğrencilerin %70,7'sinin öğrenimlerine lisans eğitimi ile devam etmek istedikleri tespit edilmiştir.

Olçay ve Düzgün (2015), tarafından yapılan araştırmada, Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri'nde turizm eğitimi alan öğrencilerin eğitim memnuniyetlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda 10, 11 ve 12. sınıfta öğrenim

gören kız öğrencilere anket uygulanmıştır. Yapılan bu araştırmanın sonucunda, öğrencilerin bölümlerini sevdikleri ancak mezuniyet sonrasında sektörde çalışma konusunda kararsız oldukları ve turizm sektöründe çalışmanın kendilerini ekonomik yönden tatmin edip etmeyeceği konusunda kaygı duydukları tespit edilmiştir.

Olçay vd. (2015), tarafından yapılan çalışmada, turizm eğitimi alan öğrencilerin staj eğitimine ilişkin görüşlerini belirlemek ve bu görüşlerle cinsiyet ile staj gördükleri işletme türü arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olup olmadığı amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda, Gaziantep Üniversitesi Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik bölümünde okuyan 126 öğrenciye anket uygulanmıştır. Araştırma sonucunda, öğrencilerin staj eğitimine ilişkin görüşlerine dair genel olarak kararsız oldukları tespit edilmiştir. Bununla birlikte cinsiyet ve staj gördükleri işletme türü arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir.

Ünal ve Bayram (2015), tarafından yapılan çalışmada, Süleyman Demirel Üniversitesi ile Ankara Üniversitesi'nde turizm eğitimi alan öğrencilerin memnuniyet düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda 325 öğrenciye anket uygulanmıştır. Araştırma sonucunda, öğrencilerin çoğunun okuduğu bölümü severek ve isteyerek tercih ettiği sonucuna ulaşılmıştır.

Civelek (2014), tarafından yapılan çalışmada, Trabzon ilinde turizm eğitimi alan öğrencilerin sektöre yönelik algılarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda 300 öğrenciye anket uygulanmıştır. Araştırma sonucunda, öğrencilerin sektöre ilişkin algılarında okudukları sınıfa göre anlamlı farklılığın olduğu sonucu tespit edilmiştir.

Olçay (2008), "Türk Turizminde Eğitimin Önemi" adlı çalışmasında, Türkiye'nin turizm sektöründen elde ettiği gelirin, ülkenin mevcut turizm potansiyeline göre istenilen seviyede olmadığını belirtmiştir. Bu durumun temel nedenini, mesleki turizm eğitime gereken önemin verilmemesi ve sorunların bilinmesine rağmen kalıcı çözümlerin getirilmemesinden kaynaklandığı olarak belirtmiştir.

Özçalık (2007), tarafından yapılan çalışmada, Çorum ilinde bulunan yükseköğretim öğrencilerinin, okulların fiziksel imkân ve özelliklerini hakkındaki görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda yapılan araştırmanın sonucunda, öğrencilerin okulların fiziksel görünümünün ve özelliklerinin algılanan hizmet kalitesinde önemli bir yer tuttuğu, okulların modern bir yönetim şekli benimsemeleri gerektiği, kaliteli eğitim için nitelikli öğretim

elemanlarının önemli bir etken olduğu, eğitim kalitesinin öğrencilerin tatmin olma düzeylerine bağlı olduğu ve yapılacak olan tüm düzenlemelerin öğrencilerin beklentilerini doğrultusunda olması gerektiğini düşündükleri tespit edilmiştir.

Öncüler (2006), tarafından yapılan araştırmada, Avrupa Birliği ülkelerindeki mesleki turizm eğitimi ile Türkiye'deki turizm eğitiminin karşılaştırılması amaçlanmıştır. Araştırma sonucunda, Avrupa Birliği ülkelerinde mesleki turizm eğitiminin ortaöğretim düzeyinde yoğunlaştığı, eğitim müfredatının sektörün ihtiyaçları göz önüne alınarak hazırlandığı ve özel sektör kuruluşları ile eğitim kurumlarının ortak bir plan ve program çerçevesinde hareket ettikleri tespit edilmiştir.

Çetin (2005), araştırmasında, öğrencilerin okul döneminde aldıkları eğitimlerinin ancak staj yapmalarıyla pekiştiğini, böylelikle sektörü daha iyi tanıdıklarını ve öğrencilerin stajdan sonra kariyerleri açısından daha doğru tercihler yapabildiklerini belirtmiştir.

Tüylüoğlu (2003), "Türkiye'de Turizm Eğitiminin Niteliği" adlı araştırmasında, eğitim sisteminin turizm sektörünün ihtiyaçlarına cevap veremediğini ve işgücü ihtiyacının karşılanmasında eğitim müfredatının yeterli olmadığını belirtmiştir. Turizm eğitimi veren kurumların kamu ve özel sektörle müfredatın hazırlanması sırasında iş birliği yapmasının, öğrencilerin gelecekte bu sektörde kalifiye ara eleman olarak yer almalarına katkı sağlayacağını belirtmiştir.

Kozak ve Kızılırmak (2001), tarafından yapılan araştırmada, turizm eğitimi alan öğrencilerin yaşadıkları yerlerden farklı bir bölgede turizm eğitimi almanın, turizm sektöründe çalışma ile ilgili tutumlarına etkisini belirlemek amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda Anadolu, Akdeniz ve Karadeniz Teknik Üniversitesi'nde 280 öğrenciye anket uygulanmıştır. Araştırma sonucunda, öğrencilerin yaşadıkları yerden farklı bir bölgede, farklı bir üniversitede ve farklı bir düzeyde turizm eğitimi almış olmalarının turizm sektöründe çalışma ile ilgili tutumları üzerinde belirleyici bir etkisinin olmadığı tespit edilmiştir.

Batman vd. (2000), tarafından yapılan araştırmada, ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin, turizm mesleğini tercih etme nedenlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda Sakarya Üniversitesi'nde 320 ön lisans turizm öğrencisine anket uygulanmıştır. Araştırma sonucunda, mesleği tercih etme nedenleri olarak öğrencilerin %24'ünün mesleğe sevgi duydukları için, %21,3'ünün yeni insanlarla tanışıp, iyi ilişkiler kurmayı sevdiklerini, %29,2'si işi

kolay bulunduğunu, %36'sı ise iş bulma şanslarının fazla olduğunu belirttikleri tespit edilmiştir.

Sarışık vd. (2007), tarafından yapılan araştırmada, 6 devlet üniversitesinde 704 öğrenci anket uygulanmıştır. Bu araştırma sonucunda, öğrencilerin turizm eğitimini bilerek ve isteyerek seçtikleri ancak ilerleyen dönemde sektör beklentilerini karşılamadığından dolayı yarısından fazlasının sektörden uzaklaştığı tespit edilmiştir.

Selvi vd. (2010), tarafından yapılan araştırmada, turizm eğitimi veren kurumların sektör işletmeleri tarafından değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda yapılan araştırmanın sonucunda, sektör işletmelerinin turizm eğitimi veren kurumlardan beklentilerinin istenen düzeyde olmadığı tespit edilmiştir. Buna bağlı olarak, sektör yöneticileri öğrencilerin turizm işletmelerinde çalışmak istemediklerinden ve önbüro, servis, mutfak, bar gibi bölümlerde mesleki bilgi ve becerilerinin yetersiz olmasından şikâyet ettikleri sonucuna ulaşmışlardır.

3.6.2. İlgili Yabancı Araştırmalar

Lee ve Lee (2018), tarafından yapılan araştırmada, turizm öğrencilerinin kariyerleri ile akademik performansları arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda 304 öğrenciye anket uygulanmıştır. Araştırmanın sonucunda, öğrencilerin turizm sektörüne ilişkin kariyer planlarının olumlu olduğu ve bu durumun akademik performanslarıyla önemli derecede ilişkili olduğu tespit edilmiştir.

Geerlink ve Lashley (2018), tarafından yapılan araştırmada, turizm öğrencilerinin çalışma arzularını, yetkinliklerini inceleyerek, çalıştığı işleriyle ilgili düşüncelerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda 82 öğrenciye anket uygulanmıştır. Araştırmanın sonucunda, öğrencilerin kendi mesleki alanlarıyla ilgili kolaylıkla bir iş bulabileceği ve alanlarıyla ilgili çalıştıkları işin kendi kariyerlerine daha fazla katkı sağlayacağını düşündükleri tespit edilmiştir.

Dhevabanchachai ve Wattanacharoensil (2017), tarafından yapılan araştırmada, turizm öğrencilerinin stajdan önceki beklentileri ile staj yaptıktan sonraki algılarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın sonucunda, öğrencilerin zorunlu stajı önemli bulduğu, stajların öğrenciye gerçek bir deneyim sağladığı ve bu stajların öğrenciyi kariyerine hazırladığı tespit edilmiştir.

Robinson vd. (2016), tarafından yapılan araştırmada, iş deneyiminin öğrencilerin kariyer tercihleri ile kariyer hedefleri üzerindeki etkilerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda yapılan araştırmanın sonucunda, herhangi bir iş deneyimine sahip olan öğrencilerin turizm sektörüyle ilgili kariyer tercihlerini sürekli değiştirebileceği ve öğrencilerin çoğunluğunun staj eğitiminden sonra kariyer tercihlerini değiştirdiği tespit edilmiştir.

Chen ve Shen (2012), tarafından yapılan araştırmada, staj programı planlamalarının turizm öğrencilerinin mezuniyet sonrası kariyer planlamalarını etkileyip etkilemediğini belirlemek amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda, 20 üniversitede eğitim gören 1282 turizm öğrencisine anket uygulanmıştır. Araştırmanın sonucunda, staj programı planlamalarının turizm öğrencilerinin kariyer planlamasına olumlu yönde etkisinin olduğu ve turizm sektöründe kariyerlerine devam etmelerindeki en önemli etkenin staj planlamaları olduğu tespit edilmiştir.

Richardson (2008), tarafından yapılan araştırmada, lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin sektöre yönelik tutumlarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda, lisans düzeyinde turizm eğitimi alan 379 öğrenciye anket uygulanmıştır. Araştırma sonucunda, öğrencilerin turizm sektöründe ücret, kariyer yolları, terfi olanakları ve yöneticilerle olan ilişkileri konusunda endişe taşıdıkları tespit edilmiştir.

Kim vd. (2007), tarafından yapılan araştırmada, öğrencilerin turizm programlarına ilgi duyma düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda 1592 öğrenciye anket uygulanmıştır. Araştırma sonucunda, öğrencilerin turizm işletmeciliği programlarına ilgi duyma düzeylerinin bilgi edinme durumlarına ve mesleki deneyimlerine bağlı olduğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte verilen eğitimin teoriden çok, uygulamaya yönelik olması öğrencilerin turizm alanında eğitim görmek istemelerine sebebiyet verdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Kwan (2005), tarafından yapılan araştırmada, turizm öğrencilerinin sektöre ilişkin algılarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda yapılan araştırmanın sonucunda, üniversitelerin birinci sınıflarındaki öğrencilerin düşüncelerini daha çok ailelerinin etkilediği, diğer sınıflardaki öğrencilerin ise yaşadıkları iş deneyimlerinin turizm sektörünü hakkındaki düşüncelerini doğrudan etkilediği tespit edilmiştir.

Jenkins (2001), tarafından yapılan "Konaklama Öğrencilerinin Turizm Kariyerlerinde Geleceğe Dair Bakış Açıları" adlı araştırmada, öğrencilerin turizm

sektörüne bakış açılarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda yapılan araştırmanın sonucunda, turizm öğrencilerin %45'inin gelecekte turizm sektöründe çalışmak istedikleri ve mezun olduktan sonra yönetici konumuna gelmek istediklerini ve yönetici olarak sektörde çalışmayı istedikleri tespit edilmiştir.

Kuşlivan ve Kuşlivan (2000), tarafından yapılan çalışmada, turizm sektöründeki çalışma şartlarının istenilen düzeyde olmaması ve çalışma saatlerinin yoğunluğundan dolayı aile hayatına yeteri kadar zamanın ayrılamadığı için öğrencilerin staj yaptıkları esnada sektörden uzaklaştıkları tespit edilmiştir.

Getz (1994), tarafından yapılan "İskoçya'da Yüksekokul Öğrencilerinin İş Deneyimleri, Algıları ve Turizm Alanında Kariyer Tutumları" adlı çalışmada, öğrencilerin turizm alanındaki kariyer tutumlarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda yapılan araştırmanın sonucunda, turizm eğitiminin kalitesinin artmasına rağmen öğrencilerin turizm sektörüyle ilgili olumsuz düşüncelerinin arttığı tespit edilmiştir.

Alanyazında yapılan çalışmalardan hareketle turizm faaliyetlerinin başarı ve kalite anahtarı insan gücüdür. Bununla birlikte nitelikli insan kaynağının yetiştirilebilmesinin en temel yolunun turizm eğitimi ile mümkün olduğu yapılan yerli ve yabancı çalışmalarla dile getirilmiştir (Kızılırmak, 2000: 56; Ünlüönen ve Boylu, 2005: 13; Mayaka ve Akama, 2007: 299; Baum ve Szivas, 2007: 1; Türkay ve Yağcı, 2007: 222; Yanardağ ve Avcı, 2012: 43; Erbaş vd., 2013: 1155; Bayraktaroğlu, 2013: 25; Temizkan vd., 2014: 1152; Üzümcü vd., 2015: 184; Cankül, 2016: 2; Olcay, vd., 2017: 66; Kılıç, 2018: 2; Walker ve Manyamba, 2019: 2).

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

MATERYAL VE YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın problemi, amacı, önemi, araştırmanın varsayımları ve sınırlılıkları, hipotezleri, veri toplama aracı ile verilerin analizi kısımları yer almaktadır.

4.1. Araştırmanın Problemi

Turizm sektörü, ülke ekonomilerinin ayakta kalmasını sağlayan önemli sektörlerden biridir. İstihdam olanağı sağlaması ve ekonomiye olan katkıları başta olmak üzere pek çok alanda ciddi faydaları vardır ve her geçen gün hızlı bir gelişme göstermekte ve büyümektedir. Ülkeler rekabet avantajı yakalamak için turizm sektörüne yatırımlar yapmaktadırlar. Ancak bu yatırımların başarıya ulaşabilmesi için nitelikli insan kaynağına ihtiyaç duyulmaktadır. Çünkü turizm sektörü emek yoğun bir özellik taşımaktadır. Öznesi insan olan turizm sektörünün ihtiyacı olan nitelikli insan kaynağının yetiştirilebilmesi için ise en önemli etken turizm eğitimidir. Belirli bir meslek grubunda mesleki eğitim almış ve alanında uzmanlaşmış işgörenlerin olması söz konusu meslek grubunun başarısında son derece önem taşımaktadır. Turizm de bu meslek gruplarından bir tanesidir. Bu meslekte alınan eğitimlerin uygulama kısımları ve stajlar için uygulama alanları işgörenlerin mesleki bilgi, birikim, gelişim ve beceri kazanılmasında önemli bir yer tutmaktadır (Mayaka ve King, 2002: 130; Leal, 2004: 75; Dağdeviren, 2007: 14; Erbaş vd., 2013: 1151; Olcay vd., 2017: 65).

Türkiye’de turizm eğitimi alanında faaliyetler, daha çok planlı dönem içerisinde gelişme göstermiştir. Ancak bu faaliyetlerin başlangıcı planlı dönem öncesine kadar dayanmaktadır. 1890 yılına kadar turizm eğitim ve öğretimi hakkında herhangi bir düzenleme söz konusu değilken, 29 Ekim 1890’da Osmanlı Devleti’nce, "Seyyahlara Tercümanlık Edenler Hakkında 190 Sayılı Nizamname" yürürlüğe

girmiştir. Yabancı dili olan gayrimüslimler özel ve serbest bir meslek olarak tercümanlık yapmışlardır. Cumhuriyetin ilanından sonraki yıllarda, 1925 yılında "1730 Sayılı Seyyah Tercümanları Hakkında Kararname" çıkarılmış ve bununla beraber bir de yönetmelik yayınlanmıştır. Ancak bu konuda yetkilendirilmiş belediyeler, bu işe gerekli desteği vermedikleri için bu kararname ile istenilen seviyeye ulaşamamıştır. Bu dönemden itibaren Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu, turist rehberlerinin yetiştirilmesinde ve turizm eğitim ve öğretimi ile ilgili yayınların hazırlanması ve yayınlanmasında önemli rol oynamıştır (Kılıç, 2018: 14).

Turizm alanında düzenli olarak eğitimin verilmesine ise 1953 yılında Ankara ve İzmir Ticaret Liselerinde turizm meslek kurslarının açılması ve bazı turizm derneklerinin de tercüman rehberlik kurslarını düzenlemeleri ile devam edilmiştir. Bununla beraber üniversite düzeyinde turizm eğitimi ilk olarak, 1965-1966 Eğitim-Öğretim yılında Ankara Ticaret Yüksek Öğretmen okuluna turizm bölümünün eklenmesi ile kurulan Ankara Ticaret ve Turizm Yüksek Öğretmen Okulu'nda verilmeye başlanmıştır (Ünlüöner ve Boylu, 2005: 13-14).

Turizm eğitimi, toplumda turizm bilincini yerleştirmek, toplumun kaynaklarını koruyacak anlayışı aşmak, turiste karşı dürüst hizmet etmenin ahlâk ve terbiyesini kazandırmak ve gerçek sevgi ve misafirperverliğe dayalı bir davranış biçimi oluşturmayı amaçlayan bir öğretim türüdür. Aynı zamanda turizm sektörünün farklı faaliyet dallarına bilgili, becerikli, yetenekli, verimli ve bilinçli çalışanlar yetiştirmeyi de amaçlamaktadır (Atay ve Yıldırım, 2008: 398).

Turizm sektörü, insan gücünün en üst noktada kullanıldığı emek yoğun bir özellik taşımaktadır. Turizm sektöründe nitelikli insan emeğine olan ihtiyaç her geçen gün artmaktadır. Hizmet kalitesini en üst seviyeye taşıyabilmek amacıyla nitelikli personel yetiştirilmesi önem arz etmektedir. Türkiye'de turizm alanında nitelikli insan gücünün karşılanabilmesi için devlet ve vakıf üniversitelerinde turizm eğitimi verilmektedir ve 2019 tarihi itibarıyla turizm eğitimi alan 93942 ön lisans, 85004 lisans, 2977 yüksek lisans ve 699 doktora öğrencisi bulunmaktadır (YÖK, 2019).

Nitelikli insan kaynağı, kendi alanında eğitim alarak uzmanlaşmış kişilerin zihin gücüne dayalı işlerde çalışması olarak ifade edilmektedir. Nitelikli işgücünün önemi turizm sektöründe her geçen gün artmaktadır. Turizm sektörü için gerekli olan nitelikli işgücünün yetiştirilmesinde eğitim kurumlarının verdiği eğitimin kalitesi en önemli faktörlerden biridir. Turizm işletmelerinin çalışanları sayesinde başarıyı

yakalayabildiği bilinen bir gerçektir. Turizm işletmelerinde üretim ve tüketimin eş zamanlı gerçekleşmesi dolayısıyla, hizmet sağlayıcıların kişiliği, görünümü, tutumları ve davranışları somuttur ve böylece çalışanlar ürünün bir parçası olurlar, organizasyonu temsil ederler ve organizasyonun imajını oluşturmaya yardımcı olurlar (Kılıç, 2018: 25).

Turizm eğitimi olarak sektörde çalışmaya devam eden öğrencilerin bazı konularda eksik oldukları yapılan çalışmalar sonucunda ortaya konulmuştur. Bu eksiklikleri genel olarak; yeterli pratik bilgiye sahip olmama, sektörün yeterince tanınmaması, özgüven eksikliği, takım çalışmasında eksiklik, sorumluluk sahibi olmama, iletişim becerilerinin gelişmemiş olması ve sektörde kullanılan araç gereçlerin tanınmaması olarak sıralanmaktadır. Bu eksikliklerin ortadan kaldırılmasının en önemli yolu olarak sektöre yönelik eğitim verilmesi gerektiği düşünülmektedir (Çimen ve Akbaba, 2006: 245-246; Dayıoğlu, 2010: 68-70; Üzümcü, 2015: 144; Olcay vd., 2017: 80-81). Araştırmanın başlangıç noktasını oluşturan bu eksiklikler turizm eğitiminde uygulama otellerinin yeterince kullanılmadığını düşündürmektedir.

Bu bağlamda verilen turizm eğitiminin özellikle uygulama kısmında yetersiz kaldığı ve nitelikli personel yetiştirme konusunda istenilen verimin alınamaması bir problem olarak karşımıza çıkmaktadır. Bununla birlikte Güneydoğu Anadolu Bölgesinde sadece Gaziantep ve Adıyaman Üniversitelerinde uygulama otelinin olması bu araştırmanın önemini artırmaktadır. Buradan hareketle "Gaziantep ve Adıyaman'da ön lisans eğitimi alan turizm öğrencilerinin uygulama oteli algıları nasıldır?" sorusu, bu araştırmanın temel problemini oluşturmaktadır.

Bu araştırmadan elde edilecek sonuçlar ile turizm alanındaki eğitim uygulamalarına katkı sunulması hedeflenmektedir. Bununla beraber turizm sektörünün ihtiyacı olan nitelikli insan kaynağının yetiştirilmesine imkân sağlanması beklenmektedir. Ayrıca turizm sektörüne ara eleman yetiştiren diğer eğitim kurumlarına da örnek teşkil etmesi ve fayda sağlaması düşünülmektedir.

4.2. Araştırmanın Amacı

Turizm sektörü bir hizmet endüstrisidir. Bu endüstriden beklenen ekonomik katkının sağlanabilmesi için turistik ürünü satın alan turistlerin memnuniyet içerisinde olmaları gerekmektedir. Turistik ürünü satın alan müşterileri memnun

etmenin yolu da şüphesiz kaliteli bir hizmet sunmaktan geçmektedir (Giritlioğlu ve Olcay, 2014: 5). Turizm faaliyetine katılan her bir birey tüm yılın yorgunluğunu ve stresini üzerinden atmak istediğinden katılmış olduğu turizm faaliyetinden yeterli ilgi ve hoşgörü, arzusuna göre yemek ve içmek, temiz bir yatak gibi hizmetler talep etmektedir. Turizm ürününü satın alan her bireye istenilen kalitede hizmet sunmakta doğrudan doğruya o işletmede çalışan işgörelere bağıdır. Turistik ürünün planlanmasından tutup ürünün satın alan turiste sunulmasına kadar geçen sürecin her kademesinde bulunan tüm kişiler için de turizm eğitimi kaçınılmaz bir gerekliliktir (Olcay, 2008: 388).

Bu doğrultuda bu araştırmanın temel amacı, turizm sektöründe hizmet kalitesinin artmasında en temel etken olan insan faktörünün yetiştirilmesi için turizm eğitimi veren Meslek Yüksekokullarında bulunan uygulama otellerinin kullanımı ve bu okullarda öğrenim gören ön lisans öğrencilerinin uygulama otelleri hakkındaki memnuniyet ve şikâyetlerinin belirlenmesidir. Bununla beraber öğrencilerin demografik özelliklerine göre uygulama oteli algılarında farklılıklar olup olmadığı ikincil bir amaç olarak ele alınmıştır. Buna ek olarak, araştırmanın ilgili alanyazına ve bununla beraber gelecekte yapılacak olan çalışmalara katkı sağlaması amaçlanmaktadır.

4.3. Araştırmanın Önemi

Turizm sektörü son yıllarda hızla gelişerek büyüme kat eden sektörler arasında yer almaktadır. Bu sektörün büyümesi sosyal, kültürel ve ekonomik etkilerini de beraberinde getirmiştir (Olcay vd., 2014: 386-388). Turizm sektöründe sunulan ürün ve hizmetin kalitesi bu ürün ve hizmeti sunan personelle doğrudan ilişkilidir. Personelin ahlâki yeterliliği, güler yüzlülüğü, işinin ehli olması turistik ürünün satın alan turistlerin memnuniyetine önemli derecede etki etmektedir (Varinli, 2004: 45; Tarakçioğlu, 2003: 2; Sürme, 2015: 66). Turizmin geleceği olan turizm öğrencileri sektörde çalışmaya başlamadan önce yukarıda bahsedilen müşteri memnuniyeti gereksinimlerini henüz turizm eğitimi alırken öğrenip tecrübe edinmeleri gerektiği düşünülmektedir. Araştırmanın konusu olan uygulama otelleri, turizm eğitimi alan öğrenciler için mesleğin inceliklerini öğrenmeleri açısından büyük önem taşımaktadır.

Bu araştırmanın önemi, ön lisans eğitimi alan turizm öğrencilerinin uygulama otelleri hakkındaki algılarının belirlenmesi, memnuniyet ve şikâyetlerinin tanımlanmasıdır. Bu araştırma, Güneydoğu Anadolu Bölgesinde ön lisans eğitimi alan turizm öğrencilerinin uygulama oteli algıları başlığı altında yapılmış başka bir araştırmanın olmamasından dolayı da ayrı bir önem taşımaktadır.

4.4. Araştırmanın Sınırlılıkları ve Varsayımları

Yapılan bu araştırmanın bir sınırlılığı vardır. Araştırmada kullanılan veriler Gaziantep Üniversitesi Turizm ve Otelcilik Meslek Yüksek Okulu öğrencileri ile Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilim Meslek Yüksek Okulu turizm bölümü öğrencilerinden elde edilmiştir. Bununla beraber araştırmada ele alınan örneklem sayısı evreni temsil edecek nitelikte olmasına rağmen ulaşılabilecek sonuçları ülke genelinde üniversitelere genellemek mümkün gözükmemektedir. Sözü edilen sınırlılığa rağmen bu araştırma, turizm öğrencilerinin uygulama oteli hakkındaki görüşleri hakkında bilgiler aktarmakta ve bundan sonraki araştırmalara katkı sağlayacak niteliktedir.

Araştırma kapsamında anket uygulamasına katılan her turizm öğrencisinin sorulan sorulara samimiyet ve içtenlikle cevaplar verdiği, bununla birlikte araştırmada kullanılan anket formunun araştırmanın amacı dâhilindeki verilerin elde edilmesi için aranan şartları karşıladığı varsayılmıştır.

4.5. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Evren, incelemede bulunan araştırmanın sonuçlarının genellendiği ve/veya genellenmek istendiği insanlar, olgular, elemanlar veya temalar bütünüdür (Kılıç, 2018: 53; Altunışık vd., 2007: 123). Yapılan her araştırmanın kendine ait bir evreni olmakta ve araştırmanın amacına yönelik olarak çeşitli değişken ve özelliklere sahip olmaktadır (Altunışık vd., 2007: 123). Sosyal bilimlerdeki çoğu çalışmanın amacı evrenin herhangi bir özelliği hakkında bilgiler edinmek olduğundan, çalışmada kullanılan evrenin ne olduğu ve çalışmada ne üzerinde durulacağı hakkında açık bir tanımlama yapılması gerekmektedir (Akbulut, 2010: 5).

Yapılan bu araştırmanın evrenini, Gaziantep Üniversitesi Turizm ve Otelcilik Meslek Yüksek Okulu öğrencileri ile Adıyaman Üniversitesi Sosyal

Bilimler Meslek Yüksek Okulu turizm bölümü öğrencileri oluşturmaktadır. Gaziantep Üniversitesi Turizm ve Otelcilik Meslek Yüksek Okuluna kayıtlı öğrenci sayısı 995'tir. Ancak ders kaydı yaptırarak aktif olarak eğitime devam eden öğrenci sayısı 416'dır. Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksek Okuluna kayıtlı aktif turizm öğrenci sayısı ise 218'dir. Bu bağlamda her iki üniversiteye kayıtlı aktif olarak eğitime devam eden toplam 634 öğrenci bu araştırmanın evrenini oluşturmaktadır.

Yapılan her araştırmada sahip olunan evren büyüklüğü, çalışmanın konusuna göre değişiklik göstermesine rağmen birçok çalışmada zaman, kaynak kısıtlılığı gibi nedenlerden dolayı evrenin tamamı çalışmaya dâhil edilememektedir. Bu gibi durumlarda evreni temsil edebilecek örneklem sayısı söz konusu olmaktadır. Örneklem, evrenin tamamından seçilen daha az sayıda olan birimin oluşturduğu topluluktur. Çalışma kapsamında ortaya konulan evren büyüklüğünün yanı sıra bir diğer önemli konu ise, evreni temsil etmesi istenilen örneklem sayısının tespit edilmesi gerektiğidir. Evreni temsil etmesi istenilen örneklem büyüklüğünün belirlenmesinde genellikle %5' lik güvenirlilik düzeyinde çalışıldığı belirtilmektedir. Bu %5'lik güvenirlilik düzeyi, örneklemin özelliklerinin evrenin özelliklerinden %5'ten fazla değişme göstermeyeceği ve %95 oranında bir güven aralığı elde edileceği anlamına gelmektedir (Altunışık vd., 2007: 127; Kılıç, 2018: 53).

Altunışık vd. (2007) tarafınca alanyazına kazandırılan ve ilgili alanyazında birçok araştırmacı tarafından kabul gören ve önemli ölçüde göz önünde bulundurulmuş evren büyüklüklerine göre örneklem büyüklükleri aşağıda Tablo 7'de belirtilmiştir. Buradan hareketle evrendeki birim sayısının 600 olması durumunda örneklem büyüklüğü 234 kişi, 650 olması durumunda örneklem büyüklüğü 242 kişi olması gerekmektedir. Gaziantep Üniversitesi Turizm ve Otelcilik Meslek Yüksek Okulu ile Adıyaman üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksek Okuluna kayıtlı aktif 634 öğrenci bu araştırmanın evrenini oluşturduğundan, yapılacak analizlerin daha sağlıklı sonuçlar vermesi için 242 ve üzeri sayıda öğrencinin araştırmaya dâhil edilmesi gerektiği düşünülmüştür. Sonuç olarak her iki üniversiteden toplamda 406 öğrenciye ulaşılmış ve araştırmanın örneklemini bu 406 öğrenci oluşturmuştur.

Tablo 7: Belirli Büyüklükteki Evrenler İçin Kabul Edilebilir Örneklem Büyüklükleri

N	S	N	S	N	S	N	S
10	10	190	127	1100	285	5000	357
20	19	200	132	1200	291	6000	361
30	28	250	152	1300	297	7000	364
40	36	300	169	1400	302	8000	367
50	44	350	185	1500	306	9000	368
60	52	400	196	1600	310	10000	370
70	59	450	212	1700	313	15000	375
80	66	500	217	1800	317	20000	377
90	73	550	226	1900	320	30000	379
100	80	600	234	2000	322	40000	380
110	86	650	242	2200	327	50000	381
120	92	700	248	2400	331	75000	382
130	97	750	254	2600	335	100000	384
140	103	800	260	2800	338	1000000	384
150	108	850	265	3000	341	10000000	384
160	113	900	269	3500	346		
170	118	950	274	4000	351		
180	123	1000	278	4500	354		

N=Evren Büyüklüğü; S=Gerekli örnek büyüklüğü

Tablo 7'ye göre araştırmada kullanılan örneklem sayısının araştırma evrenini temsil edebilecek büyüklükte olduğu görülmektedir.

4.6. Anket Formunun İçeriği ve Veri Çözümleme Yöntemi

Turizm eğitimi alan ön lisans öğrencilerinin uygulama oteli algılarının değerlendirilmesi amacını taşıyan bu araştırmada betimsel (tanımlayıcı) araştırma tekniği kullanılmıştır. Betimsel araştırma tekniğinde tanımlayıcılık, izah edicilik söz konusu olmakla birlikte bir durumun ya da olgunun açıklığa kavuşturulması anlamına gelmektedir. Bu araştırmada veri toplama aracı olarak anket yöntemi kullanılmıştır. Anket yöntemi, sosyal bilimler alanında sıklıkla kullanılan bir veri toplama aracıdır. Anket, araştırma için kabul edilen örneklemde bilgi toplamak için hazırlanan bir soru formudur. Anketin amacı çalışmanın problemine bir çözüm

getirecek ve oluşturulan hipotezlerin test edileceği bilgileri örneklemden sistematik bir şekilde toplamaktır (Altunışık vd., 2007: 68; Kılıç, 2018: 51).

Bu araştırmada Kılıç (2018) tarafından dizayn edilen anket formu kullanılmıştır. Anket formunda bulunan sorulardan bazıları çıkarılmış ve bazıları da araştırmanın amacı doğrultusunda değiştirilmiştir.

Araştırmada kullanılan anket formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, anketin uygulandığı katılımcıların demografik özelliklerini belirmeye yönelik 11 adet soru bulunmaktadır. İkinci bölümde ise turizm öğrencilerinin uygulama oteli algılarını ölçmeye yönelik 21 adet soru bulunmaktadır. Anket formu; "5: Kesinlikle Katılıyorum, 4: Katılıyorum, 3: Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 1: Kesinlikle Katılmıyorum" ifadelerinden oluşan 5'li likert şeklinde hazırlanmıştır. Dolayısıyla elde edilen aritmetik ortalamalar 5'e yaklaştıkça öğrencilerin uygulama oteli algıları olumlu, 1'e yaklaştıkça ise uygulama oteli algıları olumsuz olmaktadır.

Bu bilgiler doğrultusunda verilerin aritmetik ortalamalarının aralık değerlerinin hangi seçeneğe denk geleceği Tablo 14'te verilmiştir.

Tablo 14: Aritmetik Ortalamaların İsabet Ettiği Seçeneklerin Aralık Değerlerine Göre Dağılımı

Ağırlık	Seçenekler	Aritmetik Ortalama Aralık Değeri	Sonuç
5	Kesinlikle Katılıyorum	4.20 - 5.00	Olumlu
4	Katılıyorum	3.40 - 4.19	
3	Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	2.60 - 3.39	Ne Olumlu Ne Olumsuz
2	Katılmıyorum	1.80 - 2.59	Olumsuz
1	Kesinlikle Katılmıyorum	1.00 - 1.79	

4.7. Uygulama ve Ölçümün Güvenilirliği

Bu araştırmada uygulanan anket, 2019 yılının Ekim ayında Adıyaman ve Gaziantep Üniversitelerinde gerçekleştirilmiştir. Adıyaman Üniversitesi Rektörlüğünden turizm bölümü öğrencilerine anket uygulanabilmesi için yazılı izin alınmıştır. Daha sonra araştırmacı Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek

Yüksekokuluna giderek anketi ön lisans turizm bölümü öğrencilerine yüz yüze ve verilen cevapları kontrol ederek uygulamıştır.

Uygulamada ölçümün güvenilirliğini tespit etmek için Cronbach's Alpha Katsayısı hesaplanmış ve bu katsayının 0,942 olduğu görülmüştür. Tablo 8'e göre bu sonucun yüksek derecede güvenilir bir sonuç olduğu görülmektedir ($0,80 \leq \alpha < 1,00$).

Tablo 8: Cronbach's Alpha (α) Katsayısının Aralık Değerleri (Akbulut, 2010: 80)

$0,00 \leq \alpha < 0,40$	Güvenilir Değil
$0,40 \leq \alpha < 0,60$	Düşük Güvenilir
$0,60 \leq \alpha < 0,80$	Oldukça Güvenilir
$0,80 \leq \alpha < 1,00$	Yüksek Derecede Güvenilir

4.8. Faktör Analizine Yönelik Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde öncelikle araştırmada kullanılan veri setinin faktör analizine uygunluğu kontrol edilmiştir. Araştırmada kullanılan veri setinin faktör analizine uygunluğunun değerlendirilmesinde, Örneklem Yeterliliği Testi (Kaiser-Meyer-Olkin) ve değişkenler arasındaki korelasyon seviyesini belirlemek için Barlett Küresellik Testi'nden faydalanılmıştır. Veri setinin faktör analizine uygun olduğuna karar vermek için KMO değerinin 0,5'ten büyük olması gerekmektedir (Akbulut, 2010: 80). Bu bağlamda araştırmada kullanılan veri setine ait KMO ve Barlett Küresellik Testi bulguları Tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9: KMO ve Barlett Testine Ait Bulgular

Kaiser-Meyer-Olkin Örneklem Yeterliliği Değeri		0,963
Bartlett Küresellik Testi	Ki-Kare Değeri	4395,961
	sd	153
	p	0,000

Tablo 9'a göre araştırmada kullanılan veri setinin KMO değeri 0,963 ve Barlett Küresellik Testi analizi sonuçları (Ki-Kare=4395,961, sd=153, p=0,000) anlamlı çıkmış ve istenilen değerlerde olup faktör analizi yapmak için uygun olduğu görülmüştür.

Birden çok faktör altında yer bulan ve faktör yük değerleri arasındaki farkın 0,10'dan az olduğu ifadeler analizden çıkarılır (Büyüköztürk, 2011: 125). Bu noktada faktör analizi yapıldığında aynı faktörlere yüklenen ve aralarındaki faktör yük değerlerinin 0,10'dan az olduğu belirlenen üç adet ifade analizden çıkarılmıştır. Daha sonra geriye kalan 18 adet ifade ile 2 faktörlü bir yapıya ulaşılmıştır. Tablo 10'da analiz sonucunda elde edilen faktör yüklerine, ortak varyans değerlerine ve faktör güvenilirliklerine yer verilmiştir.

Tablo 10: Faktör Analizine ilişkin Bulgular

İFADELER	Faktör Yüğü	Açıklanan Ortak Varyans %	Faktör Güvenilirliği
Mesleki Deneyim Kazanma			
Uygulama otelinde çalışmak departmanlar arasındaki ilişkiler hakkında bilgi sahibi olmamı sağlar.	0,776	52,832	0,930
Uygulama otelinde çalışmak iletişim becerilerimin gelişmesini sağlar.	0,763		
Uygulama otelinde çalışmak karşılaşılabilecek olağanüstü durumlar (misafirin vefat etmesi, yangın, deprem vb.) karşısında yapılan/yapılacak işlemler hakkında bilgi sahibi olmamı sağlar.	0,743		
Uygulama otelinde çalışmak turizm sektöründe çalışmaya yönelik özgüvenimi olumlu etkiler.	0,732		
Uygulama otelinde çalışmak yönetsel becerilerimin gelişmesini sağlar.	0,676		
Uygulama otelinde çalışmak birimde çalışan usta öğreticiler sayesinde mesleki becerileri ve mesleğin inceliklerini öğrenmemi kolaylaştırır.	0,661		
Uygulama otelinde çalışmak sektörel hiyerarşiyi tanımamı sağlar.	0,658		
Uygulama otelinde çalışmak meslek hayatımda kullanacağım yazılım / donanım / ekipmanı vb. tanımamı sağlar.	0,650		
Uygulama otelinde çalışmak mesleğim hakkındaki teorik bilgimi pekiştirmemi sağlar.	0,623		

Uygulama otelinde çalışmak mesleki öğretim materyallerini verimli bir şekilde kullanmamı sağlar.	0,616		
Uygulama otelinde çalışmak öğrenim hayatım bittiğinde turizm sektöründe kariyer yapmama olanak sağlar.	0,587		
Mesleki Eğitim İmkânları			
Mezun olabilmek için uygulama otelinde belirli bir süre çalışma zorunluluğumun olması öğrenme sürecime katkı sağlar.	0,777		
Uygulama otelinde çalışmak mesleki deneyim kazanabilmem açısından fayda sağlar.	0,761		
Meslek Yüksekokulu öğrencilerine uygulama otelinde staj yapma imkanı verilmelidir.	0,675		
Uygulama otelinde çalışmak mesleki becerilerimi geliştirmemi sağlar.	0,641	5,758	0,854
Meslek Yüksekokuluna bağlı uygulama otelinin olması meslek yüksekokulunun öğretim kalitesini olumlu etkiler.	0,637		
Uygulama otelinde staj yapma imkânının olması staj yeri bulma konusundaki kaygımı ortadan kaldırır.	0,625		
Başka bir işletmede staj yapmaktansa uygulama otelinde staj yapmayı tercih ederim.	0,509		
Toplam Açıklanan Varyans Oranı	58,590		

Sosyal bilimler alanında yapılan analizlerde tek faktörlü olan yapılar için kabul edilir varyans değeri %30 ve üzeri, çok faktörlü yapı özelliği taşıyan veri setleri için kabul edilebilir varyans aralığının ise %40 ile % 60 arasında değişen değerler olması gerekmektedir ve varyans değeri ne kadar yüksek olursa ölçülmek istenen yapıyı daha iyi seviyede ölçtüğü anlamına gelmektedir (Büyüköztürk, 2011: 125).

Tablo 10'da görüldüğü gibi yapılan faktör analizi sonrasında araştırma kapsamında kullanılan veri setinin iki faktörlü bir yapıda olduğu anlaşılmaktadır. Faktör analizi sonrasında belirlenen iki faktörün adlandırılması faktör yüklerine göre

değerlendirilmiştir ve Tablo 10'da da görüldüğü gibi varyansın %52,832'sini "Mesleki Deneyim Kazanma" olarak adlandırılan birinci faktör, %5,758'ini ise "Mesleki Eğitim İmkânları" olarak adlandırılan ikinci faktör oluşturmaktadır. Bu iki faktör toplam varyansın %58,590'ına karşılık gelmektedir. Açıklanan toplam varyans değerinin kabul edilebilir derecede olduğu gözükmemektedir.

Faktörlerin sahip olduğu Cronbach Alpha Katsayıları ise şu şekilde açıklanmıştır: Birinci faktör olan "Mesleki Deneyim Kazanma" faktörünün Cronbach Alpha Katsayısı 0,930, ikinci faktör olan "Mesleki Eğitim İmkânları" faktörünün Cronbach Alpha Katsayısının ise 0,853 değerinde olduğu anlaşılmaktadır. Her iki faktöre ait güvenilirlik katsayılarına bakıldığında yüksek derecede kabul edilebilir seviyesinde oldukları anlaşılmaktadır.

Faktör analizi sonrasında anket formunda bulunan ifadelerin faktör yük değerlerine bakıldığında; birinci faktör için 0,587 ile 0,776 arasında, ikinci faktör için ise 0,509 ile 0,777 değerleri arasında değiştiği görülmüştür.

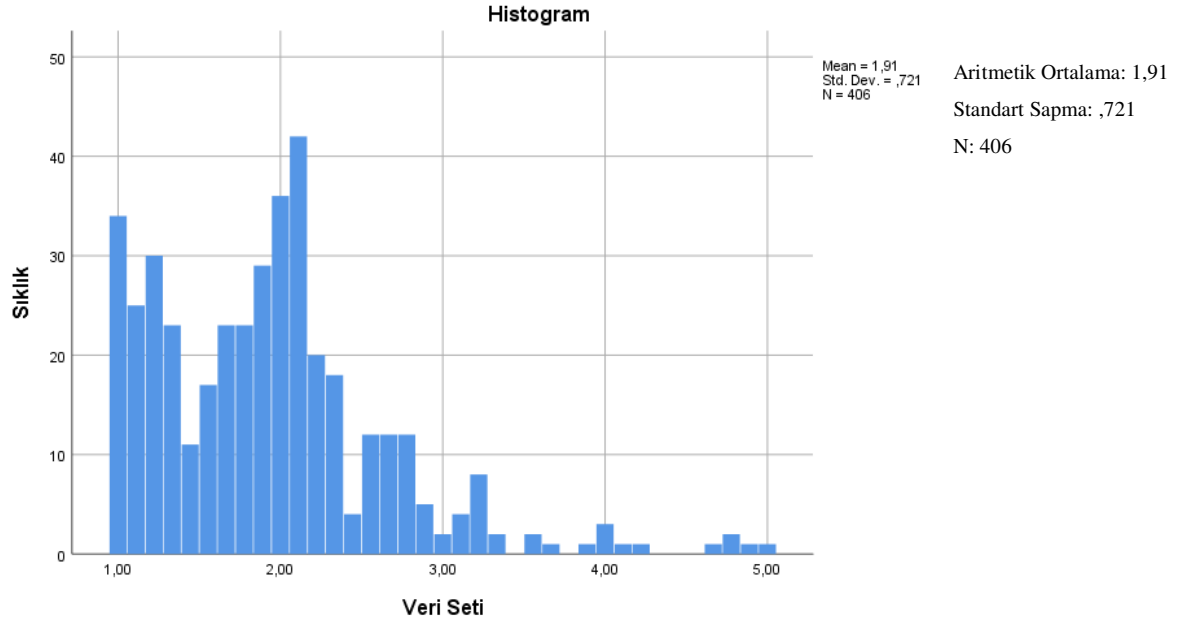
4.9. Normal Dağılım Testlerine İlişkin Bulgular

Araştırmada kullanılan verilerin parametrik veya parametrik olmayan analiz yöntemlerinden hangileri kullanılarak analiz yapılacağını belirlemek için normallik testi yapılmıştır. Araştırmada kullanılan veri setinin normal dağılım sergileyip sergilemediğini anlamanın değişik yolları mevcuttur. Histogram grafiğinin çizilmesi, Kolmogorov-Smirnov testi, kutu-bıyık grafiği gibi testler verilerin normal dağılıp dağılmadığını gösteren testlerden bir kaç tanesidir. Başka bir yöntem ise verilerin çarpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) değerlerine bakılmasıdır. Bu yöntemde verilerin normal dağılım sağlaması için alması gereken değer aralığı farklı kaynaklarda -1.5 ile +1.5 ve -2 ile +2 değerleri arasında gösterilmiştir (Erbay ve Beydoğan, 2017: 260; Kılıç, 2018: 56). Bu araştırmada kullanılan veri setinin çarpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) değerleri Tablo 11'de verilmiştir.

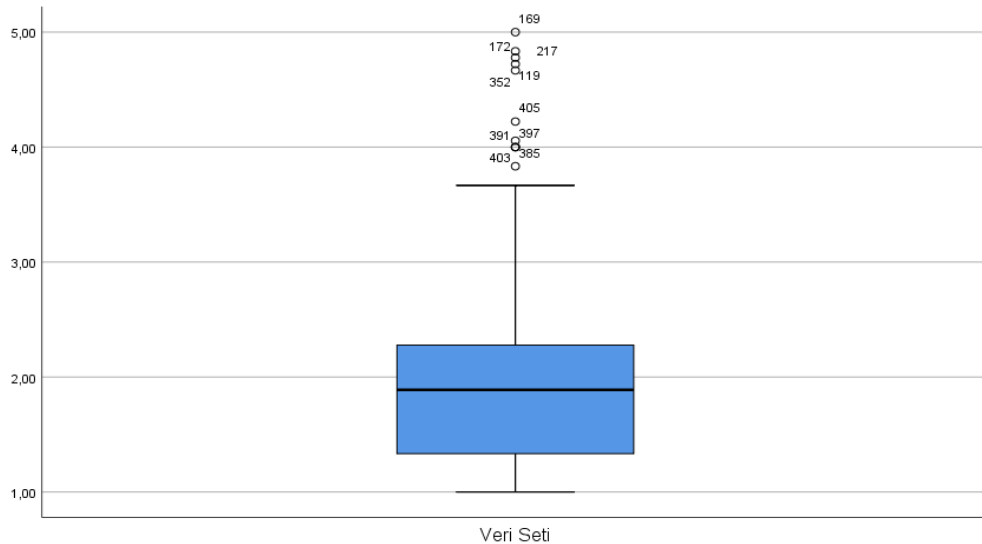
Tablo 11: Anket Formu Veri Setinin Çarpıklık (Skewness), Basıklık (Kurtosis) ve Aritmetik Ortalama Değerleri

Anket Formu	Çarpıklık (Skewness)	Basıklık (Kurtosis)	Aritmetik Ortalama (Mean)
Veri Seti	1,238	2,533	1,9117

Tablo 11'e göre bu araştırmada kullanılan veri setine ait çarpıklık ve basıklık değerleri normal dağılım için istenilen değerler arasında değildir. Öte yandan veri setinin normal dağılıp dağılmadığından emin olmak için histogram grafiği de kontrol edilmiş ve aşağıda sunulmuştur.

Histogram grafiğine göre veri seti sola çarpık ve sivri bir dağılım göstermiştir. Öte yandan kutu-bıyık grafiğine ilişkin sonuçlar da incelenmiş ve elde edilen bulgular aşağıda sunulmuştur.

Kutu-bıyık grafiğine göre de veri setinin normal dağılım göstermediği anlaşılmaktadır. Ayrıca bununla da yetinilmemiş Kolmogorov-Smirnov testi sonuçları da kontrol edilmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 12'de verilmiştir.

Tablo 12: Kolmogorov- Smirnov Testi Sonuçları

Veri Seti	Kolmogorov- Smirnov Testi	
	n	p
	406	0,000

Tablo 12'ye göre veri setine ait Kolmogorov-Smirnov Testi sonucu $p=0,000$ çıkmıştır. Araştırma verilerinin normal dağılım göstermediğine karar verilmiş ve parametrik olmayan testler uygulanmıştır.

4.10. Araştırmanın Hipotezleri

Bu araştırmanın hipotezleri şunlardır:

H₁: Ön lisans eğitimi alan turizm öğrencilerinin uygulama oteli algıları olumlu yöndedir.

H₂: Ön lisans eğitimi alan turizm öğrencilerinin uygulama oteli algılarında cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır.

H₃: Ön lisans eğitimi alan turizm öğrencilerinin uygulama oteli algılarında mezun oldukları lise türüne göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır.

H₄: Ön lisans eğitimi alan turizm öğrencilerinin uygulama oteli algılarında okudukları sınıfa göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır.

H₅: Ön lisans eğitimi alan turizm öğrencilerinin uygulama oteli algılarında turizm sektöründeki mesleki deneyimlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır.

H₆: Ön lisans eğitimi alan turizm öğrencilerinin uygulama oteli algılarında uygulama otelinde çalışma durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır.

H₇: Ön lisans eğitimi alan turizm öğrencilerinin uygulama oteli algılarında okudukları üniversiteye göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır.

H₈: Ön lisans eğitimi alan turizm öğrencilerinin uygulama oteli algılarında okudukları bölüme göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır.

H₉: Ön lisans eğitimi alan turizm öğrencilerinin uygulama oteli algılarında okudukları programa göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

BULGULAR

Bu bölümde, ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilere yönelik yapılan bu araştırmadan elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Araştırmaya katılan katılımcıların demografik ve tanıtıcı özelliklerine ilişkin bulgular, tanımlayıcı istatistik bulguları ve son olarak ise farklılık test bulguları raporlanmıştır.

5.1. Demografik ve Tanıtıcı Değişkenlere İlişkin Bulgular

Bu kısımda anket uygulamasına katılan 406 ön lisans öğrencisinin demografik ve tanıtıcı özelliklerini belirlemek amacıyla frekans analizi yapılmıştır. Frekans analizine ilişkin bulgular ise Tablo 13'te verilmiştir.

Tablo 13: Ön lisans Düzeyinde Eğitim Gören Turizm Öğrencilerinin Demografik ve Tanıtıcı Özelliklerine İlişkin Bulgular

Değişkenler		n	%
Cinsiyet	Erkek	245	60,3
	Kız	161	39,7
Mezun Olunan Lise	Turizm ve Otelcilik Meslek Lisesi	78	19,2
	Diğer	328	80,8
Öğrenim Görülen Bölüm	Otel, Lokanta ve İkram Hizmetleri	304	74,9
	Seyahat, Turizm ve Eğlence Hizmetleri	102	25,1
Öğrenim Görülen Program	Aşçılık Programı	163	40,1
	Turizm ve Otel İşletmeciliği Programı	147	36,3
	Turizm ve Seyahat Hizmetleri Programı	96	23,6
Turizm Sektöründe Herhangi Bir Mesleki Deneyime Sahip Olma	Evet, Sahibim	153	37,7
	Hayır, Sahip değilim	253	62,3

Durumu			
Sınıf	1	214	52,7
	2	192	47,3
Uygulama Otelinde Çalışma Durumu	Evet, Çalıştım	88	21,7
	Hayır, Çalışmadım	318	78,3
Turizm Eğitimi Verilen Her Meslek Yüksekokulunda Uygulama Oteli olmalı mıdır?	Evet	367	90,4
	Hayır	39	9,6

Öğrencilerinin cinsiyet dağılımlarına bakıldığında, 245 tanesinin erkek (%60,3), 161 tanesinin ise kız (%39,7) olduğu anlaşılmaktadır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin mezun oldukları lise türüne bakıldığında, 78 tane öğrencinin (%19,2) turizm ve otelcilik meslek liselerinden, 328 tanesinin (%80,8) ise diğer liselerden mezun olduğu anlaşılmaktadır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin öğrenim gördükleri bölüm ve programlara bakıldığında 304 öğrencinin (%74,9) Otel, Lokanta ve İkram Hizmetleri bölümünde, 202 öğrencinin de (%25,1) Seyahat, Turizm ve Eğlence Hizmetleri bölümünde öğrenim gördükleri anlaşılmaktadır. Programlar itibarıyla bakıldığında ise 163 öğrencinin (%40,1) Aşçılık programında, 147 öğrencinin (%36,2) Turizm ve Otel İşletmeciliği Programında ve 96 öğrencinin de (%23,6) Turizm ve Seyahat Hizmetleri Programında okuduğu anlaşılmaktadır.

Anket formunda yer alan "Turizm sektöründe herhangi bir mesleki deneyime sahip misiniz?" sorusuna "Evet, Sahibim" cevabını verenlerin sayısı 153 (%37,7), "Hayır, Sahip Değilim" cevabını verenlerin sayısının ise 253 (%62,3) olduğu anlaşılmaktadır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin kaçınıcı sınıfta okuduklarına bakıldığında; 1. sınıfta okuyan 214 (%52,7) öğrencinin olduğu, 2. sınıfta okuyan ise 192 (%47,3) öğrencinin olduğu anlaşılmaktadır.

Anket formunda yer alan "Ön lisans öğrenimiz boyunda hiç uygulama otelinde çalıştınız mı?" sorusuna "Evet, Çalıştım" cevabını veren 88 (%21,7), "Hayır, Çalışmadım" cevabını veren öğrenci sayısının ise 318 (%78,3) olduğu anlaşılmaktadır.

Araştırmaya katılan öğrencilere sorulan "Sizce Turizm Eğitimi Verilen Her Meslek Yüksek Okulunda Uygulama Oteli Olmalı Mıdır?" sorusuna 367 öğrenci (%90,4) "Evet" cevabını, 39 öğrenci (%9,6) ise "Hayır" cevabını vermiştir.

5.2. Anket Formunda Yer Alan İfadelere İlişkin Tanımlayıcı Analiz Bulguları

Bu kısımda anket uygulamasına katılan 406 ön lisans turizm öğrencisinin anket formunda yer alan ifadelere katılım oranları, ifadelerin aritmetik ortalamaları, standart sapma ve sonuç değerleri Tablo 15'te verilmiştir.

Tablo 15: Ön Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Uygulama Oteline Yönelik Algılarının Anket Formu İfadelerine Göre Tanımlayıcı İstatistikleri, Aritmetik Ortalama, Standart Sapma Değerleri ve Sonuçları

İfadeler	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	Sonuç
Mesleki Deneyim Kazanma	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%			
Uygulama oteline çalışmak turizm sektöründe çalışmaya yönelik özgüvenimi olumlu etkiler.	7	1,7	10	2,5	36	8,9	173	42,6	178	43,8	4,23	0,86	Olumlu
Uygulama oteline çalışmak iletişim becerilerimin gelişmesini sağlar.	9	2,2	12	3,0	43	10,6	166	40,9	176	43,3	4,20	0,90	Olumlu

Uygulama otelinde çalışmak mesleğim hakkındaki teorik bilgimi pekiştirmemi sağlar.	11	2,7	23	5,7	40	9,9	172	42,4	173	42,6	4,19	0,91	Olumlu
Uygulama otelinde çalışmak departmanlar arasındaki ilişkiler hakkında bilgi sahibi olmamı sağlar.	8	2,0	21	5,2	46	11,3	173	42,6	162	39,9	4,14	0,91	Olumlu
Uygulama otelinde çalışmak yönetmel becerilerimin gelişmesini sağlar.	9	2,2	12	3,0	54	13,3	159	39,2	167	41,1	4,12	0,94	Olumlu
Uygulama otelinde çalışmak meslek hayatımda kullanacağım yazılım / donanım / ekipmanı vb. tanımamı sağlar.	17	4,2	9	2,2	52	12,8	152	37,4	171	42,1	4,09	1,02	Olumlu
Uygulama otelinde çalışmak birimde çalışan usta öğreticiler sayesinde mesleki becerileri ve mesleğin inceliklerini öğrenmemi kolaylaştırır.	11	2,7	15	3,7	51	12,6	182	44,8	148	36,5	4,08	0,93	Olumlu

Meslek Yüksekokulu öğrencilerine uygulama otelinde staj yapma imkânı verilmelidir.	21	5,2	14	3,4	15	3,7	89	21,9	267	65,8	4,39	1,06	Olumlu
Uygulama otelinde çalışmak mesleki deneyim kazanabilmem açısından fayda sağlar.	14	3,4	34	8,4	29	7,1	133	32,8	217	53,4	4,29	0,97	Olumlu
Uygulama otelinde çalışmak mesleki becerilerimi geliştirmemi sağlar.	10	2,5	14	3,4	43	10,6	144	35,5	200	49,3	4,26	0,91	Olumlu
Uygulama otelinde staj yapma imkânının olması staj yeri bulma konusundaki kaygımı ortadan kaldırır.	11	2,7	13	3,2	66	16,3	114	28,1	197	48,5	4,15	1,02	Olumlu
Meslek Yüksekokuluna bağlı uygulama otelinin olması meslek yüksekokulunun öğretim kalitesini olumlu etkiler.	16	3,9	53	13,1	65	16,0	134	33,0	184	45,3	4,14	1,00	Olumlu

Mezun olabilmek için uygulama otelinde belirli bir süre çalışma zorunluluğunun olması öğrenme sürecime katkı sağlar.	42	10,3	89	21,9	42	10,3	134	33,0	154	37,9	3,79	1,30	Olumlu
Başka bir işletmede staj yapmaktansa uygulama otelinde staj yapmayı tercih ederim.	41	10,1	17	4,2	106	26,1	85	20,9	121	29,8	3,47	1,31	Olumlu

Tablo 15'e göre öğrencilerin verdiği cevaplar "Mesleki Deneyim Kazanma" faktörü açısından değerlendirildiğinde; "Uygulama otelinde çalışmak departmanlar arasındaki ilişkiler hakkında bilgi sahibi olmamı sağlar." ifadesi için %42,6, "uygulama otelinde çalışmak iletişim becerilerimin gelişmesini sağlar." ifadesi için %43,3, "uygulama otelinde çalışmak karşılaşılabilecek olağanüstü durumlar (misafirin vefat etmesi, yangın, deprem vb.) karşısında yapılan/yapılacak işlemler hakkında bilgi sahibi olmamı sağlar." ifadesi için %41,1, "uygulama otelinde çalışmak turizm sektöründe çalışmaya yönelik özgüvenimi olumlu etkiler." ifadesi için %43,8, "uygulama otelinde çalışmak yönetsel becerilerimin gelişmesini sağlar." ifadesi için %41,1, "uygulama otelinde çalışmak birimde çalışan usta öğreticiler sayesinde mesleki becerileri ve mesleğin inceliklerini öğrenmemi kolaylaştırır." ifadesi için %44,8, "uygulama otelinde çalışmak sektörel hiyerarşiyi tanımamı sağlar." ifadesi için %37,4, "uygulama otelinde çalışmak meslek hayatımda kullanacağım yazılım / donanım / ekipmanı vb. tanımamı sağlar." ifadesi için %42,1, "uygulama otelinde çalışmak mesleğim hakkındaki teorik bilgimi pekiştirmemi sağlar." ifadesi için %42,6, "uygulama otelinde çalışmak mesleki öğretim materyallerini verimli bir şekilde kullanmamı sağlar." ifadesi için %42,1, "uygulama otelinde çalışmak öğrenim hayatım bittiğinde turizm sektöründe kariyer yapmama olanak sağlar." ifadesi için ise %37,2 oranında "kesinlikle katılıyorum" ve "katılıyorum" yanıtları verilmiştir.

Tablo 15'e göre öğrencilerin verdikleri cevaplar "Mesleki Eğitim İmkânları" faktörü açısından değerlendirildiğinde ise; "Mezun olabilmek için uygulama otelinde belirli bir süre çalışma zorunluluğumun olması öğrenme sürecime katkı sağlar." ifadesi için %37,9, "uygulama otelinde çalışmak mesleki deneyim kazanabilmem açısından fayda sağlar." ifadesi için %53,4, "Meslek Yüksekokulu öğrencilerine uygulama otelinde staj yapma imkânı verilmelidir." ifadesi için %65,8, "uygulama otelinde çalışmak mesleki becerilerimi geliştirmemi sağlar." ifadesi için %49,3, "Meslek Yüksekokuluna bağlı uygulama otelinin olması meslek yüksekokulunun öğretim kalitesini olumlu etkiler." ifadesi için %45,3, "uygulama otelinde staj yapma imkânının olması staj yeri bulma konusundaki kaygımı ortadan kaldırır." ifadesi için %48,5, "başka bir işletmede staj yapmaktansa uygulama otelinde staj yapmayı tercih ederim." ifadesi için %29,8 oranında "kesinlikle katılıyorum" ve "katılıyorum" yanıtları verilmiştir.

Öte yandan Tablo 15'e göre araştırmaya katılan öğrencilerin anket formunda yer alan ifadelere verdikleri cevapların aritmetik ortalamaları incelendiğinde en düşük aritmetik ortalama değerinin $\bar{x}=3,47$, en yüksek aritmetik ortalama değerinin ise $\bar{x}=4,39$ olduğu görülmektedir. Buna göre anket formunda yer alan tüm ifadelerin aritmetik ortalama değerlerine göre öğrencilerin uygulama oteli algılarının olumlu yönde olduğu tespit edilmiştir. Buradan hareketle ön lisans okuyan turizm öğrencileri için uygulama otelleri olumlu bir etken olarak karşımıza çıkıyor yorumu yapılabilir.

Sonuç olarak araştırmanın H_1 hipotezi "Ön lisans eğitimi alan turizm öğrencilerinin uygulama oteli algıları olumlu yöndedir" kabul edilmiştir.

5.3. Bağımsız Değişkenlere İlişkin Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde veri seti normal dağılım göstermediğinden iki değişkene sahip gruplar için parametrik olmayan testlerden Mann-Whitney U Testi, ikiden fazla değişkene sahip gruplar için ise Kruskal-Wallis H Testi uygulanmıştır. Buna göre araştırmaya katılan öğrencilerin uygulama oteli algıları ile cinsiyet, mezun olunan lise, sınıf, turizm sektöründeki mesleki deneyim, uygulama otelinde çalışma durumu, bağlı olunan üniversite, okunan bölüm ve program değişkenleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olup olmadığı araştırılmıştır.

5.3.1. Ön Lisans Öğrencilerinin Uygulama Oteline İlişkin Algılarının Cinsiyete Göre Farklılaşma Durumu

Araştırmaya katılan ön lisans turizm öğrencilerinin uygulama oteline ilişkin algılarının cinsiyete göre %5 anlamlılık düzeyinde bir farklılık gösterip göstermediğini anlamak amacıyla Mann-Whitney U Testi uygulanmış ve elde edilen bulgular Tablo 16'da verilmiştir.

Tablo 16: Ön Lisans Öğrencilerinin Uygulama Oteline İlişkin Algılarının Cinsiyete Göre Farklılaşma Durumu

Faktörler	Cinsiyet	n	Sıra Ortalaması	M.W.U	Z	p
Faktör 1 (Mesleki Deneyim Kazanma)	Kız	161	184,94	16734,000	-2,591	0,010
	Erkek	245	215,70			
Faktör 2 (Mesleki Eğitim İmkânları)	Kız	161	181,30	16148,000	-3,100	0,002
	Erkek	245	218,09			
Genel Toplam		406		16441,000	-2,845	0,006

**p<0,05*

Tablo 16'ya göre öğrencilerin uygulama oteli algılarında cinsiyetlerine göre "Mesleki Deneyim Kazanma ve Mesleki Eğitim İmkânları" olmak üzere her iki faktör içinde anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir ($p<0,05$). İkinci faktörde birinci faktöre göre daha fazla anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. Bununla beraber her iki faktörün genel ortalamasına bakıldığında da anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir ($p<0,05$).

Sonuç olarak araştırmanın H_2 hipotezi "Ön lisans eğitimi alan turizm öğrencilerinin uygulama oteli algıları arasında cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır" kabul edilmiştir.

Her iki faktör için yapılan bu analizin daha açıklayıcı olması bakımından anket formunda yer alan bütün ifadeler de Mann-Whitney U Testi uygulanmış ve elde edilen bulgular Tablo 17'de verilmiştir.

Tablo 17: Ön Lisans Öğrencilerinin Uygulama Oteline İlişkin Algılarının Cinsiyete Göre Farklılaşma Durumu

İFADELER	M.W.U	Z	p
Mesleki Deneyim Kazanma			
Uygulama otelinde çalışmak departmanlar arasındaki ilişkiler hakkında bilgi sahibi olmamı sağlar.	17353,000	-2,212	0,027
Uygulama otelinde çalışmak iletişim becerilerimin gelişmesini sağlar.	15996,000	-3,497	0,000
Uygulama otelinde çalışmak karşılaşılabilecek olağanüstü durumlar (misafirin vefat etmesi, yangın, deprem vb.) karşısında yapılan/yapılacak işlemler hakkında bilgi sahibi olmamı sağlar.	19718,000	-0,004	0,997
Uygulama otelinde çalışmak turizm sektöründe çalışmaya yönelik özgüvenimi olumlu etkiler.	16194,500	-3,333	0,001
Uygulama otelinde çalışmak yönetsel becerilerimin gelişmesini sağlar.	17961,000	-1,635	0,102
Uygulama otelinde çalışmak birimde çalışan usta öğreticiler sayesinde mesleki becerileri ve mesleğin inceliklerini öğrenmemi kolaylaştırır.	17304,000	-2,255	0,024
Uygulama otelinde çalışmak sektörel hiyerarşiyi tanımamı sağlar.	16972,500	-2,509	0,012
Uygulama otelinde çalışmak meslek hayatımda kullanacağım yazılım / donanım / ekipmanı vb. tanımamı sağlar.	17413,000	-2,140	0,032
Uygulama otelinde çalışmak mesleğim hakkındaki teorik bilgimi pekiştirmemi sağlar.	16984,000	-2,575	0,010
Uygulama otelinde çalışmak mesleki öğretim materyallerini verimli bir şekilde kullanmamı sağlar.	18513,000	-1,121	0,262
Uygulama otelinde çalışmak öğrenim hayatım bittiğinde turizm sektöründe kariyer yapmama olanak sağlar.	17849,500	-1,703	0,089
Mesleki Eğitim İmkânları			
Mezun olabilmek için uygulama otelinde belirli	17184,500	-2,304	0,021

bir süre çalışma zorunluluğumun olması öğrenme sürecime katkı sağlar.			
Uygulama otelinde çalışmak mesleki deneyim kazanabilmem açısından fayda sağlar.	16304,000	-3,280	0,001
Meslek Yüksekokulu öğrencilerine uygulama otelinde staj yapma imkânı verilmelidir.	16631,000	-3,184	0,001
Uygulama otelinde çalışmak mesleki becerilerimi geliştirmemi sağlar.	16131,000	-3,399	0,001
Meslek Yüksekokuluna bağlı uygulama otelinin olması meslek yüksekokulunun öğretim kalitesini olumlu etkiler.	17874,000	-1,717	0,086
Uygulama otelinde staj yapma imkânının olması staj yeri bulma konusundaki kaygımı ortadan kaldırır.	16745,000	-2,777	0,005
Başka bir işletmede staj yapmaktansa uygulama otelinde staj yapmayı tercih ederim.	19674,500	-0,043	0,966

*** $p<0,05$**

Tablo 17'ye bakıldığında öğrencilerin uygulama oteli algıları ile cinsiyetleri arasında birinci faktör olan "Mesleki Deneyim Kazanma" faktörü içerisinde yer alan 7 ifade de, ikinci faktör olan "Mesleki Eğitim İmkânları" içerisinde ise 5 ifade de %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak bir farklılaşmanın olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Öte yandan birinci faktörde 4 ifade ve ikinci faktörde ise 2 ifade için anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmüştür ($p>0,05$).

Bu farklılıklar birinci faktör açısından değerlendirildiğinde; "Uygulama otelinde çalışmak departmanlar arasındaki ilişkiler hakkında bilgi sahibi olmamı sağlar, uygulama otelinde çalışmak iletişim becerilerimin gelişmesini sağlar, uygulama otelinde çalışmak turizm sektöründe çalışmaya yönelik özgüvenimi olumlu etkiler, uygulama otelinde çalışmak birimde çalışan usta öğreticiler sayesinde mesleki becerileri ve mesleğin inceliklerini öğrenmemi kolaylaştırır, uygulama otelinde çalışmak sektörel hiyerarşiyi tanımamı sağlar, uygulama otelinde çalışmak meslek hayatımda kullanacağım yazılım / donanım / ekipmanı vb. tanımamı sağlar, uygulama otelinde çalışmak mesleğim hakkındaki teorik bilgimi pekiştirmemi sağlar." ifadeleri ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmüştür ($p<0,05$). Geriye kalan 4 ifade için herhangi bir farklılık tespit edilmemiştir.

Tablo 17'de gösterilen farklılıklara ikinci faktör açısından bakıldığında; "Mezun olabilmek için uygulama otelinde belirli bir süre çalışma zorunluluğumun olması öğrenme sürecime katkı sağlar, uygulama otelinde çalışmak mesleki deneyim kazanabilmem açısından fayda sağlar, Meslek Yüksekokulu öğrencilerine uygulama otelinde staj yapma imkânı verilmelidir, uygulama otelinde çalışmak mesleki becerilerimi geliştirmemi sağlar, uygulama otelinde staj yapma imkânının olması staj yeri bulma konusundaki kaygımı ortadan kaldırır." ifadeleri ile cinsiyet değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olduğu görülmüştür ($p<0,05$). Geriye kalan 2 ifade için herhangi bir farklılık tespit edilmemiştir.

5.3.2. Ön Lisans Öğrencilerinin Uygulama Oteline İlişkin Algılarının Mezun Oldukları Lise Türüne Göre Farklılaşma Durumu

Araştırmaya katılan ön lisans turizm öğrencilerinin uygulama oteline ilişkin algılarının mezun oldukları lise türüne göre %5 anlamlılık düzeyinde bir farklılık gösterip göstermediğini anlamak amacıyla Mann-Whitney U Testi uygulanmış ve elde edilen bulgular Tablo 18'de verilmiştir.

Tablo 18: Ön Lisans Öğrencilerinin Uygulama Oteline İlişkin Algılarının Mezun Oldukları Lise Türüne Göre Farklılaşma Durumu

Faktörler	Mezun Olunan Lise	n	Sıra Ortalaması	M.W.U	Z	p
Faktör 1 (Mesleki Deneyim Kazanma)	Turizm ve Otelcilik Meslek Lisesi	78	217,93	11666,500	-1,212	0,226
	Diğer Liseler	328	200,07			
Faktör 2 (Mesleki Eğitim İmkânları)	Turizm ve Otelcilik Meslek Lisesi	78	220,71	11450,000	-1,445	0,148
	Diğer Liseler	328	199,41			
Genel Toplam		406		11558,250	-1,328	0,187

**p<0,05*

Tablo 18'e göre öğrencilerin uygulama oteli algılarında mezun oldukları lise türüne göre "Mesleki Deneyim Kazanma ve Mesleki Eğitim İmkânları" olmak üzere her iki faktör içinde anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir ($p>0,05$). Bununla beraber her iki faktörün genel ortalamasına bakıldığında da öğrencilerin uygulama

oteli algılarında mezun oldukları lise türüne göre anlamlı farklılığın olmadığı görülmüştür ($p>0,05$).

Sonuç olarak araştırmanın H_3 hipotezi "Ön lisans eğitimi alan turizm öğrencilerinin uygulama oteli algıları arasında mezun oldukları lise türüne göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır" reddedilmiştir.

5.3.3. Ön Lisans Öğrencilerinin Uygulama Oteline İlişkin Algılarının Okudukları Sınıfa Göre Farklılaşma Durumu

Araştırmaya katılan ön lisans turizm öğrencilerinin uygulama oteline ilişkin algılarının okudukları sınıfa göre %5 anlamlılık düzeyinde bir farklılık gösterip göstermediğini anlamak amacıyla Mann-Whitney U Testi uygulanmış ve elde edilen bulgular Tablo 19'da verilmiştir.

Tablo 19: Ön Lisans Öğrencilerinin Uygulama Oteline İlişkin Algılarının Okudukları Sınıfa Göre Farklılaşma Durumu

Faktörler	Sınıf	n	Sıra Ortalaması	M.W.U	Z	p
Faktör 1 (Mesleki Deneyim Kazanma)	1	214	183,06	16170,500	-3,716	0,000
	2	192	226,28			
Faktör 2 (Mesleki Eğitim İmkânları)	1	214	188,92	17424,500	-2,651	0,008
	2	192	219,75			
Genel Toplam		406		16797,500	-3,183	0,004

*** $p<0,05$**

Tablo 19'a göre öğrencilerin uygulama oteli algılarında okudukları sınıfa göre "Mesleki Deneyim Kazanma ve Mesleki Eğitim İmkânları" olmak üzere her iki faktör içinde anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir ($p<0,05$). Bununla beraber her iki faktörün genel anlamlılık düzeyine bakıldığında da öğrencilerin uygulama oteli algılarında okudukları sınıfa göre anlamlı bir farklılığın olduğu görülmüştür ($p<0,05$).

Sonuç olarak araştırmanın H_4 hipotezi "Ön lisans eğitimi alan turizm öğrencilerinin uygulama oteli algıları arasında okudukları sınıfa göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır" kabul edilmiştir.

Her iki faktör için yapılan bu analizin daha açıklayıcı olması bakımından anket formunda yer alan bütün ifadeler de Mann-Whitney U Testi uygulanmış ve elde edilen bulgular Tablo 20'de verilmiştir.

Tablo 20: Ön Lisans Öğrencilerinin Uygulama Oteline İlişkin Algılarının Okudukları Sınıfa Göre Farklılaşma Durumu

İFADELER	M.W.U	Z	p
Mesleki Deneyim Kazanma			
Uygulama otelinde çalışmak departmanlar arasındaki ilişkiler hakkında bilgi sahibi olmamı sağlar.	18021,000	-2,308	0,021
Uygulama otelinde çalışmak iletişim becerilerimin gelişmesini sağlar.	17210,000	-3,065	0,002
Uygulama otelinde çalışmak karşılaşılabilecek olağanüstü durumlar (misafirin vefat etmesi, yangın, deprem vb.) karşısında yapılan/yapılacak işlemler hakkında bilgi sahibi olmamı sağlar.	18328,500	-1,995	0,046
Uygulama otelinde çalışmak turizm sektöründe çalışmaya yönelik özgüvenimi olumlu etkiler.	16382,500	-3,852	0,000
Uygulama otelinde çalışmak yönetsel becerilerimin gelişmesini sağlar.	18113,500	-2,210	0,027
Uygulama otelinde çalışmak birimde çalışan usta öğreticiler sayesinde mesleki becerileri ve mesleğin inceliklerini öğrenmemi kolaylaştırır.	17395,000	-2,877	0,004
Uygulama otelinde çalışmak sektörel hiyerarşiyi tanımamı sağlar.	16923,000	-3,237	0,001
Uygulama otelinde çalışmak meslek hayatımda kullanacağım yazılım / donanım / ekipmanı vb. tanımamı sağlar.	16721,000	-3,471	0,001
Uygulama otelinde çalışmak mesleğim hakkındaki teorik bilgimi pekiştirmemi sağlar.	17365,500	-2,928	0,003
Uygulama otelinde çalışmak mesleki öğretim materyallerini verimli bir şekilde kullanmamı sağlar.	17041,000	-3,182	0,001
Uygulama otelinde çalışmak öğrenim hayatım	19080,500	-1,304	0,192

bittiğinde turizm sektöründe kariyer yapmama olanak sağlar.			
Mesleki Eğitim İmkânları			
Mezun olabilmek için uygulama otelinde belirli bir süre çalışma zorunluluğumun olması öğrenme sürecime katkı sağlar.	20138,000	-0,361	0,718
Uygulama otelinde çalışmak mesleki deneyim kazanabilmem açısından fayda sağlar.	17651,500	-2,720	0,007
Meslek Yüksekokulu öğrencilerine uygulama otelinde staj yapma imkanı verilmelidir.	19699,500	-0,852	0,394
Uygulama otelinde çalışmak mesleki becerilerimi geliştirmemi sağlar.	17719,500	-2,619	0,009
Meslek Yüksekokuluna bağlı uygulama otelinin olması meslek yüksekokulunun öğretim kalitesini olumlu etkiler.	17153,500	-3,085	0,002
Uygulama otelinde staj yapma imkânının olması staj yeri bulma konusundaki kaygımı ortadan kaldırır.	18073,500	-2,258	0,024
Başka bir işletmede staj yapmaktansa uygulama otelinde staj yapmayı tercih ederim.	18872,500	-1,458	0,145

*** $p < 0,05$**

Tablo 20'ye göre turizm öğrencilerinin uygulama oteli algıları "Mesleki Deneyim Kazanma" faktöründeki 10 ifade ile "Mesleki Eğitim İmkânları" faktöründeki 4 ifade de okudukları sınıf değişkenine göre %5 anlamlılık düzeyinde bir farklılık göstermiştir ($p < 0,05$). Öte yandan birinci faktörde 1 ifade ve ikinci faktörde 3 ifade için anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmüştür ($p > 0,05$).

Söz konusu farklılıklar "Mesleki Deneyim Kazanma" faktörü açısından değerlendirildiğinde; "Uygulama otelinde çalışmak departmanlar arasındaki ilişkiler hakkında bilgi sahibi olmamı sağlar, uygulama otelinde çalışmak iletişim becerilerimin gelişmesini sağlar, uygulama otelinde çalışmak karşılaşılabilecek olağanüstü durumlar (misafirin vefat etmesi, yangın, deprem vb.) karşısında yapılan/yapılacak işlemler hakkında bilgi sahibi olmamı sağlar, uygulama otelinde çalışmak turizm sektöründe çalışmaya yönelik özgüvenimi olumlu etkiler, uygulama otelinde çalışmak yönetsel becerilerimin gelişmesini sağlar, uygulama otelinde çalışmak birimde çalışan usta öğreticiler sayesinde mesleki becerileri ve mesleğin

inceliklerini öğrenmemi kolaylaştırır, uygulama oteline çalışmak sektörel hiyerarşiyi tanımamı sağlar, uygulama oteline çalışmak meslek hayatımda kullanacağım yazılım / donanım / ekipmanı vb. tanımamı sağlar, uygulama oteline çalışmak mesleğim hakkındaki teorik bilgimi pekiştirmemi sağlar, uygulama oteline çalışmak mesleki öğretim materyallerini verimli bir şekilde kullanmamı sağlar." ifadeleri ile okudukları sınıf değişkeni arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmüştür ($p<0,05$). Geriye kalan 1 ifade için herhangi bir farklılık tespit edilmemiştir.

Söz konusu farklılıklar "Mesleki Eğitim İmkânları" faktörü açısından değerlendirildiğinde; "Uygulama oteline çalışmak mesleki deneyim kazanabilmem açısından fayda sağlar, uygulama oteline çalışmak mesleki becerilerimi geliştirmemi sağlar, Meslek Yüksekokuluna bağlı uygulama otelinin olması meslek yüksekokulunun öğretim kalitesini olumlu etkiler, uygulama oteline staj yapma imkânının olması staj yeri bulma konusundaki kaygımı ortadan kaldırır." ifadeleri ile okudukları sınıf değişkeni arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmüştür ($p<0,05$). Geriye kalan 3 ifade için herhangi bir farklılık tespit edilmemiştir.

5.3.4. Ön Lisans Öğrencilerinin Uygulama Oteline İlişkin Algılarının Turizm Sektöründe Deneyim Sahibi Olma Durumlarına Göre Farklılaşma Durumu

Araştırmaya katılan ön lisans turizm öğrencilerinin uygulama oteline ilişkin algılarının turizm sektöründe deneyim sahibi olma durumlarına göre %5 anlamlılık düzeyinde bir farklılık gösterip göstermediğini anlamak amacıyla Mann-Whitney U Testi uygulanmış ve elde edilen bulgular Tablo 21'de verilmiştir.

Tablo 21: Ön Lisans Öğrencilerinin Uygulama Oteline İlişkin Algılarının Turizm Sektöründe Deneyim Sahibi Olma Durumlarına Göre Farklılaşma Durumu

Faktörler	Turizm Sektöründe Deneyim Sahibi Olma	n	Sıra Ortalaması	M.W.U	Z	p
Faktör 1 (Mesleki Deneyim Kazanma)	Evet, Sahibim	153	204,17	19252,00 0	-0,090	0,929
	Hayır, Sahip Değilim	253	203,09			

Faktör 2 (Mesleki Eğitim İmkânları)	Evet, Sahibim	153	211,78	18087,50 0	-1,109	0,267
	Hayır, Sahip Değilim	253	198,49			
Genel Ortalama		406		18669,75 0	-0,599	0,598

**p<0,05*

Tablo 21'e göre öğrencilerin uygulama oteli algılarında turizm sektöründe herhangi bir deneyime sahip olma durumlarına göre "Mesleki Deneyim Kazanma ve Mesleki Eğitim İmkânları" olmak üzere her iki faktör içinde anlamlı bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$). Bununla beraber her iki faktörün genel anlamlılık düzeyine bakıldığında da öğrencilerin uygulama oteli turizm sektöründe deneyim sahibi olma durumlarına göre anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmüştür ($p>0,05$).

Sonuç olarak araştırmanın H_5 hipotezi "Ön lisans eğitimi alan turizm öğrencilerinin uygulama oteli algıları arasında turizm sektöründeki mesleki deneyimlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır" reddedilmiştir.

5.3.5. Ön Lisans Öğrencilerinin Uygulama Oteline İlişkin Algılarının Uygulama Otelinde Çalışma Durumlarına Göre Farklılaşma Durumu

Araştırmaya katılan ön lisans turizm öğrencilerinin uygulama oteline ilişkin algılarının uygulama otelinde çalışma durumlarına göre %5 anlamlılık düzeyinde bir farklılık gösterip göstermediğini anlamak amacıyla Mann-Whitney U Testi uygulanmış ve elde edilen bulgular Tablo 22'de verilmiştir.

Tablo 22: Ön Lisans Öğrencilerinin Uygulama Oteline İlişkin Algılarının Uygulama Otelinde Çalışma Durumlarına Göre Farklılaşma Durumu

Faktörler	Uygulama Otelinde Çalışma Durumu	n	Sıra Ortalaması	M.W.U	Z	p
Faktör 1 (Mesleki Deneyim Kazanma)	Evet, Çalıştım	88	214,18	13052,500	-0,967	0,333
	Hayır, Çalışmadım	318	200,55			
Faktör 2 (Mesleki Eğitim İmkânları)	Evet, Çalıştım	88	218,45	12676,500	-1,354	0,176
	Hayır, Çalışmadım	318	199,36			
Genel Ortalama		406		12864,500	-1,160	0,254

**p<0,05*

Tablo 22'ye göre öğrencilerin uygulama oteli algılarında uygulama otelinde çalışma durumlarına göre "Mesleki Deneyim Kazanma ve Mesleki Eğitim İmkânları" olmak üzere her iki faktör içinde anlamlı bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$). Bununla beraber her iki faktörün genel anlamlılık düzeyine bakıldığında da öğrencilerin uygulama oteli algıları ile uygulama otelinde çalışma durumlarına göre anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmüştür ($p>0,05$).

Sonuç olarak araştırmanın H_6 hipotezi "Ön lisans eğitimi alan turizm öğrencilerinin uygulama oteli algıları arasında uygulama otelinde çalışma durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır" reddedilmiştir.

5.3.6. Ön Lisans Öğrencilerinin Uygulama Oteline İlişkin Algılarının Okudukları Üniversiteye Göre Farklılaşma Durumu

Araştırmaya katılan ön lisans turizm öğrencilerinin uygulama oteline ilişkin algılarının okudukları üniversiteye göre %5 anlamlılık düzeyinde bir farklılık gösterip göstermediğini anlamak amacıyla Mann-Whitney U Testi uygulanmış ve elde edilen bulgular Tablo 23'te verilmiştir.

Tablo 23: Ön Lisans Öğrencilerinin Uygulama Oteline İlişkin Algılarının Okudukları Üniversiteye Göre Farklılaşma Durumu

Faktörler	Bağlı Olunan Üniversite	n	Sıra Ortalaması	M.W.U	Z	p
Faktör 1 (Mesleki Deneyim Kazanma)	Gaziantep Üniversitesi	259	205,03	18640,500	-0,350	0,727
	Adıyaman Üniversitesi	147	200,81			
Faktör 2 (Mesleki Eğitim İmkânları)	Gaziantep Üniversitesi	259	203,45	19023,500	-0,011	0,991
	Adıyaman Üniversitesi	147	203,59			
Genel Ortalama		406		18832,000	-0,180	0,859

* $p<0,05$

Tablo 23'e göre öğrencilerin uygulama oteli algılarında okudukları üniversiteye göre "Mesleki Deneyim Kazanma ve Mesleki Eğitim İmkânları" olmak üzere her iki faktör içinde anlamlı bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$). Bununla beraber her iki faktörün genel anlamlılık düzeyine bakıldığında da

öğrencilerin uygulama oteli algıları ile okudukları üniversite arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmüştür ($p>0,05$).

Sonuç olarak araştırmanın H_7 hipotezi "Ön lisans eğitimi alan turizm öğrencilerinin uygulama oteli algıları arasında okudukları üniversiteye göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır" reddedilmiştir.

5.3.7. Ön Lisans Öğrencilerinin Uygulama Oteline İlişkin Algılarının Okudukları Bölüme Göre Farklılaşma Durumu

Araştırmaya katılan ön lisans turizm öğrencilerinin uygulama oteline ilişkin algılarının okudukları bölüme göre %5 anlamlılık düzeyinde bir farklılık gösterip göstermediğini anlamak amacıyla Mann-Whitney U Testi uygulanmış ve elde edilen bulgular Tablo 24'te verilmiştir.

Tablo 24: Ön Lisans Öğrencilerinin Uygulama Oteline İlişkin Algılarının Okudukları Bölüme Göre Farklılaşma Durumu

Faktörler	Bölüm	n	Sıra Ortalaması	M.W.U	Z	p
Faktör 1 (Mesleki Deneyim Kazanma)	Otel, Lokanta ve İkram hizmetleri	304	194,41	12742,000	-2,701	0,007
	Seyahat, Turizm ve Eğlence Hizmetleri	102	230,58			
Faktör 2 (Mesleki Eğitim İmkânları)	Otel, Lokanta ve İkram Hizmetleri	304	194,60	12799,000	-2,646	0,008
	Seyahat, Turizm ve Eğlence Hizmetleri	102	230,02			
Genel Ortalama		406		12761,500	-2,673	0,007

*** $p<0,05$**

Tablo 24'e göre turizm öğrencilerinin uygulama oteli algılarında okudukları bölüme göre "Mesleki Deneyim Kazanma" ve "Mesleki Eğitim İmkânları" olmak üzere her iki faktör içinde anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir ($p<0,05$). Bununla beraber her iki faktörün genel anlamlılık düzeyine bakıldığında da öğrencilerin uygulama oteli algılarında okudukları bölüme göre anlamlı bir farklılığın olduğu görülmüştür ($p<0,05$).

Sonuç olarak araştırmanın H_8 hipotezi "Ön lisans eğitimi alan turizm öğrencilerinin uygulama oteli algıları arasında okudukları bölüme göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır" kabul edilmiştir.

Her iki faktör için yapılan bu analizin daha açıklayıcı olması bakımından anket formunda yer alan bütün ifadelere de Mann-Whitney U Testi uygulanmış ve elde edilen bulgular Tablo 25'te verilmiştir.

Tablo 25: Ön Lisans Öğrencilerinin Uygulama Oteline İlişkin Algılarının Okudukları Bölüme Göre Farklılaşma Durumu

İFADELER	M.W.U	Z	p
Mesleki Deneyim Kazanma			
Uygulama otelinde çalışmak departmanlar arasındaki ilişkiler hakkında bilgi sahibi olmamı sağlar.	13447,500	-2,165	0,030
Uygulama otelinde çalışmak iletişim becerilerimin gelişmesini sağlar.	14136,500	-1,447	0,148
Uygulama otelinde çalışmak karşılaşılabilecek olağanüstü durumlar (misafirin vefat etmesi, yangın, deprem vb.) karşısında yapılan/yapılacak işlemler hakkında bilgi sahibi olmamı sağlar.	13292,000	-2,293	0,022
Uygulama otelinde çalışmak turizm sektöründe çalışmaya yönelik özgüvenimi olumlu etkiler.	13040,000	-2,625	0,009
Uygulama otelinde çalışmak yönetsel becerilerimin gelişmesini sağlar.	14191,500	-1,374	0,170
Uygulama otelinde çalışmak birimde çalışan usta öğreticiler sayesinde mesleki becerileri ve mesleğin inceliklerini öğrenmemi kolaylaştırır.	12935,500	-2,702	0,007
Uygulama otelinde çalışmak sektörel hiyerarşiyi tanımamı sağlar.	12615,000	-2,973	0,003
Uygulama otelinde çalışmak meslek hayatımda kullanacağım yazılım / donanım / ekipmanı vb. tanımamı sağlar.	13051,000	-2,564	0,010
Uygulama otelinde çalışmak mesleğim hakkındaki teorik bilgimi pekiştirmemi sağlar.	13191,000	-2,453	0,014

Uygulama otelinde çalışmak mesleki öğretim materyallerini verimli bir şekilde kullanmamı sağlar.	14065,000	-1,505	0,132
Uygulama otelinde çalışmak öğrenim hayatım bittiğinde turizm sektöründe kariyer yapmama olanak sağlar.	14327,500	-1,206	0,228
Mesleki Eğitim İmkânları			
Mezun olabilmek için uygulama otelinde belirli bir süre çalışma zorunluluğumun olması öğrenme sürecime katkı sağlar.	14944,000	-0,573	0,566
Uygulama otelinde çalışmak mesleki deneyim kazanabilmem açısından fayda sağlar.	12484,500	-3,268	0,001
Meslek Yüksekokulu öğrencilerine uygulama otelinde staj yapma imkanı verilmelidir.	11606,500	-4,527	0,000
Uygulama otelinde çalışmak mesleki becerilerimi geliştirmemi sağlar.	12671,000	-3,024	0,002
Meslek Yüksekokuluna bağlı uygulama otelinin olması meslek yüksekokulunun öğretim kalitesini olumlu etkiler.	12425,000	-3,225	0,001
Uygulama otelinde staj yapma imkânının olması staj yeri bulma konusundaki kaygımı ortadan kaldırır.	13458,000	-2,152	0,031
Başka bir işletmede staj yapmaktansa uygulama otelinde staj yapmayı tercih ederim.	15329,500	-0,175	0,861

*** $p<0,05$**

Tablo 25'e göre ön lisans eğitimi alan turizm öğrencilerinin uygulama oteli algıları "Mesleki Deneyim Kazanma" faktöründeki 7 ifade ile "Mesleki Eğitim İmkânları" faktöründeki 5 ifade de okudukları bölüm değişkenine göre %5 anlamlılık düzeyinde bir farklılık göstermiştir ($p<0,05$). Öte yandan birinci faktörde 4 ifade ve ikinci faktörde 2 ifade için herhangi bir anlamlı farklılığın olmadığı görülmüştür ($p>0,05$).

Bu farklılıklar birinci faktör açısından değerlendirildiğinde; "Uygulama otelinde çalışmak departmanlar arasındaki ilişkiler hakkında bilgi sahibi olmamı sağlar, uygulama otelinde çalışmak karşılaşılabilecek olağanüstü durumlar (misafirin vefat etmesi, yangın, deprem vb.) karşısında yapılan/yapılacak işlemler hakkında

bilgi sahibi olmamı sağlar, uygulama otelinde çalışmak turizm sektöründe çalışmaya yönelik özgüvenimi olumlu etkiler, uygulama otelinde çalışmak birimde çalışan usta öğreticiler sayesinde mesleki becerileri ve mesleğin inceliklerini öğrenmemi kolaylaştırır, uygulama otelinde çalışmak sektörel hiyerarşiyi tanımamı sağlar, uygulama otelinde çalışmak meslek hayatımda kullanacağım yazılım / donanım / ekipmanı vb. tanımamı sağlar, uygulama otelinde çalışmak mesleğim hakkındaki teorik bilgimi pekiştirmemi sağlar." ifadeleri ile okudukları bölüm değişkeni arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmüştür ($p<0,05$). Geriye kalan 4 ifade için herhangi bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir.

Anlamlı bir farklılık gösteren ifadeler ikinci faktör açısından değerlendirildiğinde; "Uygulama otelinde çalışmak mesleki deneyim kazanabilmem açısından fayda sağlar, Meslek Yüksekokulu öğrencilerine uygulama otelinde staj yapma imkânı verilmelidir, uygulama otelinde çalışmak mesleki becerilerimi geliştirmemi sağlar, Meslek Yüksekokuluna bağlı uygulama otelinin olması meslek yüksekokulunun öğretim kalitesini olumlu etkiler, uygulama otelinde staj yapma imkânının olması staj yeri bulma konusundaki kaygımı ortadan kaldırır." ifadeleri ile okudukları bölüm değişkeni arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmüştür ($p<0,05$). Geriye kalan 2 ifade için herhangi bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir.

5.3.8. Ön Lisans Öğrencilerinin Uygulama Oteline İlişkin Algılarının Okudukları Programa Göre Farklılaşma Durumu

Araştırmaya katılan ön lisans turizm öğrencilerinin uygulama oteline ilişkin algılarının okudukları bölüme göre %5 anlamlılık düzeyinde bir farklılık gösterip göstermediğini anlamak amacıyla Kruskal Wallis H Testi uygulanmış ve elde edilen bulgular Tablo 26'te verilmiştir.

Tablo 26: Ön Lisans Öğrencilerinin Uygulama Oteline İlişkin Algılarının Okudukları Programa Göre Farklılaşma Durumu

Faktörler	Program	n	Sıra Ortalaması	Kruskal Wallis H	p
Faktör 1 (Mesleki Deneyim Kazanma)	Aşçılık Programı	163	198,07	14,372	0,001
	Otel İşletmeciliği Programı	147	184,62		
	Seyahat Hizmetleri Programı	96	241,63		
Faktör 2 (Mesleki Eğitim İmkânları)	Aşçılık Programı	163	197,63	10,308	0,006
	Otel İşletmeciliği Programı	147	188,36		
	Seyahat Hizmetleri Programı	96	236,15		
Genel Ortalama		406		12,340	0,003

**p<0,05*

Tablo 26'a göre turizm öğrencilerinin uygulama oteli algılarında okudukları programa göre "Mesleki Deneyim Kazanma" ve "Mesleki Eğitim İmkânları" olmak üzere her iki faktör içinde anlamlı bir farklılığın olduğu görülmüştür ($p<0,05$). Bununla beraber her iki faktörün genel anlamlılık düzeyine bakıldığında da öğrencilerin uygulama oteli algılarında okudukları programa göre anlamlı bir farklılığın olduğu görülmüştür ($p<0,05$).

Sonuç olarak araştırmanın H_9 hipotezi "Ön lisans eğitimi alan turizm öğrencilerinin uygulama oteli algıları arasında okudukları programa göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır" kabul edilmiştir.

Her iki faktör için yapılan bu analizin daha açıklayıcı olması bakımından anket formunda yer alan bütün ifadeler de Kruskal Wallis H Testi uygulanmış ve elde edilen bulgular Tablo 27'de verilmiştir.

Tablo 27: Ön Lisans Öğrencilerinin Uygulama Oteline İlişkin Algılarının Okudukları Programa Göre Farklılaşma Durumu

İFADELER	Kruskal Wallis H	p
Mesleki Deneyim Kazanma		
Uygulama otelinde çalışmak departmanlar arasındaki ilişkiler hakkında bilgi sahibi olmamı sağlar.	8,654	0,013
Uygulama otelinde çalışmak iletişim becerilerimin gelişmesini sağlar.	4,169	0,124
Uygulama otelinde çalışmak karşılaşılabilecek olağanüstü durumlar (misafirin vefat etmesi, yangın, deprem vb.) karşısında yapılan/yapılacak işlemler hakkında bilgi sahibi olmamı sağlar.	9,118	0,010
Uygulama otelinde çalışmak turizm sektöründe çalışmaya yönelik özgüvenimi olumlu etkiler.	10,597	0,005
Uygulama otelinde çalışmak yönetsel becerilerimin gelişmesini sağlar.	5,212	0,074
Uygulama otelinde çalışmak birimde çalışan usta öğreticiler sayesinde mesleki becerileri ve mesleğin inceliklerini öğrenmemi kolaylaştırır.	9,661	0,008
Uygulama otelinde çalışmak sektörel hiyerarşiyi tanımamı sağlar.	17,547	0,000
Uygulama otelinde çalışmak meslek hayatımda kullanacağım yazılım / donanım / ekipmanı vb. tanımamı sağlar.	11,003	0,004
Uygulama otelinde çalışmak mesleğim hakkındaki teorik bilgimi pekiştirmemi sağlar.	11,196	0,004
Uygulama otelinde çalışmak mesleki öğretim materyallerini verimli bir şekilde kullanmamı sağlar.	5,795	0,055
Uygulama otelinde çalışmak öğrenim hayatım bittiğinde turizm sektöründe kariyer yapmama olanak sağlar.	7,810	0,020
Mesleki Eğitim İmkânları		
Mezun olabilmek için uygulama otelinde belirli bir süre çalışma zorunluluğumun olması öğrenme sürecime katkı sağlar.	2,124	0,346

Uygulama otelinde çalışmak mesleki deneyim kazanabilmem açısından fayda sağlar.	14,206	0,001
Meslek Yüksekokulu öğrencilerine uygulama otelinde staj yapma imkanı verilmelidir.	27,445	0,000
Uygulama otelinde çalışmak mesleki becerilerimi geliştirmemi sağlar.	14,437	0,001
Meslek Yüksekokuluna bağlı uygulama otelinin olması meslek yüksekokulunun öğretim kalitesini olumlu etkiler.	13,446	0,001
Uygulama otelinde staj yapma imkânının olması staj yeri bulma konusundaki kaygımı ortadan kaldırır.	8,368	0,015
Başka bir işletmede staj yapmaktansa uygulama otelinde staj yapmayı tercih ederim.	9,051	0,011

*** $p<0,05$**

Tablo 27'ye göre ön lisans eğitimi alan turizm öğrencilerinin uygulama oteli algıları "Mesleki Deneyim Kazanma" faktöründeki 8 ifade ile "Mesleki Eğitim İmkânları" faktöründeki 6 ifade de okudukları program değişkenine göre %5 anlamlılık düzeyinde bir farklılığın olduğu görülmüştür ($p<0,05$). Öte yandan birinci faktördeki 3 ifade ve ikinci faktördeki 1 ifade için anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmüştür ($p>0,05$).

Kruskal Wallis H testine göre anlamlı bir farklılığın bulunduğu ifadelere birinci faktör açısından bakıldığında; "Uygulama otelinde çalışmak departmanlar arasındaki ilişkiler hakkında bilgi sahibi olmamı sağlar, uygulama otelinde çalışmak karşılaşılabilecek olağanüstü durumlar (misafirin vefat etmesi, yangın, deprem vb.) karşısında yapılan/yapılacak işlemler hakkında bilgi sahibi olmamı sağlar, uygulama otelinde çalışmak turizm sektöründe çalışmaya yönelik özgüvenimi olumlu etkiler, uygulama otelinde çalışmak birimde çalışan usta öğreticiler sayesinde mesleki becerileri ve mesleğin inceliklerini öğrenmemi kolaylaştırır, uygulama otelinde çalışmak sektörel hiyerarşiyi tanımamı sağlar, uygulama otelinde çalışmak meslek hayatımda kullanacağım yazılım / donanım / ekipmanı vb. tanımamı sağlar, uygulama otelinde çalışmak mesleğim hakkındaki teorik bilgimi pekiştirmemi sağlar, uygulama otelinde çalışmak öğrenim hayatım bittiğinde turizm sektöründe kariyer yapmama olanak sağlar." ifadeleri ile okudukları program değişkeni arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmüştür ($p<0,05$). Geriye kalan 3 ifade için herhangi bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir.

Kruskal Wallis H testine göre anlamlı bir farklılığın bulunduğu ifadelere ikinci faktör açısından bakıldığında ise; "Uygulama otelinde çalışmak mesleki deneyim kazanabilmem açısından fayda sağlar, Meslek Yüksekokulu öğrencilerine uygulama otelinde staj yapma imkânı verilmelidir, uygulama otelinde çalışmak mesleki becerilerimi geliştirmemi sağlar, Meslek Yüksekokuluna bağlı uygulama otelinin olması meslek yüksekokulunun öğretim kalitesini olumlu etkiler, uygulama otelinde staj yapma imkânının olması staj yeri bulma konusundaki kaygımı ortadan kaldırır, başka bir işletmede staj yapmaktansa uygulama otelinde staj yapmayı tercih ederim." ifadeleri ile okudukları program değişkeni arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmüştür ($p<0,05$). Geriye kalan 1 ifade için herhangi bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir.

5.4. Ön Lisans Öğrencilerine Göre Uygulama Otelinin Avantajlarını Belirlemeye Yönelik Bulgular

Araştırmada kullanılan anket formunda turizm öğrencilerine "Aşağıda sıralanan uygulama oteli avantajlarından size göre en önemlilerini işaretleyiniz" ifadesi yöneltilmiş ve "Maddi kazanç sağlaması (Kısmi zamanlı öğrenci olarak çalışma karşılığında ücret alma durumu)", "staj yapma imkânı sağlaması", "mezuniyet sonrası uygulama otelinde personel olarak çalışma imkânı", "derslerin uygulama kısımlarını gerçekleştirebilecek imkânlar sağlaması" olmak üzere 4 avantajdan istediklerini seçmeleri istenmiş ve elde edilen bulgular Tablo 28'de verilmiştir.

Tablo 28: Uygulama Oteli Avantajlarının Frekans ve Yüzde Analizi Bulguları

Uygulama Oteli Avantajları			
		n	%
Derslerin Uygulama Kısımlarını Gerçekleştirme İmkânı Sağlaması	Evet	215	53,0
	Hayır	191	47,0
Toplam		406	100
Maddi Kazanç Sağlaması	Evet	189	46,6
	Hayır	217	53,4

Toplam		406	100
Staj Yapma İmkânı Sağlaması	Evet	161	39,7
	Hayır	245	60,3
Toplam		406	100
Mezuniyet Sonrası Personel Olarak Çalışma İmkânı Sağlaması	Evet	144	35,5
	Hayır	262	64,5
Toplam		406	100

Tablo 28'e göre öğrencilerin %53'ü uygulama oteli avantajlarından "derslerin uygulama kısımlarını gerçekleştirebilecek imkânlar sağlaması" ifadesini seçerken %47'si ise bu seçeneğe katılmadıklarını ifade etmişlerdir. Öğrencilerin %46,6'sı "maddi kazanç sağlaması" ifadesini seçerken %53,4'ü bu ifadeye katılmadıklarını, %39,7'si "staj yapma imkânı sağlaması" ifadesini seçerken %60,3'ü bu ifadeye katılmadıklarını, %35,5'i "mezuniyet sonrası personel olarak çalışma imkânı sağlaması" ifadesini seçerken %64,5'i bu ifadeye katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

5.5. Araştırma Hipotezlerinin Kabul-Red Durumları

Araştırma hipotezlerinin faktörler itibarıyla kabul-red durumları Tablo 29'de verilmiştir.

Tablo 29: Araştırma Hipotezlerinin Her Bir Faktör Açısından Kabul-Red Durumları

Değişkenler	Faktörler	Hipotezler	Kabul-Red Durumları
Araştırmanın Temel Hipotezi		H₁: Ön lisans eğitimi alan turizm öğrencilerinin uygulama oteli algıları olumlu yöndedir.	Kabul Edildi
Cinsiyet	Mesleki Deneyim Kazanma Faktörü	H₂: Ön lisans eğitimi alan turizm öğrencilerinin uygulama oteli algıları arasında cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır.	Kabul Edildi
	Mesleki Eğitim İmkânları Faktörü		Kabul Edildi

Mezun Olunan Lise	Mesleki Deneyim Kazanma Faktörü	H₃: Ön lisans eğitimi alan turizm öğrencilerinin uygulama oteli algıları arasında mezun oldukları lise türüne göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır.	Reddedildi
	Mesleki Eğitim İmkânları Faktörü		Reddedildi
Sınıf	Mesleki Deneyim Kazanma Faktörü	H₄: Ön lisans eğitimi alan turizm öğrencilerinin uygulama oteli algıları arasında okudukları sınıfa göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır.	Kabul Edildi
	Mesleki Eğitim İmkânları Faktörü		Kabul Edildi
Turizm Sektöründe ki Mesleki Deneyim	Mesleki Deneyim Kazanma Faktörü	H₅: Ön lisans eğitimi alan turizm öğrencilerinin uygulama oteli algıları arasında turizm sektöründeki mesleki deneyimlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır.	Reddedildi
	Mesleki Eğitim İmkânları Faktörü		Reddedildi
Uygulama Otelinde Çalışma Durumu	Mesleki Deneyim Kazanma Faktörü	H₆: Ön lisans eğitimi alan turizm öğrencilerinin uygulama oteli algıları arasında uygulama otelinde çalışma durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır.	Reddedildi
	Mesleki Eğitim İmkânları Faktörü		Reddedildi
Bağlı Olunan Üniversite	Mesleki Deneyim Kazanma Faktörü	H₇: Ön lisans eğitimi alan turizm öğrencilerinin uygulama oteli algıları arasında okudukları üniversiteye göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır.	Reddedildi
	Mesleki Eğitim İmkânları Faktörü		Reddedildi
Okunan Bölüm	Mesleki Deneyim Kazanma Faktörü	H₈: Ön lisans eğitimi alan turizm öğrencilerinin uygulama oteli algıları arasında okudukları bölüme göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır.	Kabul Edildi
	Mesleki Eğitim İmkânları Faktörü		Kabul Edildi
Okunan Program	Mesleki Deneyim Kazanma Faktörü	H₉: Ön lisans eğitimi alan turizm öğrencilerinin uygulama oteli algıları arasında okudukları programa göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır.	Kabul Edildi
	Mesleki Eğitim İmkânları Faktörü		Kabul Edildi

Tablo 29'a göre araştırmanın H_1 hipotezi "ön lisans eğitimi alan turizm öğrencilerinin uygulama oteli algıları olumlu yöndedir.", H_2 hipotezi "ön lisans eğitimi alan turizm öğrencilerinin uygulama oteli algıları arasında cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık vardır.", H_4 hipotezi "ön lisans eğitimi alan turizm öğrencilerinin uygulama oteli algıları arasında okudukları sınıfa göre anlamlı bir farklılık vardır." H_8 hipotezi "ön lisans eğitimi alan turizm öğrencilerinin uygulama oteli algıları arasında okudukları bölüme göre anlamlı bir farklılık vardır." ve H_9 hipotezi "ön lisans eğitimi alan turizm öğrencilerinin uygulama oteli algıları arasında okudukları programa göre anlamlı bir farklılık vardır." kabul edilmiştir.

Öte yandan araştırmanın H_3 hipotezi "ön lisans eğitimi alan turizm öğrencilerinin uygulama oteli algıları arasında mezun oldukları lise türüne göre anlamlı bir farklılık vardır.", H_5 hipotezi "ön lisans eğitimi alan turizm öğrencilerinin uygulama oteli algıları arasında turizm sektöründeki mesleki deneyimlerine göre anlamlı bir farklılık vardır.", H_6 hipotezi "ön lisans eğitimi alan turizm öğrencilerinin uygulama oteli algıları arasında uygulama otelinde çalışma durumlarına göre anlamlı bir farklılık vardır." ve H_7 hipotezi "ön lisans eğitimi alan turizm öğrencilerinin uygulama oteli algıları arasında okudukları üniversiteye göre anlamlı bir farklılık vardır." reddedilmiştir.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Bu araştırmada Gaziantep Üniversitesi Turizm ve Otelcilik Meslek Yüksekokulu ile Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu turizm öğrencilerinin, turizm eğitimde uygulama alanları içerisinde önemli bir yere sahip olan uygulama otellerine yönelik algılarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda elde edilen sonuçlar şunlardır:

- Öğrencilerin %60,3'ünün erkek, %39,7'sinin ise kız olduğu, %80,8'inin Turizm ve Otelcilik Meslek Lisesi, %19,2'sinin ise diğer liselerden mezun olduğu, %52,7'sinin 1.sınıf, %47,3'ünün ise 2.sınıf öğrencisi olduğu, %74,9'unun Otel, Lokanta ve İkram Hizmetleri, %25,1'inin ise Seyahat, Turizm ve Eğlence Hizmetleri bölümünde okuduğu tespit edilmiştir.
- Öğrencilerin uygulama oteline yönelik algılarının belirlenmesi amacıyla uygulanan ölçeğin boyutlarını belirlemek amacıyla faktör analizi yapılmıştır. Faktör analizi sonucunda toplamda 18 ifadenin, 11 ifadesinden oluşan "Mesleki Deneyim Kazanma" ve 7 ifadesinden oluşan "Mesleki Eğitim İmkânları" olmak üzere 2 boyuttan oluştuğu ve toplam varyansın %58,590'ını açıkladığı tespit edilmiştir.
- Araştırmaya katılan öğrencilere "Sizce Turizm Eğitimi Verilen Her Meslek Yüksek Okulunda Uygulama Oteli Olmalı Mıdır?" sorusu yöneltilmiş ve sonuç olarak %90,4 oranında "Evet" yanıtı alınmıştır. Öğrencilerin uygulama oteli algılarının ağırlıklı olarak olumlu yönde olduğu tespit edilmiştir. Buradan hareketle turizm eğitimi verilen her meslek yüksekokulunda uygulama oteli olmalıdır sonucuna ulaşılabilir.
- Araştırmaya katılan öğrencilerin uygulama oteli algılarının olumlu veya olumsuz yönde olduğunu belirlemek amacıyla anket formunda yer alan ifadelerin aritmetik ortalamalarına bakılmıştır. Buna göre aritmetik ortalamaların isabet ettiği değerlere bakıldığında, bütün ifadelerin aritmetik

ortalama sonuçlarının olumlu yönde olduğu tespit edilmiştir. Dolayısıyla ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin uygulama oteli algıları olumludur sonucuna ulaşılmıştır.

- Ön lisans eğitimi alan turizm öğrencilerinin uygulama oteli algılarında cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığının araştırıldığı analiz sonucunda; "Mesleki Deneyim Kazanma" ve "Mesleki Eğitim İmkânları" olmak üzere her iki faktör için de anlamlı bir farklılığın olduğu tespit edilmiştir. Erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre uygulama oteline karşı daha olumlu algılar sergilediği tespit edilmiştir.
- Ön lisans eğitimi alan turizm öğrencilerinin uygulama oteli algılarında mezun oldukları lise türüne göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığının araştırıldığı analiz sonucunda; "Mesleki Deneyim Kazanma" ve "Mesleki Eğitim İmkânları" olmak üzere her iki faktör için de anlamlı bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir. Turizm liselerinden mezun olan öğrenciler ile diğer liselerden mezun olan öğrencilerin uygulama oteli algılarında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir.
- Ön lisans eğitimi alan turizm öğrencilerinin uygulama oteli algılarında okudukları sınıfa göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığının araştırıldığı analiz sonucunda; "Mesleki Deneyim Kazanma" ve "Mesleki Eğitim İmkânları" olmak üzere her iki faktör için de anlamlı bir farklılığın olduğu tespit edilmiştir. İkinci sınıf öğrencilerinin birinci sınıf öğrencilerine göre uygulama oteline karşı daha olumlu algılar sergilediği tespit edilmiştir.
- Ön lisans eğitimi alan turizm öğrencilerinin uygulama oteli algılarında turizm sektöründe deneyim sahibi olma durumlarına göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığının araştırıldığı analiz sonucunda; "Mesleki Deneyim Kazanma" ve "Mesleki Eğitim İmkânları" olmak üzere her iki faktör için de anlamlı bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir. Turizm sektöründe deneyim sahibi olan öğrenciler ile deneyim sahibi olmayan öğrencilerin uygulama oteli algılarında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir.
- Ön lisans eğitimi alan turizm öğrencilerinin uygulama oteli algılarında uygulama otelinde çalışma durumlarına göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığının araştırıldığı analiz sonucunda; "Mesleki Deneyim Kazanma" ve

"Mesleki Eğitim İmkânları" olmak üzere her iki faktör için de anlamlı bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir. Uygulama otelinde çalışan öğrenciler ile çalışmayan öğrencilerin uygulama oteli algılarında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir.

- Ön lisans eğitimi alan turizm öğrencilerinin uygulama oteli algılarında okudukları üniversiteye göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığının araştırıldığı analiz sonucunda; "Mesleki Deneyim Kazanma" ve "Mesleki Eğitim İmkânları" olmak üzere her iki faktör için de anlamlı bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir. Gaziantep Üniversitesi Turizm ve Otelcilik Meslek Yüksekokulu'nda turizm eğitimi alan ön lisans öğrencileri ile Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu'nda turizm eğitimi alan ön lisans öğrencilerinin uygulama oteli algılarında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir.
- Ön lisans eğitimi alan turizm öğrencilerinin uygulama oteli algılarında okudukları bölüme göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığının araştırıldığı analiz sonucunda; "Mesleki Deneyim Kazanma" ve "Mesleki Eğitim İmkânları" olmak üzere her iki faktör için de anlamlı bir farklılığın olduğu tespit edilmiştir. Seyahat, Turizm ve Eğlence Hizmetleri bölümünde okuyan öğrencilerin Turizm ve Otelcilik Hizmetleri bölümünde okuyan öğrencilere göre uygulama oteline karşı daha olumlu algılar sergilediği tespit edilmiştir.
- Ön lisans eğitimi alan turizm öğrencilerinin uygulama oteli algılarında okudukları programa göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığının araştırıldığı analiz sonucunda; "Mesleki Deneyim Kazanma" ve "Mesleki Eğitim İmkânları" olmak üzere her iki faktör için de anlamlı bir farklılığın olduğu tespit edilmiştir. Turizm ve Seyahat Hizmetleri programında okuyan öğrencilerin Aşçılık programı ile Turizm ve Otelcilik Hizmetleri programında okuyan öğrencilere göre uygulama oteline karşı daha olumlu algılar sergilediği tespit edilmiştir. Aşçılık programında okuyan öğrencilerin de Turizm ve Otelcilik Hizmetleri programında okuyan öğrencilere göre uygulama oteli karşı daha olumlu algılar sergilediği tespit edilmiştir.

Anket formunda yer alan ifadeler doğrultusunda ulaşılan sonuçlar ise şunlardır;

- Öğrencilerin %42,6'sının "uygulama otelinde çalışmak departmanlar arasındaki ilişkiler hakkında bilgi sahibi olmamı sağlar." ifadesi için "Katılıyorum" seçeneğini seçtikleri tespit edilmiştir. Buradan hareketle öğrencilerin eğitimleri süresince uygulama otelinde çalışmalarının otel departmanlarını daha iyi tanıyabilmeleri için olumlu bir rol oynadığını söylemek mümkün olacaktır.
- Öğrencilerin %43,3'ünün "uygulama otelinde çalışmak iletişim becerilerimin gelişmesini sağlar." ifadesi için "Kesinlikle Katılıyorum" seçeneğini seçtikleri tespit edilmiştir. Buradan hareketle öğrencilerin eğitimleri süresince uygulama otelinde çalışmalarının toplumsal gelişimleri için olumlu bir rol oynadığını söylemek mümkün olacaktır.
- Öğrencilerin %41,1'inin "uygulama otelinde çalışmak karşılaşılabilecek olağanüstü durumlar (misafirin vefat etmesi, yangın, deprem vb.) karşısında yapılan/yapılacak işlemler hakkında bilgi sahibi olmamı sağlar." ifadesi için "Kesinlikle Katılıyorum" seçeneğini seçtikleri tespit edilmiştir. Buradan hareketle öğrencilerin eğitimleri süresince uygulama otelinde çalışmaları oluşabilecek her türlü olağan veya olağanüstü durumlarda ne yapmaları gerektiği hususunda deneyim kazanmalarını sağlayacağından olumlu bir rol oynadığını söylemek mümkün olacaktır.
- Öğrencilerin %43,8'inin "uygulama otelinde çalışmak turizm sektöründe çalışmaya yönelik özgüvenimi olumlu etkiler." ifadesi için "Kesinlikle Katılıyorum" seçeneğini seçtikleri tespit edilmiştir. Buradan hareketle öğrencilerin eğitimleri süresince uygulama otelinde çalışmalarının kişisel gelişimleri ve özgüven kazanımları için olumlu bir rol oynadığını söylemek mümkün olacaktır.
- Öğrencilerin %41,1'inin "uygulama otelinde çalışmak yönetsel becerilerimin gelişmesini sağlar." ifadesi için "Kesinlikle Katılıyorum" seçeneğini seçtikleri tespit edilmiştir. Buradan hareketle öğrencilerin eğitimleri süresince uygulama otelinde çalışmaları kendilerine yönetici vasıflarının kazandırılması ve becerilerinin geliştirilmesini sağlayacağından olumlu bir rol oynadığını söylemek mümkün olacaktır.

- Öğrencilerin %44,8'inin "uygulama otelinde çalışmak birimde çalışan usta öğreticiler sayesinde mesleki becerileri ve mesleğin inceliklerini öğrenmemi kolaylaştırır." ifadesi için "Katılıyorum" seçeneğini seçtikleri tespit edilmiştir. Buradan hareketle öğrencilerin eğitimleri süresince uygulama otelinde çalışmalarının mesleğin incelikleri hakkında tecrübe edinmeleri için olumlu bir rol oynadığını söylemek mümkün olacaktır.
- Öğrencilerin %37,4'ünün "uygulama otelinde çalışmak sektörel hiyerarşiyi tanımamı sağlar." ifadesi için "Katılıyorum" seçeneğini seçtikleri tespit edilmiştir. Buradan hareketle öğrencilerin eğitimleri süresince uygulama otelinde çalışmaları turizm çalışanları arasındaki alt üst ilişkileri hakkında daha deneyimli olmalarını sağlayacağından olumlu bir rol oynadığını söylemek mümkün olacaktır.
- Öğrencilerin %42,1'inin "uygulama otelinde çalışmak meslek hayatımda kullanacağım yazılım / donanım / ekipmanı vb. tanımamı sağlar." ifadesi için "Kesinlikle Katılıyorum" seçeneğini seçtikleri tespit edilmiştir. Buradan hareketle öğrencilerin eğitimleri süresince uygulama otelinde çalışmaları sektörde çalışırken kullanacakları ekipmanları daha yakından tanımalarını sağlayacağından olumlu bir rol oynadığını söylemek mümkün olacaktır.
- Öğrencilerin %42,6'sının "uygulama otelinde çalışmak mesleğim hakkındaki teorik bilgimi pekiştirmemi sağlar." ifadesi için "Kesinlikle Katılıyorum" seçeneğini seçtikleri tespit edilmiştir. Buradan hareketle öğrencilerin eğitimleri süresince uygulama otelinde çalışmaları derslerde aldıkları teorik bilgileri uygulayabilmeleri için olumlu bir rol oynadığını söylemek mümkün olacaktır.
- Öğrencilerin %42,1'inin "uygulama otelinde çalışmak mesleki öğretim materyallerini verimli bir şekilde kullanmamı sağlar." ifadesi için "Katılıyorum" seçeneğini seçtikleri tespit edilmiştir. Buradan hareketle öğrencilerin eğitimleri süresince uygulama otelinde çalışmaları sektöre hazırlanmaları için kullanılan her türlü materyalin nasıl daha verimli kullanılması gerektiğini öğrenecekleri için olumlu bir rol oynadığını söylemek mümkün olacaktır.

- Öğrencilerin %37,2'sinin "uygulama otelinde çalışmak öğrenim hayatım bittiğinde turizm sektöründe kariyer yapmama olanak sağlar." ifadesi için "Katılıyorum" seçeneğini seçtikleri tespit edilmiştir. Buradan hareketle öğrencilerin eğitimleri süresince uygulama otelinde çalışmalarının eğitimleri bittiğinde turizm sektöründe yönetici konumuna kadar çıkabilmelerini sağlayabileceğinden olumlu bir rol oynadığını söylemek mümkün olacaktır.
- Öğrencilerin %37,9'unun "mezun olabilmek için uygulama otelinde belirli bir süre çalışma zorunluluğumun olması öğrenme sürecime katkı sağlar." ifadesi için "Kesinlikle Katılıyorum" seçeneğini seçtikleri tespit edilmiştir. Buradan hareketle öğrencilerin uygulama otelinde çalışmalarının teorik olarak aldıkları eğitimleri pekiştirmelerini sağladığı ve öğrenme sürelerini kısalttığını söylemek mümkün olacaktır.
- Öğrencilerin %53,4'ünün "uygulama otelinde çalışmak mesleki deneyim kazanabilmem açısından fayda sağlar." ifadesi için "Kesinlikle Katılıyorum" seçeneğini seçtikleri tespit edilmiştir. Buradan hareketle öğrencilerin uygulama otelinde çalışmalarının sektöre hazırlanmaları ve mesleki tecrübe kazanmaları için önemli bir etken olduğunu söylemek mümkün olacaktır.
- Öğrencilerin %65,8'inin "meslek Yüksekokulu öğrencilerine uygulama otelinde staj yapma imkânı verilmelidir." ifadesi için "Kesinlikle Katılıyorum" seçeneğini seçtikleri tespit edilmiştir. Buradan hareketle öğrencilerin staj yeri bulmada kaygılarının olduğu veya uygulama otelinde staj yapmanın kendileri için daha avantajlı olduklarını düşündüklerini söylemek mümkün olacaktır.
- Öğrencilerin %49,3'ünün "uygulama otelinde çalışmak mesleki becerilerimi geliştirmemi sağlar." ifadesi için "Kesinlikle Katılıyorum" seçeneğini seçtikleri tespit edilmiştir. Buradan hareketle öğrencilerin uygulama otelinde çalışmalarının mesleki anlamda bilgi ve birikim kazanımları için önemli bir rol oynadığını söylemek mümkün olacaktır.
- Öğrencilerin %45,3'ünün "Meslek Yüksekokuluna bağlı uygulama otelinin olması meslek yüksekokulunun öğretim kalitesini olumlu etkiler." ifadesi için "Kesinlikle Katılıyorum" seçeneğini seçtikleri tespit edilmiştir. Buradan hareketle öğrencilerin okudukları Meslek Yüksekokulunda uygulama

otelinin olmasından memnun olduklarını ve bu sayede aldıkları turizm eğitiminin daha sağlıklı olduğunu düşündüklerini söylemek mümkün olacaktır.

- Öğrencilerin %48,5'inin "uygulama otelinde staj yapma imkânının olması staj yeri bulma konusundaki kaygımı ortadan kaldırır." ifadesi için "Kesinlikle Katılıyorum" seçeneğini seçtikleri tespit edilmiştir. Buradan hareketle öğrencilerin sektörde staj yapabilecekleri işletme bulma konusunda sıkıntı yaşadıklarını, bu yüzden uygulama otelinde staj yapmaya daha sıcak baktıklarını söylemek mümkün olacaktır.

Araştırmaya katılan öğrencilere uygulama otellerinin kazandırdığı/kazandıracağı avantajlar hakkında yöneltilen soruya ilişkin sonuçlar ise şunlardır;

- Gaziantep Üniversitesi Turizm ve Otelcilik Meslek Yüksekokulu'nda turizm eğitimi alan ön lisans öğrencileri ile Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu'nda turizm eğitimi alan ön lisans öğrencilerinin %53'ünün uygulama oteli avantajlarından "derslerin uygulama kısımlarını gerçekleştirme imkânı sağlaması" seçeneğine, %46,6'sının "maddi kazanç sağlaması" seçeneğine, %39,7'sinin "staj yapma imkânı sağlaması" seçeneğine, %35,5'inin ise "mezuniyet sonrası personel olarak çalışma imkânı sağlaması" seçeneğine katıldıkları tespit edilmiştir.

Uygulama otelinin kazandırdığı/kazandıracağı avantajların yüzdesel dağılımları arasında farklılıkların olduğu görülmektedir. Turizm eğitimi kapsamında araştırmada bahsedilen uygulamaya yönelik eğitimin en yüksek yüzdeye sahip olması öğrencilerin turizm eğitiminden beklentilerini ortaya koymaktadır.

Buradan hareketle "derslerin uygulama kısımlarını gerçekleştirme imkânı sağlaması" ifadesinin diğer 3 ifadeye göre en yüksek oranda seçilmesi neticesinde turizm öğrencilerine göre uygulama otelinin derslerde alınan teorik bilgileri uygulama aşamasında en önemli etken olduğunu söylemek mümkün olacaktır.

Gerçekleştirilen bu araştırmada turizm eğitiminin uygulama kısmında önemli bir yeri olan uygulama otelleri ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin gözüyle değerlendirilmiştir. İlgili alanyazında konuyla direkt olarak alakalı sadece bir çalışmaya rastlanmıştır. Kılıç (2018), tarafından yapılan araştırmada, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi'nde lisans düzeyinde turizm eğitimi

alan öğrencilerin uygulama oteli algıları değerlendirilmiştir. Bu araştırmada elde edilen sonuçlar ile Kılıç (2018), tarafından yapılan araştırmanın sonuçları karşılaştırılmış, bazı benzerlik ve farklılıkların olduğu görülmüştür. Bu benzerlikler ve farklılıklar şu şekildedir;

- Bu araştırmada elde edilen sonuçlar gibi Kılıç (2018), tarafından yapılan araştırmada da öğrencilerin uygulama oteli algılarında cinsiyet ve okudukları sınıfa göre anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir.
- Kılıç (2018), tarafından yapılan araştırmada öğrencilerin uygulama oteli algılarında mezun oldukları lise türüne göre, turizm sektöründe mesleki deneyime sahip olma durumlarına göre ve uygulama otelinde çalışma durumlarına göre anlamlı farklılıkların olduğu tespit edilirken bu araştırmada bu değişkenler arasında anlamlı farklılıklar tespit edilmemiştir.
- Son olarak bu araştırmada da Kılıç (2018), tarafından yapılan araştırmada da öğrencilerin uygulama otellerinin kazandırdığı/kazandıracığı avantajlardan "Derslerin Uygulama Kısımlarının Gerçekleştirme İmkânı Sağlaması" ifadesine yüksek oranda katıldıkları sonucunu ulaşılmıştır.

Araştırmanın sonucu, alanyazında konuyla direkt alakalı sadece bir araştırma olmasından dolayı bazı benzer araştırmaların sonuçlarıyla da karşılaştırılmıştır. Bu karşılaştırmalar şunlardır;

- Olcay ve Ay (2019), Türkiye'de ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin eğitim-öğretim kalitesine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amacıyla yaptıkları araştırmalarında, öğrencilerin aldıkları eğitim-öğretimin hizmet kalitesine ilişkin olumlu görüşler bildirdikleri sonucuna ulaşmışlardır. Bu araştırmada da öğrenciler okudukları okulda uygulama oteli olmasından ve uygulama otelinde çalışma konusunda olumlu görüşler bildirmişlerdir.
- Köşker ve Unur (2017), turizm öğrencilerinin sektörde çalışma isteklerini belirlemek amacıyla yaptıkları araştırmalarında, staj eğitimi almış öğrencilerin staj yapmayan öğrencilere göre daha fazla çalışma isteğine sahip olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu araştırmada da benzer sonuç olarak, öğrenciler uygulama otelinde çalışmanın öğrenim hayatları bittiğinde sektörde kariyer yapmalarına olanak sağlayacağı görüşünü bildirmişlerdir.
- Selvi vd. (2010), turizm eğitimi veren kurumların sektör işletmeleri tarafından değerlendirilmesi amacıyla yaptıkları araştırmalarında, sektör

işletmelerinin eğitim veren kurumlardan beklentilerinin istenilen düzeyde olmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Sektör yöneticilerinin, öğrencilerin turizm işletmelerinde çalışmak istemedikleri ve ayrıca departmanlar ile ilgili mesleki bilgi birikimlerinin yetersiz olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu araştırmada da turizm öğrencileri uygulama otelinde çalışarak departmanlar arasındaki ilişkiler hakkında bilgi sahibi olacakları, mesleki becerilerinin gelişeceği görüşlerini bildirmişlerdir.

ÖNERİLER

Bu Araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda bazı önerilerde bulunulmuştur. Bu öneriler şunlardır:

- Öğrencilerin uygulamaya yönelik eğitimi arzu ettikleri ve uygulama otelinin derslerin uygulama kısımlarında önemli bir etken olduğu anlaşılmaktadır. Turizm eğitiminde uygulamaya yönelik eğitime daha fazla ağırlık verilebilir.
- Bu araştırmanın örneklemini oluşturan 406 ön lisans turizm öğrencisinin sadece 78 tanesinin turizm liselerinden mezun olduğu görülmektedir. Turizm liselerinden mezun olan öğrencilerin sayısının turizm yükseköğretiminde neden diğer lise mezunlarına göre az olduğu araştırılabilir.
- Öğrenciler uygulama otelinde çalışmanın sektöre yönelik özgüvenlerini olumlu etkilediğini belirtmişlerdir. Turizm eğitimi veren kurumlar bu durumu dikkate alarak teorik eğitimi uygulama eğitimi ile daha fazla destekleyebilirler.
- Öğrenciler uygulama otelinde çalışmanın eğitimleri sonunda turizm sektöründe kariyer yapmalarına olanak sağladığını belirtmişlerdir. Buradan hareketle turizm eğitimi almış öğrencilerin sektörde daha fazla etkin olmaları için her meslek yüksekokulunda uygulama otelinin olması için çalışmalar yapılabilir.
- Öğrenciler uygulama otelinde çalışmanın mesleki deneyim kazanmalarında etkin bir rol oynadığını belirtmişlerdir. Turizm sektörünün ihtiyacı olan nitelikli insan kaynağının yetiştirilebilmesi için turizm eğitimi veren her

meslek yüksekokuluna uygulama oteli kazandırabilmek adına çalışmalar yapılabilir.

- Öğrenciler uygulama otelini yüksek oranda staj yapma yeri olarak görmektedirler. Bu sonucun nedeni araştırılabilir. Öğrencilerin sektörde staj yapmak yerine neden uygulama otelini tercih ettikleri ayrı bir araştırma konusu olabilir.
- Öğrenciler meslek yüksekokulunda bir uygulama otelinin olmasının o meslek yüksekokulunun öğretim kalitesini olumlu yönde etkilediğini belirtmişlerdir. Buradan hareketle öğrenciler açısından uygulamaya yönelik eğitimin önemi bir kez daha ortaya çıkmaktadır. Turizm eğitiminde uygulamadan asla vazgeçilmemelidir.
- Öğrencilerin yarısından fazlası uygulama otellerinde staj yapma imkânına sahip olmak istediklerini belirtmişlerdir. Öğrencilerin neden sektörde değil de uygulama otelinde staj eğitimi görmek istedikleri araştırılabilir.
- Bu araştırma sadece Gaziantep ve Adıyaman Üniversitesi öğrencileri üzerinde gerçekleştirilmiştir. İlerde benzer çalışma yapacak olan araştırmacılar örnekleme daha geniş tutarak uygulama otelleri hakkında daha fazla fikir ve düşünceye ulaşabilirler.

KAYNAKLAR

2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu (1981). 06.11.1981 Tarihli Resmi Gazete, Sayı: 17506, Tertip: 5, Cilt: 21, Sayfa: 3.

Akay, B., Uslu, A. ve Sancar, M. F. (2018). Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Staj Döneminde Yaşadıkları Sorunlar: Lisans ve Ortaöğretim Turizm Öğrencileri Örneği, Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi-International Journal of Society Researches, ISSN:2528-9527 E-ISSN : 2528-9535.

Akbulut, Y. (2010). Sosyal Bilimlerde SPSS Uygulamaları. İdeal Kültür Yayıncılık, İstanbul.

Akoğlan Kozak, M. (2009). Akademik turizm eğitimi üzerine bir durum analizi. Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (22), 1-20.

Akoğlan Kozak, M. ve Bahçe, A. S. (2012). Özel İlgi Turizmi. 2.Baskı, Detay Yayıncılık, Ankara.

Aksu, M. ve Bucak, T. (2012). Mesleki Turizm Eğitimi. Aksaray Üniversitesi İİBF Dergisi, 4(2):7-18.

Aktob, (2019). Turizm verileri. <http://www.aktob.org.tr/pdf/aktob.turizm.verileri.pdf>, Erişim Tarihi: 11.01.2020.

Akyol, C., Oğan, E., ve Oğan, Y. (2018). Turizm Eğitimi Alan Üniversite Öğrencilerinin Mesleki Beklentileri ve Sosyo-Ekonomik Profilleri Üzerine Bir Araştırma. Gaziantep University Journal of Social Sciences, 17(2).

Altunışık, R., Coşkun R., Bayraktaroğlu, S. ve Yıldırım E. (2007). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri: SPSS Uygulamalı, Sakarya Yayıncılık, İstanbul.

Atay, L. ve Yıldırım, M. (2008). Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Memnuniyetine Yönelik Bir Araştırma, Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi, C:5, S:3, ss.398.

Avcıkurt, C. (2000). Education and Training in Tourism in Turkey: Problems and Prospects. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (4), ss. 282-297.

Avcıkurt, C., Deveci, B. ve Türkmen, S. (2012). Balıkesir Üniversitesi Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu (BTİOYO) Mezunlarının Turizm Sektöründeki İstihdam Profili, Turizm Eğitimi Konferansı-Tebliğler, s.109-119.

Ayikoru, M., Tribe, J. ve Airey, D., (2009). Reading Tourism Education Neoliberalism Unveiled , Annals of Tourism Research, C: 36, No: 2, ss. 191-221.

Aymankuy, Y. ve Aymankuy, Ş. (2013). Turizm İşletmeciliği Eğitimi Alan Öğrencilerin Turizm Sektöründeki İstihdamla İlgili Görüşleri Ve Sektördeki Kariyer Beklentileri (Balıkesir Üniversitesi Turizm İşletmeciliği Ve Otelcilik Yüksekokulu Örneği), Akademik Bakış Dergisi, S:35, ss.1-21.

Ayres, H. (2006). Education and Opportunity as Influences on Career Development: Findings from a Preliminary Study in Eastern Australian Tourism, Journal of Hospitality, Leisure, Sport and Tourism Education, C: 5, No: 1, ss. 16-27.

Baltacı, F, Üngüren, E., Avsallı, H. ve Demirel, O.N. (2012). Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Eğitim Memnuniyetlerinin ve Geleceğe Yönelik Bakış Açılarının Belirlmesine Yönelik Bir Araştırma, Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi, C:4, S.1, ss.17-25.

Batman, O., Zengin, B., Yıldırğan, R. ve Bayraktar, L. (2000). Ön Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Mesleğe İlişkin Tutumları ve Sakarya

Üniversitesi Örneği. Hafta Sonu Seminerleri, Erciyes Üniversitesi Tioyo, Nevşehir, 218–239.

Baum, T. (2002). Skills and Training for TheHospitality Sector: A Review of Issues, Journal of Vocational Education and Training, C: 54, No: 3, ss. 343-364.

Baum, T. (2007). Human Resources in Tourism: Still Waiting for Change , Tourism Management, C: 28, ss. 1383-1399.

Baum, T. ve Szivas, E. (2007). HRD in Tourism: A Role for Government? , Tourism Management, ss. 1-12.

Baykal, D., ve Şahin, E. (2015). Türkiye’de Turizm Eğitimi Veren Meslek Yüksekokullarının Ders Programlarına İlişkin Bir İçerik Analizi. Elektronik Mesleki Gelişim ve Araştırmalar Dergisi, 2(3), 19-32.

Bayraktaroğlu, E. (2013). Türkiye’de Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Veren Kurumların Uygulama Olanakları, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.

Bedard, F. (2002). A Case Study in Developing Human Resources in Tourism: the Canadian and Province of Quebec Experience, Human Resources in Tourism: Towards A New Paradigm, 26–27 Ocak, Madrid, Spain.

Boylu, Y. (2007). Turizm Eğitimi Almış Yeni Mezunların Oryantasyon Programlarına Yönelik Tutumlarındaki Değişimler. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 6(22):259-269.

Boylu, Y. ve Arslan, E. (2014). Türkiye’de Turizm Eğitiminin Rakamsal Gelişmeler Açısından Değerlendirilmesi, Gazi Üniversitesi Turizm Fakültesi Dergisi, C: 1, ss.79-97.

- Bozok, D. (1991). Turizm İşletmelerinde Profesyonel Yönetici ve Eğitimi Sorunları, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- Brunt, P. ve Courtney, P. (1999). Host Perceptions of Sociocultural Impacts, *Annals of Tourism Research*, C:26, S:3, ss.493-515.
- Büyüköztürk, Ş. (2011). Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı: İstatistik, Araştırma Deseni, SPSS Uygulamaları Ve Yorum, Pegem Akademi Yayınevi, Ankara.
- Cankül, D. (2016). Turizm Diplomalı Nitelikli Personelin Sektöre Kazandırılmasında Ortak Akıl, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Career View. (2006). Tourism, <https://www.wgtn.ac.nz/careers?ref=/pdf/career-view/career-view-tourismweb.pdf>, Erişim Tarihi: 12.01.2020.
- Cervera-Taulet, A. ve Ruiz-Molina, M. E. (2008). Tourism Education: A Strategic Analysis Model , *Journal of Hospitality, Leisure, Sport and Tourism Education*, C: 7, No: 2, ss. 59-70.
- Chen, T. ve Shen, C. (2012). Today's Intern, Tomorrow's Practitioner?—The Influence of Internship Programmes on Students' Career Development in the Hospitality Industry. *Journal of Hospitality, Leisure, Sport & Tourism Education*, 11(1):29-40.
- Cho, M.H. ve Kang, S.K. (2005): Past, Present, and Future of Tourism Education. *Journal of Teaching in Travel & Tourism*, 5(3), 225-250.
- Civelek, H. (2014). Ortaöğretim Düzeyindeki Turizm Öğrencilerinin, Turizm Sektörüne İlişkin Görüşleri: Trabzon İli Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

CnnTürk, (2019). Ekonomi Haberleri, <https://www.cnnturk.com/ekonomi/turist-sayisi-48-milyonu-asti>, Erişim Tarihi, 05.01.2020.

Çakır, G., Çakır, A. ve Çiftçi, G. (2012). Turizm ve Otel İşletmeciliği Ders Programlarının İKMEP Kapsamında İncelenmesi: Trakya Bölgesi Örneği, Turizm Eğitimi Konferansı/Tebliğler Kitabı, Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü Yayınları. ss: 135-145.

Çetin, Ş. (2005). Öğrenci Stajlarında Yararlanılan Dersler Üzerine Ampirik Bir Değerlendirme: Mersin Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu Örneği, Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi, C:16, S: 2, ss.153-169.

Çevik, R. (2012). Ortaöğretim Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Beceri Eğitimine Bakış Açılarının Değerlendirilmesi, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Çimen, H. ve Akbaba, A. (2006). Otel Yöneticilerinin Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Almış İşgörenleri İle İlgili Değerlendirmeleri: Ankara'daki Dört Ve Beş Yıldızlı Otellerde Bir Araştırma, Selçuk Üniversitesi İİBF Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, C:6, S:12, ss.245-246.

Dağdeviren, A. (2007). Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Veren Kurumların Ders Programlarının Fonksiyonel Açidan Değerlendirilmesi, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.

Dayıoğlu, M. (2010). Anadolu Otelcilik Ve Turizm Meslek Lisesi Stajyer Öğrencilerinin Yeterliliği Konusunda İşveren Görüşleri: Edremit Körfezi Örneği, Yayımlanmamış Yüksek lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.

Demir M. ve Demir, Ş. Ş. (2014). Turizm İşletmelerinde Yöneticilerin Mesleki Staj ve Stajyerleri Değerlendirmesi, Marmara Sosyal Araştırmalar Dergisi, S:6, ss.18-34.

- Demir, Ş. Ş. (2012). Avrupa Müşteri Memnuniyet Endeksi Modeli: Uluslararası Otel İşletmelerine Yönelik Bir Uygulama, Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, C:9, S:1, ss.673-695.
- Demirkol, Ş. ve Pelit, E. (2002). Türkiye'deki Turizm Eğitim Sistemi ve Avrupa Birliği Sürecinde Olası Gelişmeler, Gazi Üniversitesi Ticaret Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt:2, ss.125-146.
- Dhevabanchachai, N. ve Wattanacharoensil, W. (2017). Students' Expectations, Experiences, and Career Direction After in-House Internship: The Pedagogical Role of the Hotel Training Center in Thailand. Journal of Teaching in Travel & Tourism, 17(2):118-134.
- Du, J. (2003). Reforms and Development of Higher Tourism Education in China. Journal of Teaching in Travel & Tourism, 3(1), 103-113.
- Düzgün, M. (2015). Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde Turizm Eğitimi Almakta Olan Öğrencilerin Turizm Sektörüne Yönelik Görüşleri İle Kariyer Değerleri Arasındaki İlişkinin Karşılaştırılması, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.
- Eğitim-Sen, (2010). Eğitim Sen Eğitim ve Sosyal Tesis Yönetmeliği, <http://egitimsen.org.tr/egitim-sen-egitim-ve-sosyal-tesis-yonetmeligi/>, Erişim Tarihi: 20.01.2020.
- Emir, O., Pelit, E. ve Arslan, S. (2010). Turizm Alanında Ön lisans Eğitimi Alan Öğrencilerin Staj Öncesi Ve Sonrası Görüşlerinin Karşılaştırılması (Afyon Kocatepe Üniversitesi Örneği), Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, C:9, S:33, ss.141-165.
- Enz, A. C. ve Siguaw, A. J. (2000). Best Practices in Service Quality, Cornell Hotel and Restaurant Administration Quarterly, C: 41, No: 5, ss. 20-29.

- Erbaş, A., Cankül, D. ve Temizkan, R. (2013). Turizm Personeli Meslek Yasası Girişimi: Tiyader Örneği. 14. Ulusal Turizm Kongresi. 05-08 Aralık, Bildiri Kitabı İçinde (1150-1162). Kayseri.
- Erbay, Ş. ve Beydoğan, H. Ö. (2017). Eğitimcilerin Eğitim Araştırmalarına Yönelik Tutumları. Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir eğitim Fakültesi Dergisi, KEFAD, C.18, S.3. Aralık, 2017.
- Erdem, S. H. (1995). Türkiye’de Üniversite Düzeyinde Turizm Eğitimi ve Optimal Bir Eğitim Modeli Örneği, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi, Ankara.
- Eren, D., Özgül, E. ve Kaygısız, N. Ç. (2013). Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Eğitim Memnuniyetlerinin Belirlenmesi: Nevşehir Üniversitesi Örneği. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (35):15-27.
- Ergün, B. (2013). Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Verilen Kurumlardaki Hizmet Kalitesine Yönelik Bir Değerlendirme, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.
- Evren, S. (2010). Lisans Düzeyi Turizm Ders Programının Mezunlarca Değerlendirilmesi: Mersin Üniversitesi Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu Mezunları Üzerinde Bir Araştırma, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Geerlink, A. ve Lashley, C. (2018). What Effects Do Student Jobs Have on The Study Performance, Competency and Career Development of Hospitality Management Students. Research in Hospitality Management, 7(2):121-126.
- Getz, D. (1994). Students’ Work Experiences, Perceptions And Attitudes Towards Careers İn Hospitality And Tourism: A Longitudinal Case Study İn Spey Valley. International Journal Of Hospitality Management, 13(1), 25–37.

- Gharamaleki, R. E. M. (2011). Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Turizm Eğitimi Veren Kurumları Değerlendirmeleri İran –Türkiye Karşılaştırması, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Giritlioğlu, İ. ve Olcay, A. (2014). Gaziantep Bölgesinde Şehir Turizmine Hizmet Veren Otellerde Müşteri Memnuniyeti Üzerine Bir Araştırma. Elektronik ve Sosyal Bilimler Dergisi, 13(50):1-22.
- Giritlioğlu, İ. ve Olcay, A. (2014). Ön lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Otel Yiyecek İçecek Bölümüne Yönelik Tutumları. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 17(31), 95-120.
- Gökçe, S. (2016). Lisans Düzeyinde Turizm Rehberliği Eğitimi Verilen Üniversitelerde Sanat Tarihi Eğitiminin Mesleki Turizm Eğitimindeki Yerine Yönelik Bir Değerlendirme, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi, Aydın.
- Güçer, E. (2004). Türkiye’deki Turizm Eğitimi ile Avrupa Birliği Üyesi Ülkelerdeki Turizm Eğitiminin Karşılaştırılması ve Sektörün Turizm Eğitiminden Beklentileri, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Gülcan, B. (2011). Turizmde Doçentlik Unvanı: Kapalı Kariyer Yolu ve Etkileri İşletme Araştırmaları Dergisi, 3(1), 3-32.
- Gürbüz, A. K., ve Dağdeviren, A. (2007). Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Veren Kurumların Ders Programlarının Fonksiyonel Açıdan İncelenmesi. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 18, 157-167.
- Gürkan, A. S. (2017). Ortaöğretim Öğrencilerinin Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimini Tercih Etmelerine Yönelik Karşılaştırmalı Bir Araştırma, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

- Güzel, G. N. (2006). Yükseköğretimde Turizm Eğitimi ve Hizmet Kalitesi, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Hartline, D. M. ve Ferrell, C. O. (1996). The Management of Customer-Contact Service Employees: An Empirical Investigation, *Journal of Marketing*, C: 60, No: 4, ss. 52–70.
- Haven-Tang, C. ve Jones, E. (2008). Labour Market and Skills Needs of the Tourism and Related Sectors in Wales , *International Journal of Tourism Research*, C: 10, ss. 353-363.
- Hayes, K. D. ve Ninemier, D. J. (2009). Human Resources Management in the Hospitality Industry, John Wiley & Sons, New Jersey.
- Ilgaz, B. (2011). Üniversite Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Yılmazlık, Umutsuzluk Durumları ve Sektörel Tutumlarının Kariyer Seçimlerine Etkileri: Akdeniz Üniversitesi Örneği, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.
- Ilgaz, B. ve Toker, B. (2017). Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Yılmazlık, Umutsuzluk Durumları ve Sektörel Tutumlarının Kariyer Seçimleri Üzerine Etkileri. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 14(1):76-89.
- Inui, Y., Wheeler, D. ve Lankford, S. (2006). Rethinking Tourism Education: What Should Schools Teach?. *Journal of Hospitality, Leisure, Sport and Tourism Education*, 5(2), 25-36.
- Işık, C., Keskin, G. ve Serçeoğlu, N. (2015). Turizm Sektöründe Nitelikli işgücü Açığına Yenilikçi Yaklaşım: Kapadokya Örneği, *Girişimcilik ve İnovasyon Yönetimi Dergisi*, C:4, S:2, ss.27-47.

İstanbulu Dinçer, F., Akova, O. ve Kaya, F. (2013). Meslek Yüksekokulu Turizm ve Otel İşletmeciliği Programı Öğrencilerinin Kariyer Planlaması Üzerine Bir Araştırma: İstanbul Üniversitesi ve Gümüşhane Üniversitesi Örneği. 3. Uluslararası Meslek Yüksekokulları Sempozyumu, Ardahan, Türkiye, 42-56.

Jenkins, A. K. (2001). Making A Caree Of It? Hospitality Students Future Perspactives: An Anglo-Dutch Study. International Journay Contemporary Hospitality Management, 13(1), 13-20.

Jafari, J. ve Sola, F. E. (1996). Human Resources Development and Quality Tourism: A Multi-Conference Report, Annals of Tourism Research, C: 23, No: 1, ss. 228-231.

Kılıç, G. ve Bayraktaroğlu, E. (2012). Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi ve Fakülte Bünyesinde Örgütleniş Biçimine Yönelik Bir Değerlendirme. Turizm Eğitimi Konferansı – Tebliğler. 17-19 Ekim 2012 Bildiri Kitabı içinde (189-198). Ankara.

Kılıç, Ö. (2018). Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Uygulama Oteli Algıları: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Örneği. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı. Eskişehir, 2018.

Kırmızı, A. (2017). Turizm Eğitimi Alan Lisans ve Ön Lisans Öğrencilerinin Turizm Endüstrisine Yönelik Görüşlerinin Karşılaştırılması: Sakarya Üniversitesi Örneği, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

Kızılırmak, İ. (2000). Yüksekokulların Turizm ve Otelcilik Programlarının Turizm Sektörünün Beklentileri Doğrultusunda Değerlendirilmesi, Milli Eğitim Dergisi, C: 147, ss. 54-60.

Kim, S.S., Guo, Y., Wang, K.C. ve Agrusa, J. (2007). The Study Motivations And Study Preferences Of Student Groups From Asian Nations Majoring İn

Hospitality And Tourism Management Programs. *Tourism Management*, 28(1), 140–151.

Kozak, M. A. ve Kızılırmak, İ. (2001). Türkiye’de Meslek Yüksekokulu Turizm Otelcilik Programı Öğrencilerinin Turizm Sektörüne Yönelik Tutumlarının Demografik Değişkenlere Göre Değişim: Anadolu, Akdeniz Ve Karadeniz Teknik Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Uygulama. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, (12), 9-16.

Köşker, H. ve Unur, K. (2017). Turizm Lisans Öğrencilerinin Turizm Sektöründe Çalışma Eğilimleri Üzerine Bir Araştırma. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 14(2):126-141.

Kusluvan, S. ve Kusluvan, Z. (2000). Perceptions and Attitudes of Undergraduate Tourism Students Towards Working in The Tourism Industry in Turkey , *Tourism Management C*: 21, ss. 251-269.

Kültür ve Turizm Bakanlığı, (2007). Türkiye Turizm Stratejisi 2023 Eylem Planı, <http://www.kultur.gov.tr/Eklenti/906,ttstratejisi2023pdf.pdf?0>, Erişim Tarihi: 12.01.2020.

Kültür ve Turizm Bakanlığı, (2019). Turizm İstatistikleri, <https://yigm.ktb.gov.tr/TR-9851/turizm-istatistikleri.html>, Erişim Tarihi: 11.01.2020.

Kwan, F. V. C. (2005). Effect Of Supervised Work Experience On Perception Of Work İn The Tourism And Hospitality Industry. *Journal Of Human Resources İn Hospitality & Tourism*, 4(2), 65-82.

Leal, S. (2004). Is Tourism Education In Brazil Sustainable , *Proceedings of the Conference of the Association for Tourism in Higher Education*, Missenden Abbey, 1-3 Aralık, Buckinghamshire, UK.

- Lee, P. C. ve Lee, A. (2018). The Importance of Career Goal in Relation to Academic Performance: A Case Study of Hospitality Management Students. *Journal of Teaching in Travel & Tourism*, 18(2):159-176.
- Lee-Ross, D. ve Pryce, J. (2010). *Human Resources and Tourism (Skills, Culture and Industry)*, Channel View Publications, UK.
- Leslie, D, and Richardson, A. (2000). Tourism and Cooperative Education in UK Undergraduate Courses: are the Benefits Being Realized? , *Tourism Management*, C: 21, ss. 489-498.
- Lewis, A. (2005). Rationalising a Tourism Curriculum for Sustainable Tourism Development in Small Island States: A Stakeholder Perspective, *Journal of Hospitality, Leisure, Sport and Tourism Education* 4(2), 4-15.
- Lisansüstü Eğitim Ve Öğretim Yönetmeliği, (1996). Lisansüstü Eğitim Ve Öğretim Yönetmeliği, Resmi Gazete Tarihi: 01.07.1996 Resmi Gazete Sayısı: 22683.
- MacVigar, A. ve Rodger, J. (1996). Computerized Yield Management Systems: A Comparative Analysis of the Human Resource Management Implications, *International Journal of Hospitality Management*, C: 15, No: 4, ss. 325-332.
- Mattila, S. A. veENZ, A. C. (2002). The Role of Emotions in Service Encounters , *Journal of Service Research*, C: 4, No: 4, ss. 268-277.
- Mayaka, M. (2011). *East Africa, An International Handbook of Tourism Education* (Ed. Airey, D. ve Tribe, J.), Routledge, London and New york.
- Mayaka, M. ve Akama, J. S. (2007). Systems Approach to Tourism Training and Education: The Kenyan Case Study , *Tourism Management*, C: 28, ss. 298–306.

Mayaka, M. ve King, B. (2002). A Quality Assessment of Education and Training for Kenya's Tour-Operating Sector, *Current Issues in Tourism*, C: 5, No: 2, ss. 112-133.

Milli Eğitim Bakanlığı, (2013). Millî Eğitim Bakanlığı, Öğretmenevi, Öğretmenevi Ve Akşam Sanat Okulu Uygulama Yönergesi, Millî Eğitim Bakanlığı Tebliğler Dergisi, Şubat 2013-2665.

Milli Eğitim Bakanlığı, (1999). Ticaret ve Turizm Öğretimi Okulları ve Programları, T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Ticaret ve Turizm Öğretimi Genel Müdürlüğü Yayını, Ankara.

Munar, M. A. (2007). Is The Bologna Process Globalizing Tourism Education? , *Journal of Hospitality, Leisure, Sport and Tourism Education*, C: 6, No: 2, ss. 68-82.

Olçay, A. (2008). Türk Turizminde Eğitimin Önemi, *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C:7, S:2, ss.383-390.

Olçay, A. ve Düzgün, M. (2015). Mesleki Ve Teknik Anadolu Liselerinde Turizm Eğitimi Almakta Olan Öğrencilerin Eğitim Memnuniyetlerinin Belirlenmesi. *Uluslararası Hakemli Beşeri ve Akademik Bilimler Dergisi*, Nisan/Mayıs/Haziran İlkbahar Yaz dönemi, Cilt: 4, Sayı: 12.

Olçay, A., Çıkmaz, E., Özekici, Y. K., ve İnce, E. (2017). Otel Sahip ve Yöneticilerinin Stajyer Öğrencilerin Performanslarına İlişkin Değerlendirmeleri: Gaziantep Örneği. *Disiplinlerarası Akademik Turizm Dergisi* , 65-85.

Olçay, A., Döş, B., Sürme, M., ve Düzgün, M. (2018). Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Elektronik Öğrenmeye Hazır Bulunuşluklarını Belirlemeye Yönelik Bir Çalışma. *Kastamonu Education Journal*, 26(2): 427-438.

Olçay, A., Giritlioğlu, İ., ve Çıkmaz, E. (2014). Otel işletmelerinde çalışan personelin iletişim yeterlilik düzeyi: Gaziantep bölgesinde bir araştırma. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 385-403.

Olçay, A., Yıldırım, İ., ve Sürme, M. (2015). Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Staj Eğitimi Hakkında Görüşleri: Gaziantep İli Örneği. *Journal of Higher Education, Science/Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 5(3).

Olçay, A., ve Ay, E. (2019). Turizm ve Otelcilik Meslek Yüksekokullarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Eğitim-Öğretim Hizmet Kalitesine İlişkin Görüşlerinin Belirlenmesi (Türkiye Örneği). *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 27(2), 453-466.

Olçay, A., ve Düzgün, M. (2016). Turizm Eğitimi Gören Öğrencilerin Meslek Seçimlerinin Kariyer Çapaları İle Uygunluğunun Değerlendirilmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24(3), 1127-1148.

Olçay, A., Sürme, M., Düzgün, M., ve Çinpolat, M. (2016). Turizm Ön lisans Öğrencilerinin Eğitimlerine İlişkin Beklentileri. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(15), 321-338.

Orhan, A. (2015). Türkiye’de Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Turizm Sektörü İle İlgili Algılarının Çalışma Niyetleri Üzerine Etkisinin Belirlenmesi, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

Öncü, H. (2010). Turizmin Önemi. *Turizm Dosyası*, <http://www.turizmdosyasi.com/m/makale.php?id=2218>, Erişim tarihi: 11.01.2020.

Öncüer, M. E. (2006). Avrupa Birliği Eğitim Politikasında Mesleki Turizm Eğitimi Yaklaşımı ve Türk Turizm Eğitimine Uygulanabilirliği, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

ÖSYM, (2019). Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu, <https://www.osym.gov.tr/TR,16858/2019-yuksekogretim-programlari-ve-kontenjanlari-kilavuzu.html>, Erişim Tarihi: 29.01.2020.

Özçalık, F. (2007). Yükseköğretimde Eğitim Hizmet Kalitesinin Ölçümüne Yönelik Örnek Bir Uygulama. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Pak, Ö. (2015). Türkiye’de Mesleki Turizm Eğitimi ve Zorunlu Staj: Turizm Meslek Lisesi Örneği, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Pektaş, Ç. (2019). Gaziantep’te Ön Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Kariyer Planlamaları Ve Turizm Sektörüne İlişkin Algılarının Değerlendirilmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.

Pelit, E. ve Güçer, E. (2006). Turizm Alanında Öğretmenlik Eğitimi Alan Öğrencilerin Turizm İşletmelerinde Yaptıkları Stajları Değerlendirmeler Üzerine Bir Araştırma, Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı: 1: 139-163.

Richardson, S. (2008). Undergraduate Tourism And Hospitality Students Attitudes Toward A Career In The Industry: A Preliminary Investigation. Journal Of Teaching In Travel, Tourism, Australia, (8), 23-46.

Richardson, S. (2009). Undergraduates’ Perceptions of Tourism and Hospitality As A Career Choice , International Journal of Hospitality Management, C: 28, ss. 382-388.

Robinson, R. N., Ruhanen, L. ve Breakey, N. M. (2016). Tourism and Hospitality Internships: Influences on Student Career Aspirations. Current Issues in Tourism, 19(6):513-527.

- Sağlam, H. (2011). Mesleki Ve Teknik Yükseköğretimde Endüstriye Dayalı Öğretim. Selçuk-Teknik Dergisi, 10(2), 156-168.
- Sarı, H. (2007). Ortaöğretim Düzeyinde Mesleki Turizm Eğitimi Alan Öğrencelerin Staj Surecine Adaptasyonu Üzerine Bir Araştırma, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Eğitimi Anabilim Dalı, Ankara.
- Sarıışık, M., Akova, O. ve Kaya, Ü. (2007). Lisans ve Ön lisans Öğrencilerinin Turizm Sektörüne Yönelme Nedenleri Arasındaki Görüş Farklılıklarının Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma. 1.Ulusal Türkiye Turizm Kongresi, Detay Yayıncılık.
- Selvi, M. S., Mutlu, Ç. ve Şahin, T. (2010). Kırsal Alandaki Turizm Eğitim Kurumlarının Endüstriyel Kuruluşlar Açısından Değerlendirilmesi. 5. Ulusal Turizm Öğrencileri Araştırma Kongresi, 426-440.
- Sharpley, R. (2009). Tourism Development and The Environment: Beyond Sustainability, Earthscan Publication, London.
- Singh, N., Hu, C. ve Roehl, S. W. (2007). Text Mining A Decade of Progress in Hospitality Human Resource Management Research: Identifying Emerging Thematic Development , Hospitality Management, C: 26,ss. 131-147.
- Singh, S. (1997). Developing Human Resource for The Tourism Industry With Reference to India , Tourism Management, C: 18, No: 5,ss. 299-306.
- Soyak, M. (2013). Uluslararası Turizmde Son Eğilimler ve Türkiye’de Turizm Politikalarının Evrimi, The Journal of Marmara Social Research, Sayı: 4, ss. 1-18.
- Soybalı, H., ve Bayraktaroğlu, E. (2013). Türkiye’de Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Veren Kurumların Uygulama Olanaklarının Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma. Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi, 24(2), 185-199.

- Soybalı, H. H., Gökçe, F., Özer, G., Gökçe, Y., ve Korkut, T. C. (2017). Otellerde Uygulama Eğitimi Alan Öğrencilerin Uygulama Sonrası Görüşleri: Afyon Kocatepe Üniversitesi Örneği. *Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 43-65.
- Sürme, M. (2015). Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Staj Eğitimi Sürecinde Yönetici Ve İşgören Davranışlarının Etik Boyutunu Değerlendirmeleri Üzerine Bir Araştırma. Yayınlanmamış Yüksek lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Ana Bilim Dalı. Haziran, 2015.
- Szivas, E., Riley, M. ve Airey, D. (2003). Labor Mobility into Tourism Attraction and Satisfaction, *Annals of Tourism Research*, C: 30, No: 1, ss. 64-76.
- Şahin, G. G. (2011). A Research Expectation and Perception of Service Quality in Tourism Education at University Level in Ankara, *İşletme Araştırmaları Dergisi*, C:3, S:4, ss. 49-65.
- Şit, M. (2016). Türkiye’de Turizm Sektörünün İstihdama Katkısı. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, 7(1):101-117.
- Tahtalıoğlu, B. (2012). Turizm Eğitimi Almakta Olan Üniversite Öğrencilerin Kariyer Planlamalarına İlişkin Görüşlerin İncelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Tarakçıoğlu, S. (2003). Yönetici Etik Davranışlarının Değerlendirilmesinde Cinsiyet Faktörü: Ankarada’ki Otel İşletmelerinin Sınır Değermanlarında Ampirik Bir Araştırma. *Gazi Üniversitesi Ticaret Ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2:180-219.
- Taşkın, M. (2006). Ortaöğretim Turizm Eğitiminde Staj Ve İzmir İli Otelcilik Turizm Meslek Liselerinde Bir Uygulama. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

- Temizkan, R. (2005). Turist Rehberlerinin Türkiye İmajını Algılamaları, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm ve Otel İşletmeciliği Ana Bilim Dalı, Hatay.
- Temizkan, R. Erbaş, A., ve Cankül, D. (2014). Turizm Personeli Meslek Yasası Mümkün mü? Journal of Recreation and Tourism Research, Cilt: 1, No: 4, ss. 22-30.
- Tesone, V. D. (2004). Development of A Sustainable Tourism Hospitality Human Resources Management Module: A Template For Teaching Sustainability Across The Curriculum , International Journal of Hospitality Management, C: 23, No: 3, ss. 207-237.
- Theobald, W.F. (1994). Global Tourism: The Next Decade, Butterworth Heinemann Ltd, Jordan Hill, Oxford.
- Tosun, C. (1999). Towards a Typology of Community Participation in the Tourism Development Process, Anatolia: An International Journal of Tourism and Hospitality Research, C: 10, No: 2, ss. 113-134.
- Tosun, C., Fletcher, C. ve Fyall, A. (2006). 21 Turkey: EU Membership Implications for Sustainable Tourism, Tourism in The New Europe: The Challenges and Opportunities Of EU Enlargement, ss. 270-287.
- Tutar F., Alpaslan C., Erdiñç T., ve Çisil E. (2013). Turizm Sektörünün İstihdam Üzerine Etkileri. Global Journal Of Economics And Business Studies Küresel İktisat ve İşletme Çalışmaları Dergisi, 2(4): 14-27.
- Tuyluoğlu, T. (2003). Türkiye’de Turizm Eğitiminin Niteliği, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi, Ankara.
- Türkay, O. ve Yağcı, K. (2007). Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Okulda ve Turizm Sektöründe Öğrenmelerinin Sektörden Ayrılma Eğilimlerine Etkisi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, C:9, S:4, ss.222.

Türkeri, İ. (2014). Yükseköğretim Düzeyinde Turizm Eğitiminin Özel Nitelikli Sorunları ve Çözüm Önerileri, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi, S:3, ss.1-14.

Türkiye İstatistik Kurumu, (2019). Turizm İstatistikleri, <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=30602>, Erişim Tarihi: 11.01.2020.

Türkseven, E. (2012). Turizm Eğitiminde Yaşanan Staj Sorunları: Lisans Öğrencilerinin Görüşlerine Yönelik Bir Araştırma, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

Türofed, (2019). Turizm raporu 2019/1, Yıl: 9, Sayı: 14.

Unur, K. (2002). Türkiye'nin Ekonomik Etkilerini Ölçmede Kullanılan Yöntemler ve Türkiye'nin Aktif Dış Turizm Gelirlerinin Ölçümü İçin Bir Model Önerisi, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Unwto, (2020). World Tourism Barometer, <https://www.e-unwto.org/toc/wtobarometereng/17/4>, Erişim Tarihi: 10.01.2020.

Ural, A. ve Pelit, E. (2002). Türkiye'de Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Veren Yüksek Öğretim Örgütlerinin Örgütleniş Biçimleri, Turizm Bakanlığı Turizm Eğitim Konferansı Workshop, Ankara.

Ünal, İ. ve Bayram, A. T. (2015). Ön Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Memnuniyet Düzeyine Yönelik Karşılaştırmalı Bir Araştırma. Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi. Yıl: 3, (10), 525-534.

Üngören, E. (2007). Lise ve Üniversitelerde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Umutsuzluk ve Kaygı Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından

Değerlendirilmesi: Antalya’da Bir Uygulama, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.

Üngüren, E. ve Ehtiyar, R. (2009). Türk ve Alman Öğrencilerin Umutsuzluk Düzeylerinin Karşılaştırılması ve Umutsuzluk Düzeylerini Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi: Turizm Eğitimi Alan Öğrenciler Üzerinde Bir Araştırma, Journal of Yasar University, C: 4, No: 14, ss. 2093-2127.

Ünlüöner, K. ve Boylu, Y. (2005). Türkiye’de Yükseköğretim Düzeyinde Turizm Eğitimindeki Gelişmelerin Değerlendirilmesi. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi. 3(12):11-32.

Üzümcü, T. P. (2015). Otel Yöneticilerinin Turizm Eğitime Yönelik Algıları: Kocaeli İli Otel Yöneticileri Üzerinde Bir Araştırma, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi KOSBED, S:30, ss.123-150.

Üzümcü, T. P., Alyakut, Ö., ve Günsel, A. (2015). Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin, Mesleğin Geleceğine İlişkin Bakış Açıları. Balıkesir University Journal of Social Sciences Institute, 18(33).

Varinli, İ. (2004). Hizmet İşletmelerinde Çalışanların Etik Olmayan Davranışlara İlişkin Değerlendirmeleri: Otel İşletmelerinde Bir Uygulama. Ege Akademik Bakış Dergisi, 4(1-2):44-53.

Veijola, S. (2010). Introduction: Tourism as Work, Tourism Studies, C: 9, No: 2, ss. 83-87.

Wallbott, H.G. ve Heffeter, B.M. (2002). Evaluation des Lehrplans 1993 der Höheren Lehranstalten für Tourismus/Kollegs für Tourismus und Freizeitwirtschaft, Bundesministerium für Bildung-Wissenschaft-Kultur, Salzburg.

- Walker, J., ve Manyamba, V. N. (2019). Towards an emotion-focused, discomfort-embracing transformative tourism education. *Journal of Hospitality, Leisure, Sport & Tourism Education*, 100213.
- Yalçın, İ. ve İri, R. (2003). Hizmet içi Eğitim Türkiye’de Beş Yıldızlı Otellerde Uygulanmayı Bekliyor, *Gazi üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitimi Dergisi* C:i, s: 91-106.
- Yanardağ, Ö. ve Avcı, M. (2012). Turizm Sektöründe İstihdam Sorunları: Marmaris, Fethiye, Bodrum İlçeleri Üzerine Ampirik Bir İnceleme , *Ege Stratejik Araştırmalar Dergisi* C: 3, No: 2, ss. 39-62.
- Yayla, Ö., Silik, C. E. ve Dülger, A. S. (2017). Turizm Lisans ve Ön Lisans Eğitiminde 2017 Yılı Sayısal Değerlendirmeler, *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 5(4):47-58.
- Yazıt, H. (2013). Turizm İşletmeciliği Eğitimi Alan Lisans ve Ön lisans Öğrencilerinin Staj Konusundaki Düşünce ve Algılamaları Arasındaki Farklılıkların Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Yeşiltaş, M., Öztürk, Y. ve Hemmington N. (2010). Tourism Education in Turkey and Implications for Human Resources , *Anatolia: An International Journal of Tourism and Hospitality Research*, C: 21, No: 1, ss. 55-71.
- Yök, (2019). Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi, <https://istatistik.yok.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 28.01.2020.
- Yök, (2019). Turizm ve Otel İşletmeciliği Programı Bulunan Tüm Üniversiteler, <https://yokatlas.yok.gov.tr/onlisans-program.php?b=30108>, Erişim Tarihi: 22.01.2020.
- Zagonari, F. (2009). Balancing Tourism Education and Training, *International Journal of Hospitality Management*, C: 28, ss. 2-9.

Zengin, B. ve Kırmızı, A. (2017). Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Uygulama Eğitiminde Karşılaştıkları Sorunları Ve Çözüm Önerileri: Gazi Üniversitesi Örneği, Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl: 5, Sayı: 48, Haziran 2017, s. 34-42.

İnternet Kaynakları

<https://www.turizmguncel.com/haber/otellerde-istihdam-yuzde-12-artti>, Erişim Tarihi: 26.02.2020.

EKLER

EK 1: Anket Formu

ANKET FORMU	
Değerli Turizm Öğrencisi, Aşağıda yer alan anket formundaki bilgiler Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Yüksek Lisans Tez çalışmasında kullanılacaktır. Anket soruları genel olarak değerlendirileceğinden isminiz istenmeyecektir. Anketin amacı, Güneydoğu Anadolu Bölgesinde ön lisans seviyesinde öğrenim gören turizm öğrencilerinin uygulama oteli hakkındaki algı düzeylerini ölçmektir. Bu nedenle sorulara içtenlikle cevap vermeniz bizi memnun edecektir. Araştırmaya katkıda bulunduğunuz için teşekkür ederim. Mehmet ESEN Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Yüksek Lisans Öğrencisi	
DEMOGRAFİK BİLGİ FORMU	
1. Okulunuzun adı:	
2. Okulunuzun bulunduğu il:	
3. Öğrenim gördüğünüz bölüm: ☐ Otel, Lokanta ve İkram Hizmetleri ☐ Seyahat, Turizm ve Eğlence Hizmetleri	
4. Öğrenim gördüğünüz program: ☐ Aşçılık Programı ☐ Turizm ve Otel İşletmeciliği Programı ☐ Turizm ve Seyahat Hizmetleri Programı	
5. Cinsiyetiniz: Kız ☐ Erkek ☐	
6. Mezun olduğunuz lise: ☐ Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (Turizm Alanı) ☐ Diğer	
7. Turizm sektöründe herhangi bir mesleki deneyime sahip misiniz? ☐ Evet, Sahibim ☐ Hayır, Sahip değilim	
8. Sınıfınız: 1 ☐ 2 ☐	
9. Ön lisans öğrenimiz boyunca uygulama otelinde çalıştınız mı? ☐ Evet, Çalıştım ☐ Hayır, Çalışmadım	
10. Aşağıda sıralanan uygulama oteli avantajlarından sizce en önemli olanları işaretleyiniz. ☐ Maddi Kazanç Sağlaması (Kısmi Zamanlı Öğrenci Olarak Çalışma Karşılığında Ücret Alma Durumu) ☐ Staj Yapma İmkânı Sağlaması ☐ Mezuniyet Sonrası Uygulama Otelinde Personel Olarak Çalışma İmkânı Sağlaması ☐ Derslerin Uygulama Kısımlarını Gerçekleştirebilecek İmkânlar Sağlaması	
11. Sizce turizm eğitimi verilen her meslek yüksekokulunda uygulama oteli olmalı mıdır? ☐ Evet ☐ Hayır	

S. No	Uygulama Otelı Anket Formu Soruları Uyarı: Lütfen aşağıda yer alan uygulama oteli ile ilgili ifadelere sağ tarafta bulunan (1) Kesinlikle katılıyorum (2) Katılıyorum (3) Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum (4) Katılmıyorum (5) Kesinlikle Katılmıyorum seçeneklerinden size uygun olan yalnızca bir tanesini işaretleyiniz.	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1	Meslek Yüksekokulu öğrencilerine uygulama otelinde staj yapma imkânı verilmelidir.					
2	Mezun olabilmek için uygulama otelinde belirli bir süre çalışma zorunluluğumun olması öğrenme sürecime katkı sağlar.					
3	Uygulama otelinde çalışmak mesleki deneyim kazanabilmem açısından fayda sağlar.					
4	Uygulama otelinde staj yapma imkânının olması staj yeri bulma konusundaki kaygımı ortadan kaldırır.					
5	Uygulama derslerinin uygulama otelinde yapılması dersi daha iyi anlamamı sağlar.					
6	Uygulama otelinde çalışmak mesleki becerilerimi geliştirmemi sağlar.					
7	Uygulama otelinde çalışmak mesleki terimleri öğrenmem konusunda faydalı olur.					
8	Uygulama otelinde çalışmak meslek hayatımda kullanacağım yazılım / donanım / ekipmanı vb. tanımamı sağlar.					
9	Uygulama otelinde çalışmak iş hayatına uyum sağlamamı kolaylaştırır.					
10	Uygulama otelinde çalışmak sektörel hiyerarşiyi tanımamı sağlar.					
11	Bu bir kontrol sorusudur. Lütfen bu soruyu boş bırakınız.					
12	Uygulama otelinde çalışmak mesleğim hakkındaki teorik bilgimi pekiştirmemi sağlar.					
13	Uygulama otelinde çalışmak turizm sektöründe çalışmaya yönelik özgüvenimi olumlu etkiler.					
14	Uygulama otelinde çalışmak iletişim becerilerimin gelişmesini sağlar.					
15	Uygulama otelinde çalışmak yönetsel becerilerimin gelişmesini sağlar.					
16	Başka bir işletmede staj yapmaktansa uygulama otelinde staj yapmayı tercih ederim.					
17	Meslek Yüksekokuluna bağlı uygulama otelinin olması meslek yüksekokulunun öğretim kalitesini olumlu etkiler.					
18	Uygulama otelinde çalışmak mesleki öğretim materyallerini verimli bir şekilde kullanmamı sağlar.					
19	Uygulama otelinde çalışmak birimde çalışan usta öğreticiler sayesinde mesleki becerileri ve mesleğin inceliklerini öğrenmemi kolaylaştırır.					
20	Uygulama otelinde çalışmak öğrenim hayatım bittiğinde turizm sektöründe kariyer yapmama olanak sağlar.					
21	Uygulama otelinde çalışmak departmanlar arasındaki ilişkiler hakkında bilgi sahibi olmamı sağlar.					
22	Uygulama otelinde çalışmak karşılaşılabilecek olağanüstü durumlar (misafirin vefat etmesi, yangın, deprem vb.) karşısında yapılan/yapılacak işlemler hakkında bilgi sahibi olmamı sağlar.					

ÖZGEÇMİŞ

Mehmet ESEN, 1992 yılında Gaziantep'te doğdu. 2010 yılında Selçuk Üniversitesi Silifke Taşucu Meslek Yüksekokulu'nda ön lisans turizm eğitime başladı. 2012 yılında buradan mezun olduktan sonra aynı yıl Afyon Kocatepe Üniversitesi Turizm ve Otelcilik Yüksekokulu'nda turizm lisans eğitime başladı ve 2016 yılında mezun oldu. Lisans eğitimini tamamladıktan sonra 2016-2017 yılları arasında Malatya'da Asteğmen olarak askerlik görevini tamamladı. Daha sonrasında 2018 yılında Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Anabilim dalında yüksek lisans eğitime başladı. Mehmet Esen'in Gaziantep Üniversitesi 1. Uluslararası Etik Araştırmaları Sempozyumunda sunulmuş "Turizm İşletmelerinde Etik ve Sinizm Kavramlarına Genel Bir Bakış" adlı bildirisi bulunmaktadır.

VITAE

Mehmet ESEN was born in 1992 in Gaziantep. In 2010 he started his associate degree education at the Selcuk University of Silifke Taşucu Vocational School. After graduating from here in 2012, he started his undergraduate education at Afyon Kocatepe University School of Tourism and Hotel Management and graduated in 2016. After completing his undergraduate education, he completed his military service as a lieutenant in Malatya between 2016-2017. He started his graduate education at Gaziantep University, Institute of Social Sciences, Department of Tourism Management later in 2018. Mehmet Esen's script titled "An Overview of the Concepts of Ethics and Cynicism in Tourism Enterprises" presented at the 1st International Ethics Research Symposium of Gaziantep University.